

DEGER

AYLIK KÜLTÜR VE YAŞAM DERGİSİ

SAYI: 142

EKİM 2025

AHLAK

29 EKİM CUM HUR Rİ YET BAYRAMI

Ceza ve Tevkifleri
Genel Müdürlüğü Yayınıdır

 ctedegerdergisi

 cte.adalet.gov.tr

13 EKİM

Ankara'nın
Başkent
Oluşu

Kutlu Olsun

SAHİBİ

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Adına

Enis Yavuz YILDIRIM

Genel Müdür

YAYIN KURULU**Hasan AKCEVİZ**

Genel Müdür Yardımcısı

Yayın Kurulu Başkanı

Alperen ÖZTÜRK

Kurumsal İletişim

Daire Başkanı

Hakan ERDEM

Yazı İşleri Müdürü - Editör

GRAFİK TASARIM & MİZANPAJ

Kurumsal İletişim Daire Başkanlığı

Kurumsal İmaj Bürosu

Ümit ÇETİNER-Memur

Okan KETEN-Memur

İrem GÖKDEMİR-Memur

YAZARLAR

Baycan ALTINGÜN - Dr. Burçin İŞİM - Canan ULAŞER

Celal CEYLAN - Dilek DEREBASI -Eda KIŞLACIK - Ersin KAYA

Ferhat ÇELİKER - Fevzi Can EMRE - Hamdi ÖLMEZOĞLU

Hayri TURHAL - İsmail EVCİN - Murat KURT - Nisa BARAÇ - Onur

KAYA - Özlem YIDIRIM - Reyhan ÖZTÜRK - Serkan MUTAN - Simge

Sırlay OKTAY - Şakir ÖZALP - Şirin Ceren GÖMLEKSİZ - Tuğçe

KARABULUT - Tuba ELİBOL - Yasin YILMAZ

REDAKTÖRLER

Ayşe GÖKCE - Celal CEYLAN

Murat Ali KIRBIYIK - Umur Tugay YÜCEL

FOTOĞRAFLAR

Cesim ŞEKER - Halil İbrahim GÜNEŞ

Hayri TURHAL

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Hacı Bayram Mah. Agah Efendi Caddesi

No:12/1 Altındağ/ANKARA

Değer Dergisi Telefon: (0312) 507 05 67

Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91

e-posta: ctedeger@gmail.com

BASKI

Ankara Açık ÇİK Matbaası

İstanbul Yolu 15. km Hava Müzesi Karşısı

Şaşmaz/Ankara

Tel: (0312) 278 76 10

Faks: (0312) 278 25 68

MATBAA - BASKI ŞEFİ

Zafer KARAKAYA

YAYIN TÜRÜ

Yerel Süreli Yayın

BASIM TARİHİ

12.11.2025

EDİTÖRÜN NOTU**Hakan ERDEM**

Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Değerli Okurlar,

Ekim sayımızda “ahlak”ı insanın kendi vicdanıyla, toplumla ve görev bilinciyle kurduğu sağlam köprünün adı olarak ele alıyoruz.

Maneviyat penceresinde güzel ahlâkın sadece bir öğreti olmadığını, günlük hayatın her alanında karşılığı olan bir duruşa dönüştüğünü hatırlatıyoruz. Sağlık bölümünde akılcı antibiyotik kullanımı yazımız, “zehir ile şifayı ayıran doz” ilkesini somut önerilerle anlatıyor. Eğitim sayfamız evcil hayvanların çocuklardan ileri yaş gruplarına kadar ruh sağlığı ve sosyal bağlar üzerindeki iyileştirici etkisini bilimsel bulgularla ele alıyor. Doğa fotoğrafçılığı sayfasında ise mikroskobik kahramanların dünyasına merakın ve emek etğinin objektiften yansıyan izini sürüyoruz.

Ekim ayı tarih bilincimizi de tazelediğimiz bir eşik...

Cumhuriyetin emek, adalet ve bilimi önceleyen ruhunu 13 Ekim’de “Bağımsızlığın Başkenti” Ankara’nın simgelediği kararlılıkla birlikte okuyoruz.

Bu sayıda üç yeni başlığa da dikkat çekmek isteriz:

Bilim sayfamızda “Görünmeyen Akıl” başlıklı yazımız yapay zekânın bir yazılımdan çok donanıma dönüşen yeni evresini anlatırken teknolojinin etikle buluştuğu yerde güven, mahremiyet ve kamu yararı ilkelerini merkeze almanın önemini vurguluyor.

Etimoloji sayfamızda “Kırmadan Taşımak” yazısı müsamahanın kökeninden başlayarak aileden eğitime, adalet sisteminden kamusal dile kadar uzanan bir hat üzerinde kavramın ahlâkî gücünü analiz ediyor.

Portekiz’e uzanan gezi sayfamız Lizbon’un tepelere tırmanan sokaklarından Porto’nun Douro kıyılarına, Sintra’nın renkli saraylarından Algarve’nin rüzgârlı sahillerine uzanan bir yolculuk sunuyor. Keşifler Çağı’nın mirası ile bugünün canlılığı yan yana gelirken kültür-tarih-doğa üçlüsünün bir ülkede nasıl tutarlı bir yaşam estetiğine dönüştüğünü gösteriyor. Gezi sayfası bol görselli içeriğiyle okura hem tarihi bir panorama hem de zarif bir rota önerisi veriyor.

Değer dergimizin ekim sayısının satır aralarında şunu hissedeceksiniz: Ahlâk, hayatın her alanına sızan bir ölçü sanatıdır. Bilimde sorumluluk, dilde incelik, seyahatte saygı, sağlığın özünde denge, eğitimin merkezinde sevgi, adaletin kalbinde vicdan...

İyi okumalar dileriz.

İÇİNDE

Canlılar Alemi-23

Teleskop Balığı

Bilim-24

Görünmeyen Akıl

Foto Değer-32

Gezi-34

Portekiz

Bir Fotoğraf Bir Hikâye-40

Plaza de Espana

Doğa Fotoğrafçılığı-42

Yaşamın Mikroskopik
Kahramanları Küfler

Etimoloji-46

Kırmadan Taşımak

Kişisel Gelişim-48

Atmaya Kıyamıyoruz

Başyazı-5

GEÇMİŞİN EMANETİ GELECEĞİN ÇAĞRISI

AYIN ÖNEMİ - 06

CUMHURİYETİN İLAN EDİLİŞİNİN KAMUOYUNA YANSIMASI

TARİHİ BELGELER - 08

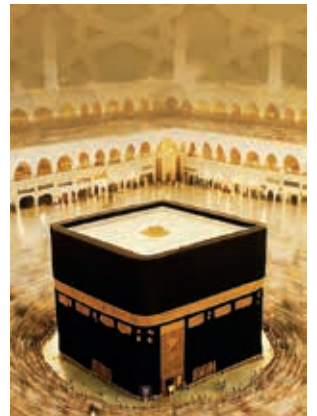
BAĞIMSIZLIĞIN BAŞKENTİ ANKARA

GÜNCEL - 10

İNSANLARA KARŞI AHLAKINI GÜZELLEŞTİR

MANEVİYAT - 12

EKİLER

Röportaj-26

İletişim-50

Anın Tadını Çıkaralım

Kadın-52

Kadının Adı Var

Doğa-54

Yüreğimizi Kül Eden Yaz

Spor-56

Takım Çalışması

Trafik-58

Farklı Hava Koşullarında Güvenli Sürüş

Müzik-60

Memur Kimliğiyle Sanatın Kalbine Yolculuk

Sanat-62

Kara Taşın Sessiz Hatırası Oltu Taşı

Şiir-64

Cumhuriyet Güneşi

YALIN AYAK ÖZGÜRLÜK

**PERSONELİMİZDEN
GELENLER - 15**

KAPININ ÖBÜR UCUNDA RUHUMUZA DOKUNAN DOSTLARIMIZ

EĞİTİM - 16

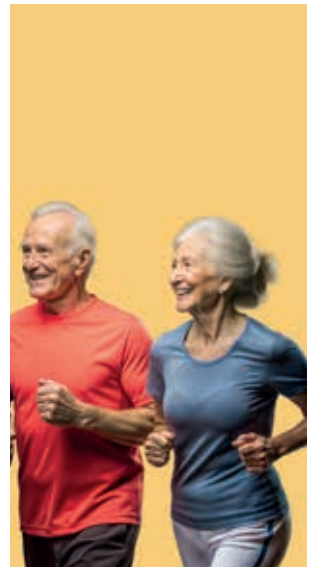
AKILCI ANTİBİYOTİK KULLANIMI

SAĞLIK - 18

SAĞLIKLI YAŞLANMANIN YOLU SOFRADAN GEÇER

BESLENME - 20

ICPA
International Corrections
& Prisons Association

ICPA 2025

26-31 Ekim 2025
Istanbul

Merhaba Değerli Okurlar,

Ekim sayımızda teşkilatımız açısından tarihi bir eşiği ifade eden Uluslararası İslah ve Ceza İnfaz Kurumları Birliği'nin (ICPA) 27. yıllık konferansını merkeze alıyoruz. Ekim ayı Türk Ceza İnfaz Sistemimizin insan onurunu esas alan vizyonunu, hem ulusal düzeyde hem de uluslararası platformlarda güçlü biçimde görünür kıldığı bir dönem oldu.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü olarak ev sahipliğini üstlendiğimiz ceza infaz alanındaki dünyanın en büyük buluşması olan Uluslararası İslah ve Ceza İnfaz Kurumları Birliği (ICPA) 27. yıllık konferansı, Adalet Bakanımız Sayın Yılmaz Tunç'un riyasetinde İstanbul'da gerçekleştirildi.

Bu büyük buluşma 91 ülkeden 705 katılımcıyı misafir ederek ICPA tarihinin en yüksek katılım oranına ulaşmış; adalet, insanlık ve reform ilkeleri etrafında dünyanın dikkatini İstanbul'a çekmiştir. Bu tablo ülkemizin ceza infaz alanında artık yalnızca bir uygulayıcı değil yön belirleyen ve rehberlik eden bir aktör hâline geldiğinin en somut göstergesi olmuştur.

"Ceza İnfaz Sistemlerinde Refah: Personel, Sistemler ve Toplum Odaklı Yaklaşımlar" temasıyla gerçekleştirilen konferans boyunca personel refahından dijital dönüşüme, insan hakları standartlarından topluluk temelli rehabilitasyona uzanan geniş bir içerik tartışıldı. 14 genel oturum, 137 çalıştay ve 151 sunumda paylaşılan bilgi ve deneyimler Türk Ceza İnfaz Sisteminin modern, insan odaklı ve reformcu yapısının dünya genelinde örnek gösterildiğini bir kez daha ortaya koydu.

Değerli Okurlar,

Bizler için ceza infaz sistemi yalnızca bir güvenlik alanı değil insana dokunan, insanı dönüştüren ve yeniden kazandıran bir süreçtir. Bu yaklaşım ülkemizin adalet politikalarında yerleşik hale gelmiş, rehabilitasyon, topluma yeniden kazandırma ve insan onurunun korunması temel eksenlerimiz olmuştur.

Konferans boyunca birçok ülkenin ceza infaz yöneticileriyle yapılan istişarelerde ortak projeler geliştirme, bilgi paylaşımı

ve eğitim programları oluşturma yönünde önemli adımlar attık. Bu görüşmeler Türkiye'nin sadece kendi sisteminde değil küresel ceza infaz politikalarının şekillenmesinde de etkin bir rol üstlendiğini göstermiştir.

Bugün Türk Ceza İnfaz Sistemi; dijitalleşme, afet yönetimi, rehabilitasyon, eğitim ve personel refahı konularında sunduğu modellerle dünyanın saygı duyduğu bir örnek konumundadır. Bu etki alanı kurumsal tecrübemizin, insan merkezli politikalarımızın ve kararlılıkla sürdürülen reform sürecimizin bir sonucudur.

Kıymetli Okurlar,

Konferansın en anlamlı günlerinden biri de 29 Ekim Cumhuriyet Bayramımıza denk gelen "Türk Günü" programıydı. Cumhuriyetimizin 102. yılını kutladığımız bu özel günde Türk Ceza İnfaz Sisteminin köklü geçmişini, reform sürecini ve çağdaş vizyonunu uluslararası katılımcılarla paylaştık. "Türk Kültürünün Renkleri" etkinliğinde geleneksel sanatlarımızı, el emeğimizi ve misafirperverliğimizi sergiledik. Bu etkinlik bilgi paylaşımının ötesinde medeniyetler arası bir kültürel diplomasi köprüsü kurdu.

Cumhuriyetimizin kurucu iradesinde yer alan adalet, hürriyet ve eşitlik ilkeleri bugün ceza infaz kurumlarımızın her uygulamasında her rehabilitasyon programında yaşatılmaktadır. Bu anlamda ICPA 2025 İstanbul, "Türkiye Yüzyılı"nın adalet vizyonunun dünyaya yansıdığı bir dönüm noktası olarak tarihe geçmiştir.

Cumhuriyetimizin 102. yılında Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, silah arkadaşlarını, aziz şehitlerimizi ve kahraman gazilerimizi rahmet, saygı ve şükranla anıyorum. Cumhuriyet, milletimizin ortak vicdanı, eşit fırsatların kapısı ve adil bir gelecek idealinin adıdır. Bizler 85 bini aşkın personelimizle bu ideali; adaletle, insan onuruyla ve onarıcı yaklaşımla taşımaya devam edeceğiz.

Tuğçe KARABULUT

Sağlık Memuru

Erzincan Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

GEÇMİŞİN EMANETİ GELECEĞİN ÇAĞRISI

*"Vatan milletle zafarlar bulacak, millet milletle mazur olacaktı.
Çünkü kendi zafarlarını, kendi zaafatlarını, memleketin ve milletin zafarları için
feda edebilen vatan enflattırmış saktın."*

H. Atatürk

Cumhuriyet

**Bu kelimenin içinde yalnızca bir yönetim biçimi saklı değil-
dir. Bu kavramda bir ruh bir karakter bir irade saklıdır.**

**Cumhuriyet; tek tek bireylerin şahsi mutluluğundan çok
daha büyük bir bütünü, ortak kaderi, ortak saadeti yücel-
tir. Çünkü onu kuran kuşak kendi hayatını değil milletin
hayatını düşünmeyi seçmiştir.**

Cumhuriyet; bağımsızlığın, yeniden aydınlanmanın, bilime, eğitime, özgürlüğe açılan yeni bir kapının adıdır. Kurtuluş Savaşı döneminde halkımız zafere ulaşmaktan başka hiçbir çaremizin olmadığını çok iyi biliyordu. Vatan sevgisi, inanç, birlik ve beraberlik duygusu, sıkışmış bir barut topu gibi gün geçtikçe güçleniyor, ülkenin tamamını sarıyordu. İşte bu içsel ateş cumhuriyeti mümkün kılan en büyük güçtü. Çünkü o ateş sadece düşmana karşı değil cehalete, geri kalmışlığa, umutsuzluğa karşı da yakılmıştı. Biz cumhuriyeti yalnızca bir takvim yaprağının hatırlattığı bir gün, bir bayram, bir resmî, tören olarak göremeyiz. Cumhuriyet; ekmeğini bölüşen köylünün, gece karanlığında ışığını komşusuyla paylaşan şehirlinin, yarınlarını eğitimle inşa eden öğretmenin alın terindedir. Cepheler kapanmış olabilir, silahların sesi susmuş olabilir ama cumhuriyet hâlâ fedakârlık isteyen bir emanettir. Bugün o fedakârlık hakkı savunmakta, adaleti büyütmekte, özgürlüğü korumakta kendini gösterir. Cumhuriyet yalnızca geçmişte yaşanmış kahramanlıkların hatırası değil geleceğe açılan güçlü bir çağrıdır. Çünkü cumhuriyet demek her çocuğun eşit hayallere sahip olabilmesi, her gencin kendi ülkesinde özgürce nefes alabilmesi, her kadının, her erkeğin, her bireyin insanca bir yaşamı hak etmesi demektir.

Unutmayalım ki cumhuriyet devletin yönetiliş biçimini toplumun vicdanını da ifade eder. O vicdan

“ben” yerine “biz” diyebilmeyi öğreten en kıymetli mirastır. Bu topraklarda her zaman kendi çıkarını bir kenara koyarak milletin mutluluğu için yaşayan insanlar olacaktır. Bugün bizlere düşen görev cumhuriyeti yalnızca korumak değil onu her gün yeniden üretmektir. Adaletle, bilimle, emekle, sanatla, kardeşlikle...

Cumhuriyeti geleceğe taşıyacak olan geçmişte olduğu gibi yine vatan evlatlarının fedakârlığı ve inancıdır. Cumhuriyet, 102 yıl sonra bile hâlâ vatanın selameti, milletin saadeti adına en büyük temennidir.

Vatan sergisi, inanç, birlik ve beraberlik duygusu, sıkışmış bir barut topu gibi gün geçtikçe güçleniyor, ülkenin tamamını sarıyordu. İşte bu içsel ateş cumhuriyeti mümkün kılan en büyük güçtü. Çünkü o ateş sadece düşmana karşı değil cehalete, geri kalmışlığa, umutsuzluğa karşı da yakılmıştı. Biz cumhuriyeti yalnızca bir takvim yaprağının hatırlattığı bir gün bir bayram bir resmî tören olarak göremeyiz.

CUMHURİYETİMİZİN
102
KUTLU OLSUN

Kaynaklar

1. Atay, F. R. (2023). Çankaya - İstanbul: Pozitif Yayınları
2. İlber Ortaylı, Ş. Y. (2025). Cumhuriyetin İlk Sabahı. İstanbul: Kronik Yayınlar

Dr. Burçin IŞİM
Müdür Yardımcısı
Bakırköy Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

Cumhuriyetin İlan Edilişinin Kamuoyuna Yansımaları

“Efendiler, yarın cumhuriyeti ilân edeceğiz!”

Bilindiği üzere cumhuriyet 29 Ekim 1923'te ilan edilmişti. 30 Ekim'de İstanbul basınında cumhuriyetin ilanı duyurulurken haberler sadece ilk sayfada ve kısmen yer almıştı. Bunun en önemli sebebi cumhuriyetin kabul edilmesine dair kanun akşam saatlerinde meclisten geçmiş ve dönemin haberleşme koşullarının yetersiz olmasından dolayı gazeteler ilk gün tam anlamıyla konuya yer verememişti. 30 Ekim'de Akşam gazetesi sürmanşetten Fenerbahçe ile Romanya millî takımı arasında oynanan futbol müsabakası ve kabine buhranından bahsederken konuya vakıf olamamıştı.

Bununla birlikte 30 Ekim tarihli İkdâm gazetesi, “Yeni Türkiye Devletinin Şekli-i Hükümeti Cumhuriyettir” manşeti ile okuyucularına bu müjdeli haberi servis etmişti. 30 Ekim tarihli Tevhid-i Efkâr gazetesi ise kabine buhranının cumhuriyet ile sonuçlandığını, Cumhuriyet Reisliği seçimine 158 mebusun katıldığını

ve oy birliği ile Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın Cumhuriyet Reisi seçildiğini yazmıştı. Gazete Ankara'da cumhuriyet için tezahüratlar yapıldığını, sokaklarda silahlar atılarak kutlamalar yapıldığını ekliyordu. Aynı tarihli Vakit gazetesi cumhuriyetin resmen ilan edildiğini, birinci Cumhuriyet Reisinin Gazi Mustafa Kemal Paşa olduğunu yazmıştı. Vatan gazetesi de cumhuriyetin ilan edildiğini okuyucularına ulaştırırken Mustafa Kemal Paşa, İsmet Paşa ve Fethi Bey'in meclisten ayrılırken Meclis önünde toplanan büyük kalabalığın tezahüratta bulunduğunu, otomobiller hareket etmekteyken 20 kişilik askeri birliğin silah atışı yaparak Reis-i Cumhuriyet'i selamladığını bildirmişti.

Ankara'da yayın hayatına devam eden Hakimiyet-i Milliye gazetesi ise 30 Ekim tarihinde cumhuriyetin ilanına büyük yer ayırmış, bu tarihi anları ve heyecanı sayfalarına yansıtmıştı. Ana sayfasında Gazi'nin büyük fotoğrafına yer vererek sür

manşette “Büyük Millet Meclisi dün gece sekiz buçukta Türkiye Devleti'nin şeklini müttetfiken cumhuriyet olarak tespit ve dokuza çeyrek kala Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerini müttetfiken reis-i cumhur intihab (seçmek) eyledi.” satırları ile yayımlanmıştı. Gazete Gazi'nin mecliste yaptığı konuşmaya değinerek onun “...Türkiye Cumhuriyeti mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır.” sözleriyle konuşmasını sonlandırdığını yazmıştı.

30 Ekim'de satırlarında cumhuriyete dair bir haber neşredemeyen Akşam gazetesi 31 Ekim'de: “Türkiye'nin İlk Reis-i Cumhuriyet Gazi Mustafa Kemal Paşa” manşeti ve Gazi'nin büyük bir fotoğrafı ile yayımlanmıştı. Bu fotoğrafın altında İsmet İnönü'nün fotoğrafı yer almış fotoğrafın altında ise “Türkiye Cumhuriyetinin İlk Başvekili İsmet Paşa” yazılmıştı. Aynı gazete cumhuriyetin ilanının İstanbul'daki nabzını ölçmüş ve şehirde yaşananları anlatmıştı. Buna göre

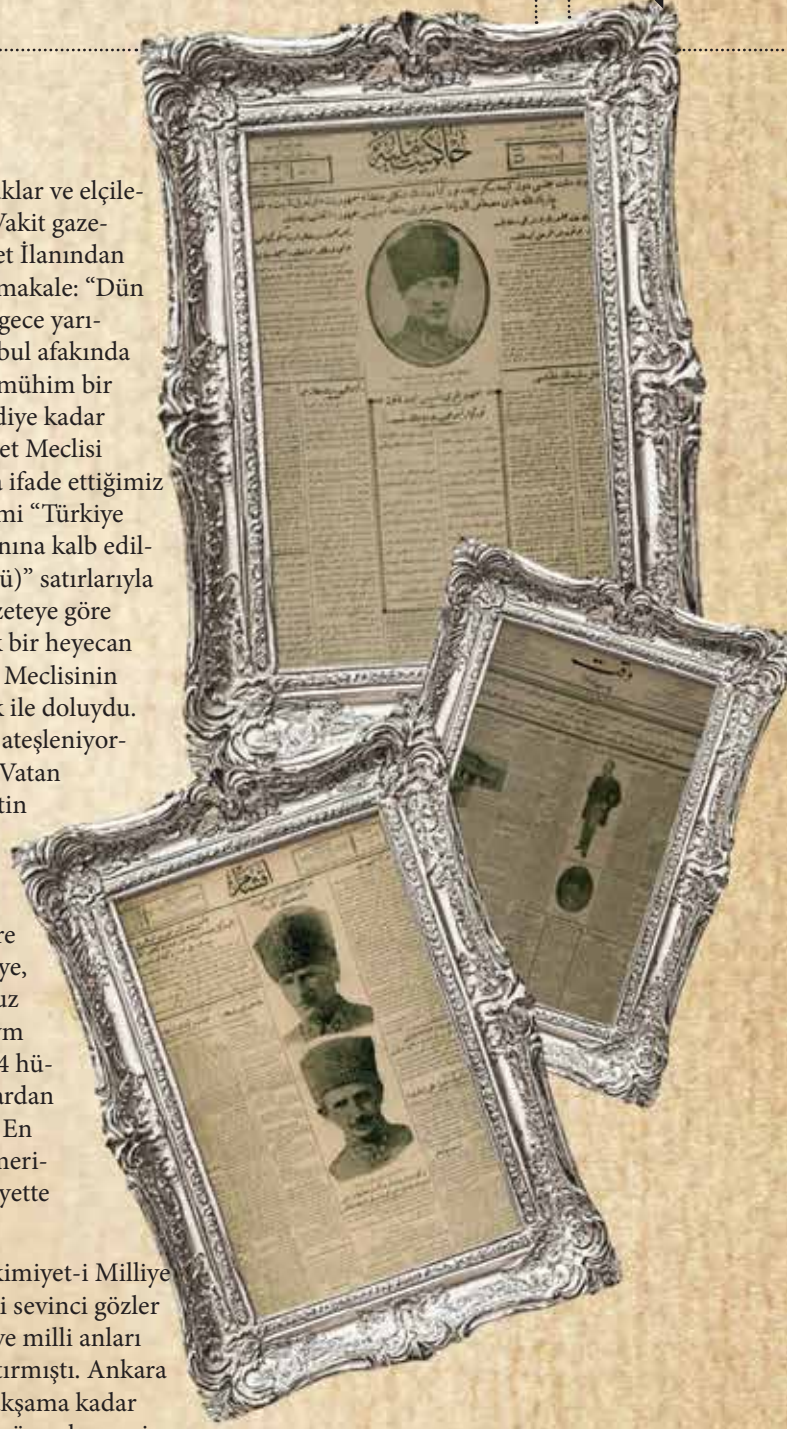
cumhuriyetin ilanı kumandanlığa bildirilmiş ve İstanbul'da 101 pare top atışı yapılmıştı. Resmi binaların tamamı bayraklarla donatılmıştı. 31 Ekim tarihli İkdâm gazetesi de İstanbul'un cumhuriyeti nasıl karşıladığını anlatıyordu. Gazeteye göre cumhuriyet haberi İstanbul'da muazzam tezahüratlarla karşılanmış, ecnebi gemileri dahi 21 pare topla bu kutlamalara eşlik etmişlerdi. Resmi daireler ve okullar tatil edilmiş, valilik ve kumandanlıkta tebrikler kabul edilmişti. Gece fener alayı icra edilmişti. 31 Ekim'de İstanbul'da Sultan Ahmet'te toplanacak muazzam bir alayın şehirde dolaşmasına karar verilmişti. Tebrikleri kabul eden İstanbul Valisi "Bütün mütemeddin (medeni) milletlerin hedefi tekamülleri cümlelerin malumudur ki cumhuriyettir..." sözleriyle başlayan bir konuşma gerçekleştirmişti. Aynı gazeteye göre cumhuriyet haberi İzmir'de ulaştığı gibi mevki kumandanlığı top atışı ile bunu ilan etmişti. "...İzmir halkı cumhuriyetin milletimiz hakkında hayırlı olması temenniyatıyla büyük bir sevinç içindedir." satırları İzmir'in cumhuriyetin ilanından duyduğu memnuniyeti göstermekteydi. İkdâm gazetesi aynı zamanda yeni kabinenin kurulduğu haberini de vermişti. İlk Başvekil ve Hariciye Vekili İsmet Paşa olurken İlk Adliye Vekilimiz de (Adalet Bakanı) Seyid Bey olmuştu.

Tevhid-i Efkâr gazetesi ise "İsmet Paşa Cumhuriyet-i İdarenin İlk Kabinelerini Teşkil Etti" manşeti ile 31 Ekim'de yayın hayatındaki yerini almıştı. Vakit gazetesi de cumhuriyetin ilk kabinesinden bahsettikten sonra cumhuriyetin İstanbul'da nasıl karşılandığından söz etmişti. Buna göre gece İstanbul baştan başa donatılmış, yer yer fener alayları tertip edilmiş cumhuriyet kutlanmıştı. Mustafa Kemal Paşa'nın Cumhuriyeti seçildiği İstanbul'da

bulunan konsolosluklar ve elçilere de bildirilmişti. Vakit gazetesinde "Cumhuriyet İlanından Sonra" başlıklı ana makale: "Dün gece nısfülleyden (gece yarısından) sonra İstanbul afakında atılan 101 pare top mühim bir haber ilan etti. Şimdiye kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti" namıyla ifade ettiğimiz şekli-i idaremizin ismi "Türkiye Cumhuriyeti" ünvanına kalb edilmişti. (dönüştürüldü)" satırlarıyla başlamıştı. Aynı gazeteye göre Ankara'da da büyük bir heyecan vardı. Büyük Millet Meclisinin önü hınca hınç halk ile doluydu. Silahlar ardı ardına ateşleniyordu. 31 Ekim tarihli Vatan gazetesi cumhuriyetin ilk kabinesinden bahsediyordu. Büyük yazılarla şu tarihi bilgileri bizlere aktarıyordu: "Türkiye, cumhuriyetlerin otuz üçüncüsüdür. Elyevm (bugün) müstakil 84 hükümet vardır. Bunlardan 33'ü cumhuriyettir. En eski cumhuriyet Amerika en yeni cumhuriyette Türkiye'dir."

31 Ekim tarihli Hakimiyyet-i Milliye gazetesi Ankara'daki sevinci gözler önüne seren tarihi ve milli anları okuyucularına ulaştırmıştı. Ankara halkının sabahtan akşama kadar meclis önünde daha önce benzeri görülmemiş kalabalıklar oluşturduğunu aktaran gazete sabahlara kadar silah atıldığını yazıyordu. Bu mutlu haber sadece Ankara, İzmir ve İstanbul'da kutlanmamıştı. Cumhuriyetin ilanını kaleden atılan top atışı ile 30 Ekimde öğrenen Karşılar aynı zamanda şehrin kurtuluş günü olan bu günde derhal sokaklara çıkarak cumhuriyeti kutlamışlar, yeni Reis-i Cumhurlarına saadet ve muvaffakiyet temenni etmişlerdi. Cumhuriyetin ilanı ve

Gazi'nin Cumhurbaşkanı seçildiğini Anadolu Ajansından öğrenen Edirneliler ise derhal her yeri Türk bayrakları ile donatmışlardı. Gece büyük bir fener alayı tertip edilerek "Yaşasın Türkiye Cumhuriyeti, yaşasın büyük ve muhterem Reis-i Cumhuremiz Gazi Paşa Hazretleri" şeklinde bağırıyorlardı. Görüldüğü üzere Anadolu'da ve Trakya'da cumhuriyet büyük bir sevinçle karşılanmış bu sevinç bütün yurda yayılmıştı.

Fevzi Can EMRE

İnfaz ve Koruma Memuru

Ayaş Açık Ceza İnfaz Kurumu

BAĞIMSIZLIĞIN BAŞKENTİ

ANKARA

Anadolu'nun ortasında yüzyıllar boyunca sessiz ve mütevazı bir şehir olarak bilinen Ankara, İsmet İnönü'nün Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğu, "Türkiye Devleti'nin başkenti Ankara'dır." şeklindeki bir maddelik kanun teklifinin kabul edilmesiyle 13 Ekim 1923 tarihinde yeni Türk devletinin başkenti Ankara olmuştur.

Ankara'nın başkent seçilmesi coğrafyanın kaderle nasıl buluştuğunu gösteren eşsiz bir örnektir. İstanbul işgal altındayken Anadolu'nun sinesinde sakladığı bağımsızlık ateşi Ankara'da büyümüş ve buradan vatanın dört bir yanına yayılmıştır. Bu sebeple Ankara Milli Mücadele'nin karargâhı olarak kabul edilmektedir. Peki, "Neden İstanbul değil de o zamana kadar pek bilinen bir şehir olmayan Ankara böylesi kutsi bir davanın merkezi olarak seçilmiştir?" diye soracak olur-

sak bu noktada Muzaffer Erendil tarafından nakledilen bir anekdot sorumuza cevap olacaktır:

“Atatürk, sıcak bir günün akşamında yanında bazı kişiler ile Çankaya Köşkü'nün bahçesinde dolaşıyordu. Ben de o sıralar eski köşkün tavan dekorlarıyla meşguldüm. Tozlu ve sisli bir hava Ankara'nın üzerine çökmüştü. Yer yer toz hortumları semaya doğru yükseliyor ve manzaraya daha boğucu bir hava ekliyordu.”

Bize:

- Ankara'yı hükümet merkezi yapmakla iyi ettim mi? diye sordu.

Tabii herkes olumlu yanıt verdi. Arkasından:

-Neden sorusu gelince kimi stratejiden kimi siyasetten bahsetti.

Hatta birimiz kayalık güzeldir gibi bir estetik görüş de ortaya attı.

Atatürk tartışmayı şu sözleriyle kesti:

-Şimdi dalkavukluğu bırakın... Ankara'nın hükümet merkezi olması için saydığınız nitelikleri beni ikna etmeye yetmez. Ben Ankara'yı hükümet merkezi yapmakla büsbütün başka bir hedef göttüm.

Kaynaklar

1. <https://isteaturk.com/g/icerik/Ankarayi-Neden-Baskent-Yaptim/578>
2. İlginç Olaylar ve Anekdotlarla Atatürk, Muzaffer Erendil, Ankara

Türk'ün imkânsız imkân hâline getiren gücünü dünyaya bir kere daha göstermek istedim. Bir gün gelecek şu çorak tarlalar, yeşil ağaçların çevirdiği villaların arasından uzanan yeşil sahalar asfaltlarla bezenek. Hem bunu hepimiz göreceğiz. O kadar yakında olacak.

Buradan da anlaşıldığı üzere Ankara'nın Atatürk'teki etkisi bilinenden fazladır. O, Ankara'yı bağımsız Türkiye'nin medeniyet sahnesindeki vitrini yapmayı amaçlamıştır. Ankara'nın geleceği Atatürk'ün ileri görüşlülüğünün aslında ne kadar güçlü olduğunun da şüphesiz ispatıdır. Bugün Ankara'ya baktığımızda yalnızca beton binaları değil Sakarya'nın, Dumlupınar'ın, Kocatepe'nin ruhunu görürüz. Çünkü Ankara'nın başkent olması sadece taş ve toprağın işlenmesi değil bağımsızlık ateşinin yakıldığı yer olması bakımından da önemlidir. Ankara'nın başkent oluşu sadece bir siyasi karar değil “Türk milletinin makûs talihini yenmesinin nişanesidir.”

Atatürk'ün o meşhur sözüyle yazımı bitirmek istiyorum:

“Ankara, merkez-i hükümettir ve ebediyen merkez-i hükümet kalesidir.”

“Atatürk tartışmayı şu sözleriyle kesti:

-Şimdi dalkavukluğu bırakın... Ankara'nın hükümet merkezi olması için saydığınız nitelikleri beni ikna etmeye yetmez. Ben Ankara'yı hükümet merkezi yapmakla büsbütün başka bir hedef göttüm. Türk'ün imkânsız imkân hâline getiren gücünü dünyaya bir kere daha göstermek istedim. Bir gün gelecek şu çorak tarlalar, yeşil ağaçların çevirdiği villaların arasından uzanan yeşil sahalar asfaltlarla bezenek. Hem bunu hepimiz göreceğiz. O kadar yakında olacak.

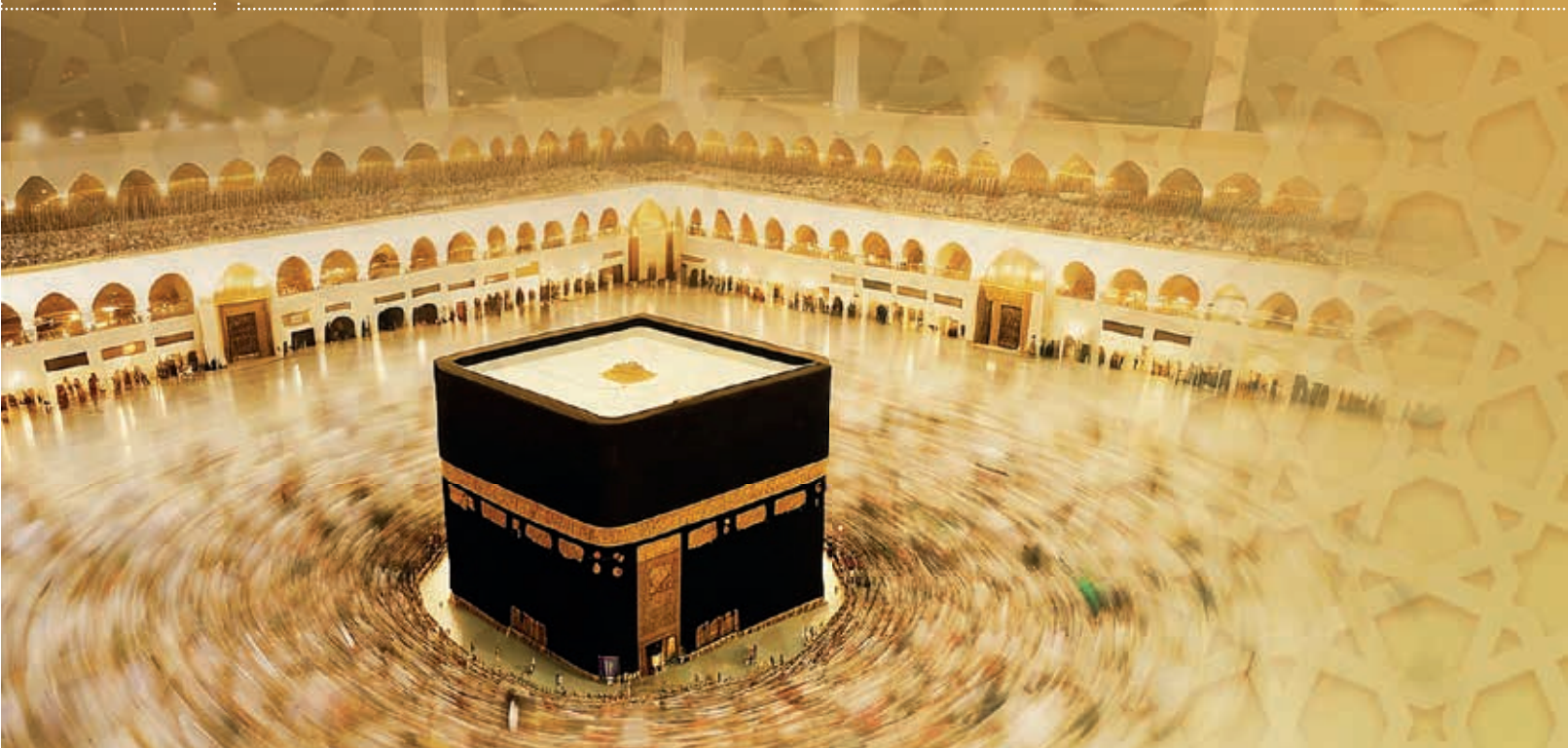

İsmail EVCİN

Din Hizmetleri Uzmanı

Bolvadin Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

İNSANLARA KARŞI

Ahlakını Güzelleştir

İslam filozofları genellikle iyi ve kötü karşılığı olarak kullandıkları hayır ve şerri, Aristo etkisiyle daha çok ahlakî amaçların yahut ahlakî fiillerin doğurduğu sonuçların nitelikleri olarak düşünmüşler ve bu yüzden çoğunlukla hayırla mutluluğu, şerle mutsuzluğu aynı anlamda kullanmışlardır. İyilik ve kötülük fiilin kendisinde değil yöneldiği gayededir. Ahlakî gaye sadece dünyevî olamaz çünkü insanların dünyevî gayeleri muhtelifdir ve onlar bu gayelere ahlak dışı yollardan da ulaşabilmektedir. Şu halde ahlâkın gayesi nihayetinde uhrevî olmalıdır. Ahlak deyince aklımıza “iyi ve kötü ayırımıyla ele alınan insan davranışları” gelir genelde. “İyi ve kötü” kavramlarında ise ‘kime göre-neye göre’ sorularına bulacağımız cevap doğru bir tarifi vermemize imkân sağlar.

Kitabımız Kur’an lisanıyla Rabbimiz bize bir durumu haber verir: “(Ey Muhammed) Şüphesiz sen yüksek bir ahlâk üzeresin.” (Kalem, 68/4). Bu ifade aslında şöyle anlaşılmaya da müsaittir:

Kitabımız Kur’an lisanıyla Rabbimiz bize bir durumu haber verir: “(Ey Muhammed) Şüphesiz sen yüksek bir ahlâk üzeresin.” (Kalem, 68/4). Bu ifade aslında şöyle anlaşılmaya da müsaittir:

“Ey insanlar, eğer bir ahlak misali arıyorsanız işte size en güzel, en hoşnut olduğum ahlakın vücut bulmuş hali son peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.)’in ahlakı” denilmektedir.

Peygamberlik vazifesiyle insanlara Allah’ın elçisi olarak hitap eden Peygamberimiz: “Ben ancak yüksek ahlakı tamamlamak üzere gönderildim.” (el-Muvatta, “hüsnü’l-hulk”, 8.) buyurarak bu durumu haber vermektedir. İslam’ın akâid ve ibadet konularını tebliğe memur olan Peygamberimiz güzel ahlaka dair kaidelerin de toplumda kabullenilmesi için önder ve rehber olmuştur. Peygamberimiz: “Benim katımda en sevimliniz ve kıyamet gününde meclisime en yakınınız ahlâkı en güzel olanınızdır. Sizden en sevmediğim ve kıyamet gününde meclisimden en uzakta kalacak olanlar, kibirli kibirli ağız eğerek

gösteriş için lugat parçalayan ve çok konuşan kimselerdir.” (İbn Kesîr, el-Bidâye e’n-nihâye, XI, 213.) şeklinde bir uyarıyla hayatımızın manifestosunu bizlere beyan eder.

Ahlak ile İman Münasebeti

İman ve ibadet kaideleriyle ahlakî emirleri kesin hatlarla birbirinden ayırmak mümkün değildir. Sanki birbirleriyle alakasız gibi görünseler de aslında iç içe geçmiş kavram ve kurallardır. İmanın kemâlatı ile ahlak arasında doğru bir orantı vardır. “Hiçbiriniz, kendisi için arzu ettiğini kardeşi için de arzu etmedikçe iman etmiş olmaz.” (Buhârî, “İman”, 7; Müslim, “İman”, 17) hadis-i şerifinde kastedilenin kemal bulmuş iman olduğunu anlamak doğru bir yaklaşımdır. İmanı kemal bulmuş bir fert kendisine uygun gördüğü iyilik ve üstünlüğü iman kardeşi için de istemeli, kendisine reva görmediği hâl ve tavırlarla muameleleri yine din kardeşi için de uygun görmemelidir.

Ahlak ile İbadet Münasebeti

İbadetin nefse tealluk eden terbiyelerinden bir tanesi de imanın kemâlatı için ıslah edici tesiridir. Dinin direği kabul edilen namaz için, “**Namazı dosdoğru kıl. Çünkü namaz, insanı hayasızlıktan ve kötülükten alıkoyar.**” (Ankebût, 29/45) buyrulmaktadır. Huşû ile eda edilen namazın insanın kötülüğe çağıran tarafını ıslah edeceği, namazıyla alakalı eksikleri olanların bu tarafının daha mukadder olacağı ve kötülüğün bünyede galip gelebileceği anlaşılmaktadır. Ayrıca “**Onların mallarından sadaka (zekât) al, bununla onları (günahlardan) temizlersin onları arıtip yüceltirsin.**” (Tevbe, 9/103) ayetiyle ahlakî zafiyet olan cimrilğin ve hat-ta bencilliğin zekat ibadetiyle ıslahı değerlendirilmiştir.

“Kim ki yalan söylemeyi ve yalanla iş yapmayı bırakmazsa Allah Teâlâ o kimsenin yemesini, içmesini bırakmasına (yani oruç tutmasına) değer vermez.” (Buhârî, “Savm”, 68.)

hadis-i şerifiyle oruçlunun ahlaken tekamül etmesine fayda sağlayan orucun kuru bir açlık olmadığını, ruhun terbiyesi için bir araç olduğunu anlamak mümkündür. Ahiret günü kulun amelleri değerlendirilirken ahlakın başta yer alacağı ve Peygamberimiz, tarafından ifade edilmiş ve, “Kıyamet günü mizanda güzel ahlaktan daha ağır gelecek hiçbir (nafile) ibadet yoktur.” (Tirmizî, “Birr”, 62) buyurmuştur. Belki yukarıda saydığımız hadis-i şerifler için “efradını câmi ağyârını manî” bir hadis-i şerif zikretmek gerekirse, “Müslüman dilinden, elinden Müslümanların selâmette kaldığı (zarar görmediği) kimsedir.” (Buhârî, “İman”, 4.) buyrulmuştur.

İslam alimleri asırlar içerisinde toplumu Kur’an ve sünnetten ilham alarak ahlakî değerlerinde tekamül edebilmek için çeşitli eserler kaleme almışlardır. Mevlana: “Sonunda pişman olmamak için her zaman ihtiyatlı olmak, başkalarının halinden ibret almak, aceleci olmamak, az yemek, az uyumak ve az konuşmak gibi konuların önemini de dile getirir. Bu meziyetler hiçbir zaman sözde kalmamalı, yaşanmalıdır. Zira amelen tatbiki olmayanın hikmetli sözü iğreti bir elbise gibidir.” (Mesnevi, II / 676) çağrısıyla bütüncül bir ahlak yaklaşımı sergilemiştir.

Ahlak ile Medeniyet Münasebeti

Medeniyet ve ahlak insanla ilişkili kavramlardır. Bir başka ifadeyle insan varsa medeniyetten ve ahlaktan söz edilebilir. İnsan, Kur’an-ı Kerim’in bildirmesiyle “dik durdu-ğu, ufka baktığı, akıl sahibi olduğu” için meşakkat sahibi bir varlıktır. Dik durmanın, ufka bakmanın ve akıl sahibi olmanın meşakkati doğurması, sükûnetle buluşan dik duruşu içeren medeniyet sayesinde anlam kazanır. “Huy, mizaç” anlamına gelen “hulk” sözcüğünün çoğulu olan ahlak da insanın kendini içinde bulduğu ve insanı insanlığa ait değerler dünyasına bağlayan bir duyuşun duruş olarak tezahür

etmesidir. Zahir olan eylemdir. Duyuşun hâlis duruşun ise dik, düzgün ve doğru olması ahlakta zorunludur. Bu zorunluluğun çokça meşakkatten azade olmadığı ifade edilmelidir. Dik durarak sükûnda olmak zorluklarla doludur. Her yiğidin harcı değildir.

Her medeniyet ahlakidir. Zira medeniyet edilgin bir hayat nizamı değildir, etkindir. Ahlak da gerek niyet ve düşünce gerekse davranış bakımından etkin olmayı gerektirir. Etkinlik uygarlık için de geçerlidir. Ancak ahlak medeniyete içkindir. Uygarlığın medeniyete yüksebilmesi için ahlaklı olması gerekir (Prof. Dr. Süleyman Dönmez).

Ahlak ile Realite Münasebeti

Yaratılmışların en değerlisi ve üstün olanı insandır. İnsan bu üstünlüğünü şartlarına uyarak elde ettiği imanla, yaratılış gayesine uygun davranmasıyla, yaratanına karşı yaratılma amacına uygun tavrıyla ve kulluğuyla sahip çıkabilir. En güzel ahlak Kur’an ahlakıdır. Hz. Peygamber’in ahlakı sorulduğunda Hz. Aişe “Onun ahlakı Kur’an idi.”

Müslim, “Müsafırûn”, 139) şeklinde cevap vermiştir. Kur’an ahlakını kendisine ahlak edinert kimse yaratıcısına edepli olur, bütün yaratılmışlara hürmetli olur. Söz, fiil ve davranışlarında itidalli, dürüst olur. İnsan İslam’ın emirlerine riayette gayret ettikçe selamette İslam’ın ahkâmına muhalefet ettikçe dünya ve ahiret rûsvalığına yakın olur.

İnsanı ahlaklı yapan Allah korkusu, Allah tarafından sürekli murâkabe altında oluşunu bilmesi, ahirette tüm yapması gerekenlerin veya emrin hilâfına yaptıklarının hesabıyla cennet yahut cehennemle muamele edileceğini bilmesidir. Hayat rehberimiz Kur’an’ın kendisine vahyedildiği Sevgili Peygamberimizin sağlığında insanlarla olan muamelelerinin ahlakî kıymetini damadı ve ashabı olan Hz. Ali (r.a.) lisaniyla aktaralım:

“Peygamberimiz güler yüzlü, güzel huylu, nazik kalpli idi. Hiçbir vakit sert veya dar kafalı değildi. Ağzından hiçbir müstehcen

kelime çıkmazdı. Başkalarının tavır ve hareketlerini eleştirmez veya kötülemezdi. Sevmediği bir hareket karşısında bir şey söylemez ve onunla ilgilenmezdi. Şayet böyle bir harekette bulunan kimse kendi hareketinin uygun bulunmasını isteyecek olursa o kimseyi azarlamadan, kalbini kırmadan bundan vazgeçer yahut susarak bundan hoşlanmadığını o kimseye üstü kapalı anlatmak isterdi.”

Peygamberimiz kendisi için üç şeyden sakınırdı;

1. Tartışma ve çekişme
2. Lüzumundan fazla söz söylemek
3. Kendisini ilgilendirmeyen işlerle meşgul olmak

Başkaları için de üç şeyden uzak dururdu;

1. Kimseyi eleştirmez
2. Kimseye hakarete bulunmaz
3. Başkalarının sırlarına, gizli hallerine muttali olmak istemezdi.

Peygamberimiz söylediği zaman bütün ashap susar, başlarını eğerek onu dinlerdi. Herkes bir şeye güldüğünde o sadece gülümserdi. Şayet bir yabancı saygısızlık yaparak Peygamberimize kabaca bir söz söyleyecek olursa Peygamberimiz onu sabır ve sükûnetle dinlerdi. Peygamberimiz kendisinin övülmesini dinlemeyi sevmezdi. Biri gördüğü iyilikten dolayı ona teşekkür edecek olursa onun teşekkürünü kabul ederdi. Peygamberimiz kimsenin sözünü kesmezdi. Peygamberimiz son derece cömert, özü sözü doğru, temiz, nâzik kalpli, hoş sohbet birisi idi. Onunla arkadaşlık edenler O’na hayran olurlardı.” (Şıblî, İslâmTarihi, Asr-ı Saadet, II, 873, 874).

Yazımı Muaz b. Cebel’in şu sözü ile tamamliyorum. Muaz şöyle demiştir: “Yemen’e vali olarak giderken ayağımı üzengiye koyduğum sırada Peygamberimizin bana son öğüdü: ‘Muaz b. Cebel! İnsanlara karşı ahlâkını güzelleştir’ olmuştur.” (İmam Malik, Muvatta, “hüsnu’l-huluk”, 1).

Yalın Ayak Özgürlük

Hiç sırf eskidi diye vazgeçemediğiniz bir ayakkabınız oldu mu? Ayağınızı sıkıştırırsa da, tabanı incelmış olsa da, onu çıkarmaya kıyamadığınız... İşte hayat da bazen böyledir. İnsanı asıl yaralayan şey çoğu zaman büyük fırtınalar değildir. En keskin acılar, her gün sessizce kanatan küçük sızılarda saklıdır. Tıpkı içi taşla dolmuş bir ayakkabı gibi. Her adımda biraz daha acıtır ama sen o taşla yürümeye alıştığın için onu çıkarmaya üşenirsin.

Hayat, bazen ayağımıza dolanan küçük taşlarla imtihan eder bizi. Bir bakarsın küçücük bir kıymık koca bir adımı geciktirmiş bir bakarsın incecik bir ip bile koca bir yolculuğu bağlamış.

İnsan alıştıkça yükün ağırlığını unutmaya başlar. Ama unuttuğun şey yükün varlığı değil kendi hafifliğidir. Yanlış insanlara, bitmiş sevdalara, çoktan tükenmiş alışkanlıklara sarılırsın. Ayağını burkar, ruhunu sıkır, yolunu kısaltır. Dışarıdan bakıldığında şık görürsün ama içten içe her adımın kanar. Sen alıştım diyerek yürümeye devam edersin. Oysa alışmak her zaman sabır değil bazen kendine ettiğin en sessiz zulümdür.

Özgürlük, çoğu zaman büyük bir zafer değildir. Bazen sadece küçük bir vazgeçiştir.

Ayağını sıkıyan ayakkabıyı çıkarmak, taşı orada bırakmak, çıplak ayakla toprağa basmaktır. O an fark edersin ki seni acıtan yol değil yolun üzerindeki inatla tuttuğun küçük taşlardır.

Topraktan kurtulmuş ayak değil toprağa kavuşmuş ayak huzuru bulur. İlk çıplak adımda duyduğun ferahlık, içindeki yüklerin aslında ne kadar gereksiz olduğunu fısıldar. Her yere basışında hayat sana yeniden başlama fırsatı sunar. Çünkü yol hiçbir zaman kaybolmadı. Sen sadece yanlış adımların gürültüsünde onu duyamadın.

Her yolun sonunda bir başka ufuk saklıdır. Ayağını inciten taşları geride bıraktığında önünde açılan yol sadece boş bir toprak parçası değildir. Orada bekleyen yeni bir gün yeni bir ihtimal vardır. Güneşin her sabah yeniden doğması gibi insan da her adımında kendine yeniden doğar. Umut dediğin bazen ufukta görünen ışıık değil o ışıığa doğru atılan ilk yalın ayak adımdır. Hayatın en ağır prangaları omuzlarında taşıdıkların değil ayağının altına sıkışan ve seni adım adım eksiltten taşlardır. O taşlardan arındığında yükün de hafifler yolun da aydınlanır. İşte o zaman anlarsın ki ayağını burkan taşlardan vazgeçtiğinde özgürlük adımıyla umut yarınındadır.

Şirin Ceren GÖMLEKSİZ
Uzman Öğretmen
Eskipazar Açık Ceza İnfaz Kurumu

Onlar, insanların birbirlerinden beklediği koşulsuz kabulü, şartsız sevgiyi ve çıkarsız bağı içtenlikle sunarlar. Evcil hayvanlarımız sahiplerinin statüsüyle, başarısıyla, dış görünüşüyle ilgilenmez. Hem yapılan bilimsel araştırmalarda hem de kendi deneyimlerimize baktığımızda onların sözsüz davranışlarını gözlemliyoruz. Örneğin, evcil hayvanlar sahiplerini eleştirmez, onlara kin tutmazlar. Onlar sadece severler. Hatta sahipleriyle sorun yaşadıklarına kanaat getirip başka sahip arayışlarına girmezler. Yapılan literatür taramalarında evcil hayvanların insanlardan herhangi bir sosyal beceri beklediğine dair bir kanıt bulunmamıştır. Onlar bizi tüm eksikliklerimiz, zaaflarımız ve davranışlarımızla kabul ederler.

Ulusal Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Enstitüleri Konferansında evcil hayvanların bizlere, çocuklarımıza ve ileri yaştaki bireylerin hayatına olan katkısının görmezden gelinemeyecek ölçüde olduğu üzerinde durulmuş ve bu alanda araştırmaların yapılması önerilmiştir.

Biz Nasıl Dost Olduk?

İlk evcilleşen hayvanlardan biri köpeklerdir. İnsanlar ve köpekler arasındaki etkileşimin 12 bin yıl civarında olduğu söylenmektedir.

O dönemde hayvanlarla etkileşim kurmamızdaki amacın hayvanların evlerimizi, alanlarımızı yabancılarla karşı korumak ve avlanmak olduğunu söyleyebiliriz. İnsanlar tarih boyunca köpeklerden birçok rol üstlenmelerini istemiştir. İlginç olan, aynı dili konuşmamıza rağmen bu rollere uyum sağlayabilmeleridir. İnsanların sosyal ve duygusal hayatlarının bir paydaşı olarak köpeklerin rollerini araştırarak birçok araştırma yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. Bu araştırmalardan elde edilen bilgilere göre hayvanların evcil hayvan olarak Rönesans döneminde kabul edilmeye başlandığı görülmektedir. 1900’lü yılların ikinci yarısına gelindiğinde köpekler artık arabalara binmiş, eğlence etkinliklerinde insanlara eşlik etmeye başlamıştı. İnsanların duygusal bağlar kurmaya başladığı bu yıllarda artık köpekler evlerde yaşamaya, yatak odalarında uyumaya başlamış ve çekirdek ailenin bir üyesi olarak görülmeye başlanmıştır.

Köpek Davranışlarının Eğitimi ve Sinirsel Görüntüleme Yaklaşımı

Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi dergisinde 2020 yılında yayımlanan bir makalede araştırmacıların köpek davranışlarını tanımak için derin öğrenmeye

dayalı bir sistem geliştirdiği ifade edilmiştir. Kuyruk sallama, dil çıkartma, kulak dikme gibi davranışlarını %95 ile %100 aralığında yüksek doğrulukta sınıflandırabilen bu teknolojiye göre hayvan eğitiminde duygusal ve davranışsal geri bildirim oldukça önemlidir. Bu durum hayvan dostlarımızın eğitiminde sadece sözlü ve yordama yöntemleri değil objektif verilere dayalı sistemlere geçişin de anahattır.

Kimi Kurtarırsın?

Etik ve ahlak tartışılırken bilimsel araştırmalar ve sonuçları çarpıcı bulgular sunmaktadır. Cohen (1999) tarafından kaleme alınan “Bazı Kentsel Amerikan Ailelerinde Evcil Hayvanların Rolü” isimli araştırmada evcil hayvanların ailenin diğer fertleri kadar aileye ait olduğu belirtilmektedir.

“Hayat kurtaran bir ilacı, aile dışından bir insana mı yoksa evcil hayvanınıza mı verirdiniz?” araştırma sorusu katılımcılara sunulmuş ve büyük bir kısmı hayvanlarının hayatını kurtarmayı tercih etmiştir. “Aile bireylerinizin ve evcil hayvanlarınızın bulunduğu bir bot batsa kimi kurtarırdınız?” sorusuna ise en önce evcil hayvanlarını kurtaracağını belirten

katılımcılar olmuştur. Türkiye’de aile bağlarını ve insan hayatını ön planda tutan birey sayısı oldukça fazladır. Benzer bir araştırmada evcil hayvan sahiplerinin depresyon, anksiyete, stres düzeyleri gibi duygu durumlarında anlamlı düşüşler gözlemlenmiş ancak hayvanı “insan yerine koyan” bireylerde bu duygu durumlarının yükselmeye başladığı gözlemlenmiştir. Bu araştırma bize sevginin de sınırının olduğunu göstermektedir. Denge, sağlıklı bağ kurmak için en önemli anahtarlardan biridir.

Evcil Hayvanlarımızın Ruh Sağlığıyla Ahenkli Ritmi

Yalnızlığı gideren, huzur getiren bağlar vardır. Bilimsel araştırma sonuçlarına göre evcil hayvanlarımızın sadece yanımızda var olmaları bile etkilidir. Evcil hayvan ve insan etkileşimlerini inceleyen 69 araştırma sonucunun karşılaştırıldığı bir makalede evcil hayvanlarla etkileşimin fiziksel sağlığını da olumlu anlamda etkileyen bir dostluk olduğu ifade edilmektedir. Etkileşim sayesinde stres durumu ile ilgili fizyolojik bileşenlerden olan kortizol seviyesinin düştüğü, kalp hızının, kan basıncının normalleştiği, kaygı ve stres gibi duygulanımların azaldığı yönünde kanıtlar elde edilmiştir. Güvenli bağlanma,

yalnızlık duygusunun azalması, psikolojik iyi oluş hâlinin arttığı saptanmıştır. Onlar, sadece evdeki arkadaşlarımız değil psikoterapik yolculuğumuzda da sessiz dostlarımızdır. Son zamanlarda hayvan destekli terapilerden; okullarda, hastanelerde, huzurevlerinde, rehabilitasyon merkezlerinde ve birçok alanda yararlanmaya başlanılmıştır.

Eğitim Bilimi Açısından Evcil Dostlarımız

Biz onlara eğitim verdiğimizizi, onlara bir şeyler öğrettiğimizi düşünürüz. Oysa eğitimsel açıdan durum biraz farklıdır. Eğitim sadece onlara komut eğitimi vermek değil onlarla duygusal bir bağ inşa etmekle ilgilidir. Bu bağ ise hem bizim hem evcil dostlarımızın ruhuna dokunur.

“Hayat kurtaran bir ilacı aile dışından bir insana mı yoksa evcil hayvanınıza mı verirdiniz?” araştırma sorusu olarak katılımcılara sunulmuş ve büyük bir kısmı hayvanlarının hayatını kurtarmayı tercih etmiştir. “Aile bireylerinizin ve evcil hayvanlarınızın bulunduğu bir bot batsa kimi kurtarırdınız?” sorusuna ise en önce evcil hayvanlarını kurtaracağını belirten katılımcılar olmuştur.

Kaynaklar

1. Oktay ÇETİNKAYA, Köpek Sahibi Olan ve Olmayan Bireylerin Bağlanma Yalnızlık ve Psikolojik İyi Oluş Açısından İncelenmesi, Bahçeşehir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Haziran 2021
2. Emre Dandil, Rukiye Polatlımur, Daha hızlı bölgesel evrimsel sınır ağırları ile köpek davranışlarının tanınması ve takibi, Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi 35.2 (2020) 819-834

Reyhan ÖZTÜRK

Sağlık Memuru

Ceza ve Tevkifler Genel Müdürlüğü Sağlık Daire Başkanlığı

Paracelsus

AKILCI ANTİBİYOTİK KULLANIMI

“Zehir ile şifayı ayıran dozdur.” Paracelsus

Değerli Okurlar, 2022 yılı eylül ayında sayısında akılcı ilaç kullanımını ele almıştım. Bu sayımda ise özellikle akılcı antibiyotik kullanımına odaklanmak istiyorum. Öncelikle ilaç, canlı hücre üzerinde meydana getirdiği etki ile bir hastalığın teşhis ve tedavisini veya bu hastalıktan korunmayı mümkün kılan kimyasallara denir. Akılcı ilaç kullanımı, DSÖ'nün 1985 yılında Nairobi'de tanımladığı şekliyle: “Kişilerin klinik bulgularına ve bireysel özelliklerine göre uygun ilacı, uygun süre ve dozda, en uygun maliyetle ve kolayca sağlayabilmeleridir.”

Akılcı olmayan ilaç kullanımı; ilaçların gereksiz ve aşırı kullanılması, tedavi sürecinde özensizlik, uygun-suz kişisel tedavilere başvurulması, gereksiz antibiyotik ve vitamin tüketimi, bilinçsiz gıda takviyesi ve bitkisel ürün kullanımı gibi durumları kapsar. Ayrıca ilaç-ilaç ve besin-ilaç etkileşimlerinin göz ardı edilmesi de önemli bir sorundur.

Antibiyotikler Nelerdir?

Bakteriler, çevrelerinde meydana gelen değişikliklere hızlı uyum sağlayabilen canlılardır. Antibiyotikler ise bakteriyel enfeksiyonların tedavisinde kullanılan hayati ilaçlardır.

Antibiyotik Kullanımı

Enfeksiyon hastalıkları, halk sağlığı açısından önemli ve uygun antimikrobiyal tedaviyle başarının sağlandığı hastalıklardır. Bununla birlikte toplumda ve hastanede kazanılan enfeksiyon hastalıkları, akılcı olmayan antimikrobiyal tedavilerin kullanılması sonucu tedavi edilememekte ve belirli durumlarda hasta kaybedilmektedir. Antibiyotik direnci de bunun bir örneğidir. Belirli bir antibiyotiğe karşı direnç söz konusu antibiyotiğin tedavi dozunda dirençli bakterileri öldürmediğini veya çoğalmalarına engel olamadığı olarak ifade edilmektedir.

Antibiyotik Direnci Neden Önemlidir?

Antibiyotikler, bakteriyel enfeksiyon hastalıklarının tedavisinde kullanılan ve insan sağlığı açısından çok büyük öneme sahip ilaçlardır. Bu kimyasal maddeler bakterilerin çoğalmalarını önlemekte ve bazen de bakterileri öldürmektedir. Antibiyotikler sadece tedavi etme amaçlı değil aynı zamanda enfeksiyon önleyici olarak örneğin, kemoterapi tedavisi gören hastaları koruma amaçlı da kullanılabilir.

Antibiyotik direnci insan sağlığı için en önemli tehditlerden biridir.

“Unutulmalıdır ki antibiyotiklerin virüsler üzerine etkisi yoktur. Virüslerin neden olduğu soğuk algınlığı, akut bronşit, grip, larenjit ve otitin pek çok türü, kızamık, kızamıkçık, viral hepatit, AIDS, virüslerin neden olduğu hastalıklardandır ve antibiyotiklerin bu hastalıklar üzerinde etkisi bulunmamaktadır.”

Çünkü tehlikeli enfeksiyonlara yol açan hastalıklar antibiyotikle kolayca tedavi edilebilecekken antibiyotik direnci nedeniyle zamanla tedavi edilemez hâle gelebilir. Öyle ki enfeksiyon hastalıklarının tedavisinde antibiyotiklerin tamamen

etkisiz hâle gelmesi durumunda basit yara enfeksiyonları bile ölümcül riskler oluşturmaya başlayabilir.

Antibiyotik Direncine Sahip Bakteriler

Antibiyotik kullanımında belirli bir süre sonra ortamdaki bakterilerin çoğu o antibiyotiklere karşı direnç sahibi olur. Ayrıca bakteriler dirence neden olan genetik yapıları farklı bakteri türlerine de aktarabilir. Bu da antibiyotik direncinin bakteriler arasında yaygınlaşmasını sağlamaktadır.

Unutulmamalıdır ki antibiyotiklerin virüsler üzerine etkisi yoktur. Virüslerin neden olduğu soğuk algınlığı, akut bronşit, grip, larenjit ve otitin pek çok türü, kızamık, kızamıkçık, viral hepatit, AIDS, virüslerin neden olduğu hastalıklardandır ve antibiyotiklerin bu hastalıklar üzerinde etkisi bulunmamaktadır. Antibiyotikler kullanılarak bakteriyel enfeksiyonlar tedavi edilebilir.

Antibiyotik kullanımında dikkat edilecek noktalar:

- Antibiyotikler yalnızca bakteriler için etkilidir, virüslere bağlı enfeksiyonları tedavi edemez.
- Antibiyotik ateş düşürmez yalnızca uygun doz ve şekilde kullanıldığında enfeksiyonu ortadan kaldırarak ateşin düşmesini sağlar.
- Soğuk algınlığı ve grip çoğunlukla kendi kendine iyileşebilen hastalıklardır. Antibiyotik alımı gerekmez.
- Antibiyotik sizin grip ve soğuk algınlığınızı atlatmanıza yardımcı olmaz.
- Antibiyotik ağrıyı dindirmez, burun akıntısını veya öksürüğü hafifletmez.
- Antibiyotik grip ve soğuk algınlığının başkalarına geçişine engel olmaz.

• Hekim önerisi olmadan kullandığımız antibiyotiğin etkisi olmaya-
cağı gibi yaygın ve yanlış kullanıldı-
ğında hızla direnç gelişir.

• Antibiyotiklere karşı direnç geliştiğinde esas etki beklediğimiz bakterilerin neden olduğu enfeksiyonların tedavisinde bu antibiyotikler etkili olamaz.

• Her antibiyotik her hastalıkta kullanılmaz.

Antibiyotiklerin Doğru Kullanımı

Doktorunuz antibiyotik reçete ettiğinde tedavi talimatlarını dikkatle uygulamalısınız. Böylece bakterilerin tamamen yok edilmesini sağlayabilir ve direnç gelişiminin önüne geçebilirsiniz. Tedaviye başladıktan birkaç gün sonra kendinizi daha iyi hissetseniz bile tedavi sürecinin tamamlanması için devam etmelisiniz. Bakterilerin tamamen yok edilmesi ancak bu şekilde mümkündür.

Kaynak: Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

Son olarak antibiyotik kullanırken;

1. Doz ve zaman talimatlarına uyun.
2. Tedaviyi yarıda kesmeyin.
3. Arta kalan ilacı saklamayın.
4. Asla antibiyotiklerden kalanları kullanmayın.

“ Akılcı olmayan ilaç kullanımı; ilaçların gereksiz ve aşırı kullanılması, tedavi sürecinde özensizlik, uygunsuz kişisel tedavilere başvurulması, gereksiz antibiyotik ve vitamin tüketimi, bilinçsiz gıda takviyesi ve bitkisel ürün kullanımı gibi durumları kapsar. Ayrıca ilaç-ilaç ve besin-ilaç etkileşimlerinin göz ardı edilmesi de önemli bir sorundur. ”

Simge Sirilay OKTAY

Sağlık Memuru

Maltepe 2 No. lu L. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

SAĞLIKLI YAŞLANMANIN YOLU SOFRADAN GEÇER

Yaşlılık, insanın doğumu ile başlayan yaşam süresince ölümden önce yaşanan kronolojik bir kavramdır. Aynı zamanda yaşam süresince gelişme ve olgunlaşmayı takip eden genetik ve çevre arasındaki etkileşimin en üst düzeyde görüldüğü fizyolojik ve ruhsal değişimlerin ortaya çıkmasıdır. Kalıtsal yapının ve dış faktörlerin etkisi ile hücredeki biyokimyasal tepkimelerle başlayan; hücre, doku, organ ve vücut düzeyindeki işlevlerin giderek azalmasıdır. Dünya Sağlık Örgütüne (DSÖ - WHO) göre ise yaşlılık; yaşamsal fonksiyonların sürekli azalması tüm organizmanın verimliliğinde görülen düşüş ve çevresel faktörlere uyum sağlayabilme yeteneğinin azalmasıdır.

İlerleyen yaş üretkenliğe engel değildir. Zaman geçse de azim ve kararlılık insana büyük işler yaptırır. Kristof Kolomb, Amerika'yı keşfe çıktığı ilk yolculuğunda 50 yaşını çoktan aşmış durumdaydı. Pasteur, kuduz aşısını bulduğunda 60 yaşındaydı. Mimar Sinan, Süleymaniye Cami' sini bitirdiğinde 70 yaşını geçmişti. Selimiye Cami'sini tamamladığında ise 86 yaşına ulaşmıştı.

Yaşlılıkta Beslenmenin Önemi

Yaşlılık döneminde yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması;

- Sağlığın korunması,
 - İyileştirilmesi ve geliştirilmesi,
 - Yaşam süresinin ve kalitesinin artırılmasında önem taşımaktadır. Bunun için beslenme sürecinde besin çeşitliliği sağlanmalıdır.
- Besin çeşitliliği, biyolojik olarak veya besin değeri açısından birbirinden farklı;
- Süt ve süt ürünleri,
 - Et, yumurta, kuru baklagiller,
 - Taze sebze ve meyveler,
 - Ekmek ve diğer tahıllar,
 - Yağlar ve şekerler gibi gruplarındaki besinlerin tüketilmesi olarak tanımlanabilir. Her öğünde dört temel besin grubundaki besinler yaşlı bireyin gereksinmesine uygun miktarlarda tüketilmelidir. Örneğin bir öğünde sebze grubundan yeşil yapraklılar seçilirse diğer öğünde sarı-kırmızı sebzelerden seçim yapılmalıdır.

Sebze ve Meyveler

Vitaminler, mineraller ve fitokimyasal olarak isimlendirilen öğelerden zengin olan sebze ve meyvelerin bol ve çeşitli tüketilmesi;

- Kalp hastalıklarından,
- Bazı kanser türlerinden,
- İnsüline bağlı olmayan diyabetten korunmada,
- Hipertansiyonun önlenmesi ve kontrolünde,
- Katarakt ve diğer bazı göz hastalıklarından korunmada,
- Bağışıklık fonksiyonunun güçlenmesinde etkilidir.

Tahıllar

Ekmek ve diğer tahıllar yeterli miktarda tüketildiğinde;

- Ekmek, pirinç, makarna, bulgur ve unla yapılan besinler karbonhidratların zengin kaynağıdır.
- Tahıllar genellikle düşük yağlıdır ve kolesterol içermez.
- Tam tahıllı tüketildiklerinde B grubu vitaminler, E vitamini, demir, çinko, magnezyum ve fosfor açısından zengindir.

“İlerleyen yaş üretkenliğe engel değildir. Zaman geçse de azim ve kararlılık insana büyük işler yaptırır. Kristof Kolomb, Amerika’yı keşfe çıktığı ilk yolculuğunda 50 yaşını çoktan aşmış durumda’ydı. Pasteur, kuduz aşısını bulduğunda 60 yaşındaydı. Mimar Sinan, Süleymaniye Cami’ini bitirdiğinde 70 yaşını geçmişti. Selimiye Cami’ini tamamladığında ise 86 yaşına ulaşmıştı.”

Yağlar

Yaşlıların beslenmesinde doymuş ve trans yağların tüketimi azaltılmalıdır. Doymuş hayvansal yağların ve katı margarinlerin tüketiminin artması, kan kolesterol düzeyini yükseltir. Yüksek kolesterol ise kalp-damar hastalıkları için risk faktörüdür.

Enerji Dengesi

Bireyler yaşlandıkça gençlik yıllarına göre daha az enerji harcarlar. Bu durum;

- Kas kütlesi ve gücündeki azalma, fiziksel aktivitede düşüşe neden olur.
- Metabolizma hızı ve kemik mineral yoğunluğu azalır.

Enerji harcamasındaki bu azalma, besin tüketiminde yapılacak ayarlamalarla dengelenmeli, ideal vücut ağırlığı korunmalı ve vücut yağının artması önlenmelidir.

Yağın Azaltılması

- Kırmızı et yerine derisiz tavuk veya hindi tercih edilmelidir.
- Etler görünen yağlarından temizlenmelidir.
- Et yemeklerine ilave yağ eklenmemelidir.
- Besinlerin light (yağı azaltılmış) olanları tercih edilmelidir (light süt, yoğurt, peynir vb.).

Su ve Posa

Yaşlılarda su ve posa tüketimi çok önemlidir.

- Günde en az 2 litre sıvı alınmalıdır. Bu da yaklaşık 8-10 bardak suya denk gelir.
- Susamasalar bile yaşlı bireyler belirli aralıklarla su içmelidir.
- Posa içeriği yüksek besinler: Kuru baklagiller, tahıllar, sebze ve meyvelerdir.

- Posa, şeker hastalığı, kanser ve koroner kalp hastalığı riskini azaltır, kabızlığı önler ve bağırsak sağlığını düzenler.

- Kalın bağırsak kanseri riskini düşürür.

Kalsiyum

- Yeterli kalsiyum alınması, kemik mineral kaybını azaltır ve kemik sağlığını korur.
- En iyi kalsiyum kaynakları süt ve süt ürünleridir (yoğurt, peynir, çökelek vb.).
- Laktoz intoleransı olan bireylerde süt az miktarda tüketilmeli ya da laktozsuz süt tercih edilmelidir.
- Alternatif olarak az yağlı ayran, yoğurt veya peynir tüketilebilir.
- Yeşil yapraklı sebzeler, kuru baklagiller ve pekmez de kalsiyumdan zengindir.

Tuz ve Şeker

- Az tuzlu besinler tercih edilmeli, sofrada ekstra tuz eklenmemelidir.
- Aşırı tuz; hipertansiyon, kalp-damar hastalıkları, bazı kanserler ve osteoporoza yol açabilir.

- Şeker ise basit karbonhidrat kaynağıdır. Yaşlılar, duyu kaybı nedeniyle tuzlu ve şekerli besinleri daha çok tercih edebilir. Ancak basit şeker tüketimi (çay şekeri, reçel, bal vb.) azaltılmalı; tahıl, kuru baklagil ve patates gibi kompleks karbonhidratlar tercih edilmelidir.

Fiziksel Aktivite

Yaşlılık döneminde dengeli beslenmenin yanı sıra düzenli fiziksel aktivite de büyük önem taşır. Günlük yaşamda iskelet kaslarını kullanarak yapılan her hareket fiziksel aktivite sayılır. Yaşlılara en uygun aktivite yürüyüştür.

- Günde 30 dakikalık yürüyüş bile kalça kırığı riskini azaltır.
- Düzenli yürüyüş eklem ağrılarını hafifletir, hareket kabiliyetini artırır ve kasları güçlendirir.
- Dolaşımı iyileştirir, kan şekeri seviyelerini düzenler ve diyabet, kalp krizi, felç riskini azaltır.

Unutulmamalıdır ki yaşlılıkta doğru ve dengeli beslenme, sağlıklı ve kaliteli bir yaşamın en büyük güvencesidir.

Ersin KAYA

İnfaz ve Koruma Memuru

Ereğli (Konya) T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

TELESKOP BALIĞI

Derinlerde Sessiz Bir Yaşam

Okyanusların 200 ile 600 metre derinliklerinde, ışığın neredeyse tamamen kaybolduğu bölgelerde teleskop balığı sessizce dolaşır. İnsan gözünün ulaşmadığı bu sularda canlılığın devamı bile başlı başına bir mucize gibi görünür. İnce yapılı, uzun gövdeli ve neredeyse saydam görünümlü bedeniyle teleskop balığı karanlık sularda fark edilmeden süzülür. Adeta bir gölge gibi hareket eder. Onu izleyebilmek için araştırmacılar özel ışık sistemlerine sahip derin deniz kameraları kullanır. Görüntülere yansıyan teleskop balığı başka bir dünyadan gelmiş gizemli bir misafiri andırır.

Derin deniz risklerle dolu bir ekosistemdir. Basınç yüksektir, sıcaklık oldukça düşüktür ve yiyecek kaynakları sınırlıdır. Buna rağmen teleskop balığı, yaratılışındaki özellikleri sayesinde milyonlarca yıldır varlığını sürdürmeyi başarmıştır.

Çıkık Gözlerin Gizlediği Sırlar

Adını aldığı ileriye doğru çıkık

gözleri teleskop balığının en çarpıcı özelliğidir. Bu olağanüstü bakışlar yalnızca merak uyandırmaz aynı zamanda hayatta kalmasının temel anahtarıdır. İri gözleri ışığı maksimum düzeyde toplayarak balığın en ufak bir hareketi bile fark etmesini sağlar. Avlarının yansımaları ya da suyun derinliklerinde parlayan plankton ışıkları, onun için yön gösterici bir işaretir. Ancak bu hassas yapı aynı zamanda kırılmandır. Çıkık gözleri darbelere karşı savunmasızdır ve bu yüzden teleskop balığı çevresine karşı son derece dikkatli davranır. Doğada her avantajın bir bedeli vardır. Teleskop balığının görme üstünlüğü de hayatta kalma ile risk arasında hassas bir denge kurar.

Gece Sofrasında Neler Var?

Teleskop balığının beslenme alışkanlıkları yaşadığı ortamın karanlık ve sessiz yapısına uygun şekilde gelişmiştir. Zooplankton, küçük kabuklular, larvalar ve zaman zaman minik balıklar onun temel gıdalarıdır. Avını genellikle gecenin geç saatlerinde yakalar. Suda süzülen küçük canlıları yakalayabilmek için geniş ağzını kullanır. Böylece avı doğrudan yutabilmektedir.

Üreme Dönemi

Üreme dönemi geldiğinde ise deniz teleskop balığının yaşam döngüsüne tanıklık eder. Dişiler yumurtalarını suya bırakır ve akıntılar yeni neslin yolculuğunu başlatır. Yumurtalar yüzeye yakın katmanlara taşındığında genç balıklar farklı bir dünyanın kapısını aralar. Anne ve babalarının ilgilenmediği bu yavrular, doğuştan gelen içgüdü-

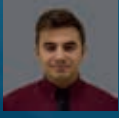
leriyle yaşam döngüsünü devam ettirirler.

Savunmasız Ama Dirençli

Okyanus derinliklerinde güçlü çeneli avcılar uzun süre dayanabilen kabuklular ve kamuflaj ustaları vardır. Teleskop balığı ise savunma konusunda çok güçlü değildir. Pulları ince, bedeni narindir. Onun en etkili silahı görünmezliktir. Işık yansıtmayan saydam bedeni karanlıkta kolay fark edilmesini zorlaştırır. Çoğu zaman küçük gruplar halinde dolaşır. Böylece avcılarının dikkatini dağıtır. Ortalama yaşam süreleri 1-2 yıl ile sınırlıdır. Kısa sayılabilecek bu zaman dilimi doğada hızla değişen dengelere uyum sağlama yeteneğiyle dengelenir. Görece kısa ömrü yoğun bir üreme kapasitesiyle telafi edilir.

İnsan Dünyasında Yankıları

Teleskop balığı, denizlerin derinliklerinde yaşamasına rağmen insanlar için de ilgi çekici bir simge olmuştur. Özellikle Asya kültürlerinde akvaryumlarda beslenen 'teleskop gözlü Japon balığı', adını doğal teleskop balığından almıştır. Sıra dışı görünümü ve zarif yüzüşü onu farklı kılar. Akvaryum meraklılarının ilgisini çeken bu balık doğadaki akrabalarının gizemli dünyasına da bir pencere açar. Araştırmacılar için teleskop balığı hem estetik bir tür hem de derin deniz yaşamının anlaşılması adına önemli bir örnektir. Onun üzerinden elde edilen bilgiler okyanusların en karanlık bölgelerinde bile hayatın nasıl sürdüğüne dair ipuçları sunar.

Yasin YILMAZ

Kâtip

Kalkandere Açık Ceza İnfaz Kurumu

GÖRÜNMEYEN AKIL

Yapay zekâ artık bir yazılım konusu değil günlük hayatımızın merkezinde bulunan cihazlarda donanım hâline gelmiş görünmeyen akıldır. Dönüşümün bu kadar hızlı olmasındaki sebep ise yapay zekâya özel tasarlanmış çiplerdir. Akıllı telefonlardan otomobillere, sağlık teknolojilerinden ev cihazlarına kadar birçok sistem yapay zekâ destekli çiplerle çalışmaya başladı bile. Üstelik bu teknoloji Türkiye’de de geliştirilmektedir.

Yapay Zekâ Çipleri Nedir?

Yapay zekâ çipleri klasik işlem yapan çiplerin aksine özellikle veri işleme, görüntü tanıma ve karar alma gibi çok daha verimli çalışmak üzerine tasarlanmış donanımlardır. Bu çipler karmaşık hesaplamaları hızlıca çözerken aynı zamanda düşünme özelliğine de sahiptir.

Günlük Yaşamdaki Etkileri

Akıllı Cihazlar

Telefonlar, tabletler ve bilgisayarlar bu çipler sayesinde fotoğrafları daha iyi hâle getirebiliyor, sesimizi tanıyarak doğal dille karşı tarafa cevap verebiliyor ya da biyometrik verilerimizi işleyerek aygıtlarımızda güvenlik sağlıyor.

Ulaşım Teknolojileri

Yeni nesil otomobiller, kamyonetler vb. araçlarda çevreyi algılayabilen, sürücü alışkanlıklarını öğrenebilen ve gerektiğinde otomatik olarak

hareket edebilen sistemler mevcuttur. Bu da çiplerin saniyeler içinde milyonlarca veriyi işleyip karışık işlemleri bile başarılı hâle getirerek daha konforlu ve güvenli bir ortam sağlamasına sebep oluyor.

Ev ve Giyilebilir Teknolojiler

Ev asistanları, akıllı saatler ve diğer bağlı cihazlar artık yalnızca komutla değil alışkanlıklarımızı öğrenerek tepki verebiliyor. Tüm bu sistemlerin arkasında çalışan çipler verileri cihaz içinde işleyerek daha hızlı sonuçlar sunuyor.

Türkiye’de Neler Oluyor?

Türkiye’de yapay zekâ donanımı konusunda son yıllarda ciddi adımlar atılmaktadır. Özellikle savunma sanayi, otonom sistemler ve veri işleme çözümleri üzerine çalışan yerli teknoloji firmaları, yapay zekâ destekli işlemci ve kontrol birimleri aralıksız Ar-Ge çalışmaları yürütüyor.

Türkiye’nin yapay zekâ stratejisinde donanım tarafında da bağımsızlık hedefleniyor. Bu sayede dışa bağımlılık azaltılırken özellikle güvenlik ve veri mahremiyeti gibi konularda yerli çözümlerin önü açılıyor.

Türkiye’den Örnek Projeler

1.Yonga 1 Projesi TÜBİTAK BİLGEM

Türkiye’nin ilk yerli yapay zekâ destekli işlemci geliştirme projesi

olarak sunuluyor. Savunma, güvenlik ve ileri veri işleme sistemlerinde kullanılmak üzere geliştirilen bu çipler; görüntü işleme, makine öğrenme alanlarında kullanılmak üzere planlanıyor.

2. Çip-Tek Projesi ASELSAN & Üniversite İş Birlikleri

Gömülü yapay zekâ sistemlerinde kullanılmak üzere verimli enerji olarak yerli imkânlarla tasarlanıyor. Bu projede hem savunma hem de sivil uygulamalara yönelik kulla-

nılacak altyapının oluşturulması hedefleniyor.

3. Boğaziçi Üniversitesi – Akıllı Donanım Girişimleri

Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümü tarafından yürütülen projede düşük güç tüketimli yapay zekâ üzerine çalışmalar sürüyor. Yerli üretim çiplerin ilerleyen yıllarda sağlık, enerji, tarım ve eğitim gibi farklı sektörlerde de kullanılmaya başlanması hedefleniyor.

Sessiz Ama Güçlü Bir Dönüşüm

Yapay zekâ çipleri çoğu zaman fark etmeden kullandığımız ama hayat kalitemizi doğrudan etkileyen bir deneyimin parçası oluyor. Hız, güvenlik, kişiselleştirme ve verimlilik gibi birçok alanda hayatı kolaylaştırıyorlar. Türkiye’de de bu alanda atılan adımlar, gelecekte kendi teknolojimizi üretebilen ve küresel rekabette söz sahibi olabilen bir yapay zekâ ekosisteminin temellerini oluşturuyor.

“ Türkiye’de yapay zekâ donanımı konusunda son yıllarda ciddi adımlar atılmaktadır. Özellikle savunma sanayi, otonom sistemler ve veri işleme çözümleri üzerine çalışan yerli teknoloji firmaları, yapay zekâ destekli işlemci ve kontrol birimleri aralıksız Ar-Ge çalışmaları yürütüyor. Türkiye’nin yapay zekâ stratejisinde donanım tarafında da bağımsızlık hedefleniyor. Bu sayede dışa bağımlılık azaltılırken özellikle güvenlik ve veri mahremiyeti gibi konularda yerli çözümlerin önü açılıyor.

Kaynaklar

1. <https://yeditepe.edu.tr/tr/duyuru/yapay-zeka-cipleri-telefonlara-entegre-edildi-kullanici-icin-neler-degisecek>
2. <https://cset-georgetown-edu.translate.google.com/publication/ai-chips-what-they-are-and-why-they-matter>

Eda KİŞLACIK
İnfaz ve Koruma Memuru
İstanbul Çocuk Eğitimevi Müdürlüğü
Fotoğraf: Burhan BİÇER

.DÜNYANIN EN ZORLU. HAPİSHANELERİ

Parmaklıkların Ardında Doğan Gazeteci Raphael Rowe Değer Dergisine Özel Açıklamalarda Bulundu

İngiliz gazeteci ve belgesel yapımcısı Raphael Rowe, genç yaşta haksız yere mahkûm edilip yıllarını demir parmaklıklar ardında geçirdikten sonra temyizde özgürlüğüne kavuştu. Hayatını cesaret, eğitim ve gerçek üzerine yeniden kurarak BBC’de başlayan gazetecilik yolculuğunu uluslararası bir platforma taşıdı. Netflix’teki “Dünyanın En Zorlu Hapishaneleri” programıyla farklı ülkelerin infaz sistemlerini içeriden gözlemleyen Rowe, insan onuruna saygılı, rehabilitasyonu merkeze alan bir yaklaşımın güçlü savunucusu olarak öne çıkıyor.

Kurucusu olduğu Raphael Rowe Foundation ile ceza infaz kurumlarında insani koşullar, eğitimin dönüştürücü gücü ve “herkes ikinci bir şansı hak eder” bilincinin yerleşmesi için çalışıyor. Onun hikâyesi, adaletin onarılabilir olduğunu ve umudun asla kaybedilmemesi gerektiğini hatırlatan ilham verici bir tanıklık Uluslararası İslah ve Ceza İnfaz Kurumları Birliği’nin (ICPA) 27’nci Yıllık Konferansında yaptığımız bu özel röportajda Rowe ile rehabilitasyon, eğitim ve modern hapishanelerde insan onurunun korunması üzerine konuştuk.

Özgürlüğünüzü yeniden kazandıktan sonra ceza infaz kurumlarını ziyaret ettiniz. Bu deneyim adalet sistemine bakışınızı nasıl değiştirdi?

Sanırım en çok etkileyen şey insanların insanlığıydı. İnsanlığın ta kendisi.

İnsanların adalet sisteminin hata yapabileceğini fark etmesiydi. Çünkü insanlar şunu fark ediyor: Hapse giren herkes orada olmayı hak etmiyor. Bazıları masum olduğu hâlde haksız yere hapse atılmış bazılarıysa işlediği suç, özgürlüklerinin ellerinden alınmasını gerektirecek kadar ağır olmadığı halde oradalar. Yani herkesin hapse girmesi gerektiğini söyleyemeyiz. Hapse gönderilen herkes gerçekten orada olmayı hak etmiyor.

Sizce bir kişinin hapis cezasını tamamladıktan sonra topluma barışarıyla yeniden kazandırılabilmesinde en belirleyici unsur nedir?

Benim için en önemli unsurlardan biri fırsattır. Tabii ki başka önemli unsurlar da var; Kişi serbest bıraktığında barınacak bir yeri olacak mı, bir işi olacak mı, ailesinin desteğini görebilecek mi? Bunların hepsi kritik. Ama aynı zamanda şu da çok önemli hapisteyken serbest kalınca topluma nasıl uyum sağlayacağı

konusunda ne kadar hazırlandığı. Bu hazırlık meslek eğitimi, okuryazarlık ya da akademik bir eğitim olabilir. Ya da kişinin kendi davranışlarını ve bu davranışların sonuçlarını anlamasına yardımcı olan bir rehabilitasyon programı. Yani mesele çok yönlü ama bana göre en temel unsur yine de fırsattır. Serbest bırakıldığında o kişiye bir iş sunuluyor mu? Gerekli desteği alabiliyor mu? İşte bu unsurlar bir insanın topluma gerçekten geri dönebilmesini mümkün kılıyor.

Birçok toplum cezasını tamamlamış kişileri affetmekte zorlanıyor. Sizce gerçek bir “ikinci şans” kültürü oluşturmak için hangi adımlar atılabilir?

Bu gerçekten çok önemli bir soru. Çünkü herkes hata yapabilir. Herkes bir anda verdiği yanlış bir karar yüzünden suçlu bulunabilir. Ama bu o kişinin kötü bir insan olduğu anlamına gelmez. Bazen mesele şudur: Birine ikinci bir şans vermek, onun hatasının bedelini topluma

ödemesi veya “Ben artık o hatayı yapan kişi değilim.” demesi için fırsat tanımadır. Eğer birini sürekli o eski hatasıyla tanımlarsanız, onu “kötü biri” gibi etiketlerseniz o kişi kendini yeniden inşa etmekte zorlanır ve bu da toplumsal çatışmalara yol açabilir.

İnsanların geçmişte suç işlemiş ya da hapse girmiş kişilere verdikleri tepkiler o kişiyi tanımlamaz. Tek bir hata bir insanı tanımlamaz. Hatta sürekli suç işleyen biri bile bir noktada başka bir şansı hak eder. Benim için asıl mesele affetmek ya da affetmemek değildir. Mesele anlayış gösterebilmektir. Bir insan hayatını değiştirmek için gerçekten çabalıyorsa onun bu yolculuğunda gösterilen küçük bir destek başarısızlıkla başarı arasındaki farkı yaratabilir. İşte bu yüzden ben ikinci bir şans isteyen insanları destekliyorum. Çünkü değişim destekle başlar.

Eğitim hayatınızda belirleyici bir dönüm noktası olduğunu biliyoruz. Bugün hükümlülerin hayat-

“ Benim için en önemli unsurlardan biri fırsattır. Tabii ki başka önemli unsurlar da var; kişi serbest bırakıldığında barınacak bir yeri olacak mı, bir iş olacak mı, ailesinin desteğini görebilecek mi? Bunların hepsi kritik. Ama aynı zamanda şu da çok önemli hapisteyken serbest kalınca topluma nasıl uyum sağlayacağı konusunda ne kadar hazırlandığı.

ların dönüştürmede eğitimin rolünü nasıl görüyorsunuz?

Eğitim her şeyin anahtarıdır. Eğitimi çocukken anne babamızdan öğreniriz, okulda öğretmenlerden ama aslında hayatın kendisi de bir öğretmendir. Bir yemeğin tadı, bir karşılaşmanın etkisi, bir hata... Hepsi eğitimidir. Benim için hapisteyken eğitim kendimi ifade edebilmeyi öğrenmektir. Duygularımı anlatabilmek, başkalarının davranışlarını sorgulayabilmek, farklı düşünen insanlarla diyalog kurabilmek. Eğitim benim gelişimimde dönüm noktası oldu. Sayesinde hem kendimi anlatabildim hem de karşımdakini anlayabildim. Onların beni anlamasını sağladım ben de onların neye ihtiyaç duyduğunu kavradım.

Eğitim sadece kitaplarda değildir. İnsan ilişkilerinde, empati kurmada, davranışlarımızın sonuçlarını fark etmede de vardır. Bu yüzden eğitimi bütüncül görmeliyiz. Benim için hapisteyken eğitim aslında orada olmamam gerektiğini kanıtlamanın en güçlü aracıydı. Şunu da eklemek isterim hapis aslında kendini eğitmek için eşsiz bir fırsattır. Zamanınız var. Mekânınız

var. O zamanı boşa harcamayın. Dünyanın neresinde olursa olsun tüm hükümlülere tek bir şey söylemek istiyorum: “Eğer hapisteyseniz o zamanı yapıcı şekilde kullanın. Kendinizi geliştirin. Daha iyi bir insan olun. Ailenizi, çocuklarınızı, sizi sevenleri o sürede kazandığınız şeylerle gururlandırın. Çünkü eğitim, özgürlük kadar değerlidir. İnsanı hem dışarıya hem de içeriye doğru özgürleştirir.”

Rehabilitasyon büyük ölçüde umuda bağlı. Sizce ceza infaz kurumları duvarları içinde bu umut nasıl canlı tutulabilir?

Umut, koşulların değişeceğine dair inançtır. Bu serbest kalma umudu da olabilir, içsel bir iyileşme umudu da. Eğer öfkeli bir insansanız ve size bu öfkeyi yönetmeyi öğreten biri varsa ya da geçmişinizdeki travmalarla yüzleşmeye çalışıyor ve anlayış arıyorsanız bu bile bir umuttur.

Biz insanlar zaten her gün bir şeyler için umut ederiz: Havanın güzel olmasını umarız, çocuklarımızın okulda iyi bir gün geçirmesini umarız, yaşlı annemizin sağlığının iyi olmasını umarız. Peki o hâlde bir insan hapiste diye neden bu umuttan mahrum kalsın? Ceza infaz kurumu personelinin hükümlülere davranışıyla, hükümlülerin de personele davranışları arasında karşılıklı saygı ve insanlık olmalıdır. Çünkü bir ceza infaz kurumunda umut insanların birbirine nasıl davrandığıyla beslenir.

Bir hükümlü ceza infaz kurumunda gördüğü muameleye göre ya umudunu kazanır ya da tamamen kaybeder. Hükümlülerin bir gün serbest kaldıklarında onları tekrar ceza infaz kurumuna döndürmeyecek fırsatlarla karşılaşacağına dair bir vizyon olmalı. Bir hükümlüye serbest kaldığında yeniden ceza infaz kurumna dönmek zorunda kalmayacağına dair güven hissettirmek çok önem-

lidir. Çünkü insanların ceza infaz kurumunda nasıl muamele gördüğü onların içindeki umudu yeşerten ya da söndüren şeydir.

Herkesin bir umudu olmalı. Benim mesajım şu: “Umut sizin için de var ama onu gerçekten istemeniz, almanız ve somutlaştırmanız gerekir. Kimse size umudu vermez. Onu kendiniz almanız gerekir. Karakterinizin ve kişiliğinizin bir parçası hâline getirin. Çünkü ancak o zaman siz de başkalarına umut verebilirsiniz. Asıl önemli olan da budur.”

**“ Ben bir gazeteci-
ciyim ama aynı
zamanda bir zamanlar
hükümlü olmuş biri-
yim. Bu yüzden biliyo-
rum ki ceza infaz ku-
rumlarında yapılan iyi
şeylerin görülmesi ve
anlatılması çok önemli-
dir. Gazetecileri, belge-
selcileri içeri almak zor
olabilir ama bu kapalı
dünyanın kapılarını
toplumunuza aralayın.
İnsanların orada nasıl
bir gelecek inşa etmeye
çalıştığını görmesine
izin verin. Çünkü hepimiz
hata yapabiliriz.
Ama asıl mesele o hatalardan
sonra birbirimizi
yeniden kazanmanın
yollarını bulmaktır.
Birbirimize destek ol-
dukça toplum da daha
güvenli ve daha insan-
cıl bir yer olur.**

Netflix diziniz “Dünyanın En Zor Hapishanelerinin İçinden” adlı çalışmanız için dünya çapında birçok ceza infaz kurumunu ziyaret ettiniz. Rehabilitasyon ve topluma kazandırma konusunda öne çıkan ülkeler hangileri oldu?

Bu zor bir soru. Çünkü her ülkenin imkânları, kaynakları ve öncelikleri farklı. Ceza infaz kurumu sistemlerine yaptıkları yatırımlar, hükümlülerin ihtiyaçları, toplumun beklentileri... Hepsi birbirinden çok farklı dinamikler. Ama bir ortak nokta var: Her yerde duvarlar, parmaklıklar, teller ve kilitler var. Yani fiziksel yapı hep aynı. Farkı yaratan şey insanların yaklaşımı kadar devletin bu insanlara nasıl yatırım yaptığıdır. Onlara eğitim, beceri ve umut sunup sunmadığıdır. Bir ülke ceza infaz kurumlarını sadece cezalandırma için değil rehabilitasyon ve topluma yeniden kazandırma amacıyla yatırım yapıyorsa işte orada gerçek bir değişimden söz edebiliriz. Genellikle İskandinav ülkeleri bu konuda örnek gösterilir ama bence onlar rehabilitasyonda değil fırsatlarda iyi.

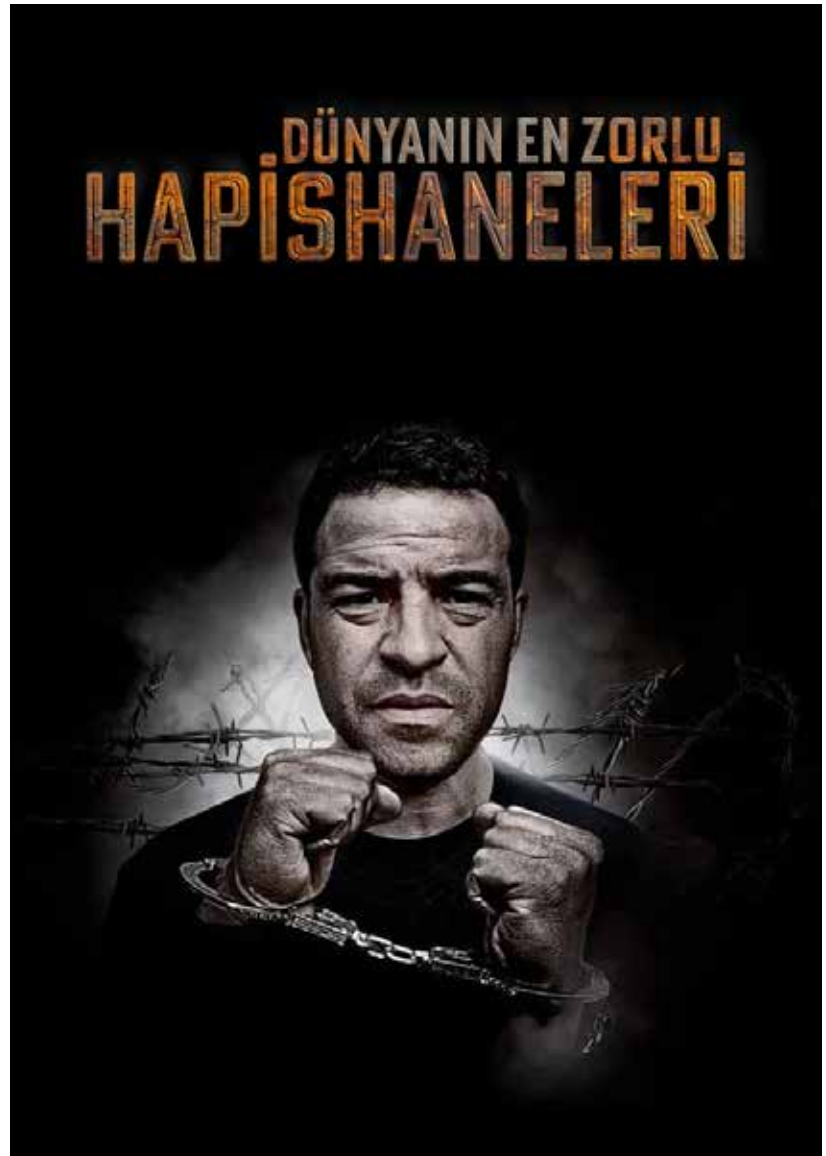
Hükümlülere marangozluk, tamircilik, yazılım geliştirme gibi beceriler kazandırıyorlar. Yani insanlara serbest kaldıklarında tutunabilecekleri bir hayat sunuyorlar. Fakat beni en çok etkileyen şey liderliktir. Kurum yöneticilerinin, infaz ve koruma memurlarının ve personelin yaklaşımı. Bir kurumun felsefesi oradaki liderlerin karakteriyle şekillenir. Örneğin, Kıbrıs'ta tanıştığım bir kadın müdür vardı onun insanlık anlayışı, eşitlik ve adalet duygusu ceza infaz kurumunun atmosferini tamamen değiştirmişti. Şiddet azalmış, antidepresan kullanımı düşmüş, hükümlü ve personel arasında iş birliği artmıştı. Yani en iyi sistemi değil en iyi insanları yetiştirmek önemli. Çünkü sonunda değişimi yaratan insan ilişkileridir.

Siz bir zamanlar hükümlü bugün ise kamuoyu üzerinde etkili bir gazetecisiniz. Ceza infaz kurumlarımızda çalışan personele, görevlerini yerine getirme hususunda tavsiyeleriniz nelerdir?

Bence her şey eğitimle başlar. Peki, ceza infaz kurum personeli nasıl bir eğitim alıyor? Eğer onlar insan onuru, insan hakları ve uluslararası sözleşmelerin kendilerinden ne beklediği konusunda eğitilirse işlerini sadece “günlük bir görev” olarak değil aynı zamanda bir insanlık görevi olarak görürler. Elbette infaz ve koruma memurluğunun günlük bir disiplini vardır. Ama onun öte-

sinde insanlık, empati ve anlayış da gerekir. Bu nitelikler olmadan o işi layıkıyla yapmak mümkün değildir. Benim için mesele tamamen eğitimin kalitesiyle ilgilidir.

İnfaz ve koruma memurlarının hükümlülerle nasıl çalıştığı onlara verilen eğitime bağlıdır ve bu da insan haklarını ne ölçüde koruyacaklarını belirler. Bu kolay değildir. Bir infaz ve koruma memuru saldırgan bir hükümlüyle karşılaştığında kendini koruma refleksleriyle hareket etmek zorunda kalabilir. Bazen böyle durumlarda meslektaşlarının desteğine ihtiyaç duyar. İşte tam da bu yüzden şiddetli ya da

gergin bir durumu yatıştırma eğitimi son derece önemlidir. Bu tür krizleri sakinleştirebilmeyi öğrenmek hem personelin hem de hükümlülerin güvenliğini sağlar.

Türkiye’de ceza infaz kurumları son yıllarda eğitim, meslek edindirme ve rehabilitasyon faaliyetlerine büyük önem veriyor. Bu çabaları uluslararası bakış açısıyla nasıl değerlendiriyorsunuz?

Eğer gerçekten bu vaatleri eğitim, mesleki beceri kazandırma ve rehabilitasyon alanlarında hayata geçiriyorsanız ve bu konuda samimi bir çaba gösteriyorsanız bu mutlaka başarıya ulaşır. Çünkü bunlar her kurumun her hükümlünün ve her çalışanın özlediği temel unsurlardır. Zaten birini hapse gönderdiğinizde amaç cezasını çekmesidir. Ama asıl hedef şudur: Serbest kaldığında yeniden suç işlememesi. Bu yüzden Türkiye’nin bu alanlara odaklanması

takdire şayan. Ancak sadece takdir etmek yetmez. Bu çabaların ölçülebilir olması gerekir. Türk ceza infaz kurumlarında çıkan kaç kişi tekrar suç işliyor? Eğer bu oran yüksekse o zaman sistemin bu vaatleri gerçekleştirmekte yetersiz kaldığı görülür. Ve unutmayın bu yalnızca devletin veya personelin değil hükümlülerin de sorumluluğudur. Birine “daha iyi bir insan olma” fırsatı sunarsınız ama o bu fırsatı reddederse bu sizin hatanız değildir. Toplumun da bunu anlaması gerekir. İyileşme zorla olmaz. Kimseyi daha iyi bir insan olmaya zorlayamazsınız. Yapabileceğiniz tek şey ona bu yönde bir fırsat sunmak ve rehberlik etmektir. Sonuçta bebeğinize yemek vermeye çalıştığınızda ağzını kapatırsa onu zorlayamazsınız. İnsanlar da aynı şekilde rehberliğe ve öğrenmeye ihtiyaç duyar. Onlara, “Bu bir fırsat!” diyebilmeyi öğretmeliyiz.

Türkiye’de infaz sisteminde “eğitimle topluma dönüş” yaklaşımı giderek güçleniyor. Bu yaklaşımın küresel ölçekteki karşılığı sizce nedir?

Dünyanın birçok yerinde benzer bir eğilim gözleniyor. Birçok ülke artık aynı anlayışı benimsiyor. Hükümlülerin eğitim yoluyla topluma yeniden kazandırılması. Bu süreçte en dikkat çekici gelişme özel sektörün ceza sistemiyle daha fazla iş birliği yapmaya başlaması.

Artık birçok özel şirket ceza infaz kurumlarında meslek eğitimi programlarına destek veriyor, hükümlülere işe alıyor, onlara piyasa geçerli beceriler kazandırıyor. Bu iş birliği hem hükümlüle-

rin serbest kaldıktan sonra iş bulma şansını artırıyor hem de toplumun bu insanları yeniden kabullenmesini kolaylaştırıyor. Ayrıca bu tür ortaklıklar devletin üzerindeki mali yükü de hafifletiyor. Çünkü özel şirketler ceza infaz kurumlarında eğitim ve meslek edindirme programlarını destekleyerek rehabilitasyonu sürdürülebilir kılıyor.

Giderek daha fazla ülke özel şirketleri ceza infaz kurumlarıyla iş birliğine davet ediyor. Amaç, sadece hükümlülere beceri kazandırmak değil aynı zamanda onların toplumla arasındaki kopukluğu gidermek.

“ Bir hükümlü ceza infaz kurumunda gördüğü muameleye göre ya umudunu kazanır ya da tamamen kaybeder. Hükümlülerin bir gün serbest kaldıklarında onları tekrar ceza infaz kurumuna döndürmeyecek fırsatlarla karşılaşacağına dair bir vizyon olmalı. Bir hükümlüye serbest kaldığında yeniden ceza infaz kurumna dönmek zorunda kalmayacağına dair güven hissettirmek çok önemlidir.

Bu yaklaşım Türkiye'nin "eğitimle topluma dönüş" anlayışına çok benziyor. Bence bu rehabilitasyonun geleceğini şekillendiren en umut verici trendlerden biri.

Türkiye'nin "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." anlayışıyla yürüttüğü infaz politikasına dair ne düşünüyorsunuz?

Açık konuşmak gerekirse Türkiye'nin ceza politikasıyla ilgili tüm ayrıntılarına hâkim değilim ama eğer bu ilke gerçekten felsefenin merkezindeyse bu son derece güçlü ve insancıl bir yaklaşımdır.

Dünya çapında birçok ceza infaz kurumunu ziyaret ettim ancak ne yazık ki henüz Türkiye'de bir ceza infaz kurumuna giremedim. Yine de Türkiye'den bana ulaşan çok sayıda hükümlü yakını ve vatandaş oldu. Birçoğu beni kurumlara davet etti. Hatta bazıları bu deneyimi Netflix belgeselinde paylaşmamı istedi. Bunun ne kadar zor bir süreç olduğunu biliyorum. Bu ortamları sınırlı kaynaklarla yönetmek kolay değildir. Sağlık hizmetleri, eğitim kurumları, güvenlik sistemleri gibi hepsinin aynı anda sürdürülebilmesi gerekir.

Dolayısıyla eğer Türkiye elinden gelenin en iyisini yapıyorsa bundan daha iyisi zaten olamaz. Ve ne kadar çok taraf aynı amaçta buluşursa "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." felsefesi o kadar anlam kazanır. Çünkü bir ülke insanı yaşatarak devleti yaşatmayı başardığında adaletin en derin anlamına ulaşmış olur.

Son olarak Türkiye'deki infaz ve koruma memurlarına ve hükümlülere tek bir mesajınız olsaydı ne söylerdiniz?

Bence hem infaz ve koruma memurları hem de hükümlüler, güvenli ve sağlıklı bir ortamın en temel unsurlarıdır. Birbirinizle konuşabilir, koşullarınızı ve duygularınızı paylaşabilirseniz o zaman birbirinizi daha iyi anlayabilir ve birlikte ilerleyebilirsiniz. Mesajım çok basit: Konuşun, dinleyin, anlamaya çalışın. Bu zorlu, baskıcı ve zaman zaman umutsuz ortamlarda yaşamı birlikte iyileştirmenin tek yolu budur. Ceza infaz kurumları zaten zor yerlerdir. Bu yüzden koşulları daha da kötüleştirmeyin.

Unutmayın, iletişim en güçlü köprüdür. Ancak

konusarak, dinleyerek ve iş birliği yaparak hem hükümlüler hem de personel toplumun güvenliğini ve barışını korumanın en doğru yolunu bulabilir. Son olarak şunu eklemek isterim: Ben bir gazeteciyim ama aynı zamanda bir zamanlar hükümlü olmuş biriyim. Bu yüzden biliyorum ki ceza infaz kurumlarında yapılan iyi şeylerin görülmesi ve anlatılması çok önemlidir. Gazetecileri, belgeselcileri içeri almak zor olabilir ama bu kapalı dünyanın kapılarını toplumunuza aralayın. İnsanların orada nasıl bir gelecek inşa etmeye çalıştığını görmesine izin verin. Çünkü hepimiz hata yapabiliriz. Ama asıl mesele o hatalardan sonra birbirimizi yeniden kazanmanın yollarını bulmaktır. Birbirimize destek oldukça toplum da daha güvenli ve daha insancıl bir yer olur.

Türkiye'nin ev sahipliğinde İstanbul'da yaklaşık 91 ülkenin katılımıyla gerçekleştiren ICPA konferansına katıldınız. Konferans hakkında neler söylemek istersiniz?

Ev sahibi ülke Türkiye'nin iş birliğiyle son derece planlı ve misafirperver biçimde gerçekleştirilen ICPA Konferansına ilk kez katıldım. Dünyanın dört bir yanından temsilcilerin yer aldığı bu buluşma hem içerik zenginliği hem de öğretici niteliğiyle ufuk açıcıydı. Yoğun bilgi paylaşımı yapıldı. Profesyonel iş birliği kültürü ve karşılıklı destek ilişkileri etkili ve kusursuzdu.

26-31 Ekim 2025
Istanbul

26-31 Ekim 2025
Istanbul

Celal CEYLAN

İnfaz ve Koruma Memuru
Devrek Açık Ceza İnfaz Kurumu

Portekiz

Atlantik Okyanusu'nun kıyısında tarihin derin izlerini, denizlerin serin esintisini ve güneşin sıcak gülüşünü bir arada sunan Portekiz; keşiflerin, şado esgilerinin ve deniz kokusunun ülkesidir. Daracık sokaklarıyla Lizbon'un tepelere tırmanışı, Porto'nun Douro Nehri kıyısında ışıldayan renkli erleri ve Algarve'nin altın sarısı plajları... Portekiz hem geçmişin ihtişamını hem de bugünün canlılığını her köşesinde hissettiren bir yolculuktur.

Portekiz'in tarihi, Akdeniz medeniyetlerinin izleriyle başlar. Fenikeliler, Romalılar ve Vizigotların ardından 8. yüzyılda Müslüman Arapların Endülüs kültürüyle yoğrulmuş topraklar, 12. yüzyılda bağımsız Portekiz Krallığı'nın kuruluşuyla kendi kimliğini buldu. 15-16. yüzyıllar ülkenin "Keşifler Çağı" olarak anılan altın dönemi idi. 15. yüzyılda başlayan sömürgecilik hareketinin İspanya ile birlikte öncülerinden olan Portekiz, açık denizlere yönelerek ilk sömürge imparatorluğu olmuştur. Batı Afrika ve Atlas Okyanusundaki keşiflerin ardından Vasco de Gama öncülüğünde 1498'de Hindistan'a, 1500 yılında ise Brezilya'ya ulaşmıştır.

İklimi ve Bitki Örtüsü

Portekiz, Akdeniz ve Atlantik iklimlerinin kesiştiği noktada yılın büyük bölümünde güneşli ve ılıman bir havaya sahiptir. Kuzey bölgeler daha serin ve yağışlıyken güneydeki Algarve bölgesi sıcak yazları ve ılıman kışlarıyla ünlüdür.

Atlantik Okyanusundan esen rüzgârlar, ülkenin kıyılarını daima taze bir serinlikle buluşturur. İç kesimlerde zeytinlikler, üzüm bağları ve portakal bahçeleri geniş alanlara yayılırken dağlık bölgelerde çam, meşe ve kestane ormanları bulunur. Madeira ve Azor Adaları ise tropikal bitki çeşitliliğiyle doğaseverleri büyüler.

Ekonomik Durumu

Portekiz ekonomisi uzun süre tarım ve balıkçılığa dayanmışken günümüzde turizm, sanayi ve hizmet sektörleri ön plana çıkmıştır. Ülke mantar üretiminde liderdir. Tekstil, ayakkabı, otomotiv ve seramik de ekonominin güçlü sektörlerindendir. Turizm, Portekiz'in en önemli gelir kaynaklarından biridir. Lizbon'un tarihi semtleri, Algarve'nin sahilleri ve Madeira'nın eşsiz doğası her yıl milyonlarca ziyaretçiyi kendine çeker. Avrupa Birliği fonları sayesinde altyapısını güçlendiren ülke yenilenebilir enerji yatırımlarıyla da dikkat çekmeye devam ediyor.

Türkiye ile İlişkiler

Türkiye ile Portekiz arasındaki diplomatik ilişkiler 19. yüzyılın sonlarına dayanır. Günümüzde iki ülke NATO ve Avrupa Konseyi gibi uluslararası kuruluşlarda ortak çıkarlar doğrultusunda iş birliği yapmaktadır. Ekonomik ilişkiler de giderek gelişmektedir. Türkiye, Portekiz'e tekstil, otomotiv parçaları ve elektronik ürünler ihraç ederken Portekiz'den şarap, mantar ve kimyasal ürünler ithal etmektedir. Ayrıca eğitim, kültür ve turizm alanlarında da çeşitli iş birlikleri sürdürülmektedir. İki ülke arasındaki dostane ilişkiler Akdeniz ve Avrupa kimliğini paylaşmanın bir yansımasıdır.

Kaynaklar

- 1 <https://www.kulturportali.gov.tr>
- 2 <https://gezilecekyerler.com/portekiz>
- 3 <https://yemek.com/portekiz-mutfagi>
- 4 <https://blog.adios.net/portekizde-ne-yenir-ne-icilir>
- 5 <https://www.coralatati.com/blog/portekiz-gezilecek-yerler>

PORTEKİZ

Lizbon

Portekiz'in kuzey kesiminde yer alan Porto, ülkenin gelişmiş en büyük ikinci kentidir. Modern ve klasik dokuların iç içe geçtiği şehirde; San Francisco Kilisesi, Torre dos Clerigos, Igreja dos Clérigos ve Se do Porto gibi birbirinden heybetli tarihi yapılar göze çarpıyor. 1996 yılından beri UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan Ribeira, şehrin tarihi merkezi olarak biliniyor. Douro Nehri kıyısında konuşlanmış meydanda hediyelik eşya satan dükkânlardan restoranlara kadar pek çok mekânla karşılaşılıyor.

Jeronimos Manastırı

Atlantik Okyanusu kıyılarında uzanan Lizbon, ülkenin en büyük şehirleri arasından öne çıkıyor. Sanat eserini anımsatan taş kaldırımlar, antika dükkânlar, etkileyici köprüler ve Gotik katedraller başkent özelliği taşıyan şehrin tarihi geçmişine ışık tutuyor. Geçmiş 12. yüzyıla dayanan ve Tejo Nehri arasında kurulu olan bölgede Fas mimari tarzının izlerine rastlanılıyor. Elevator Santo Justa, Kâşifler Anıtı, Sao Jorge Kalesi ve Jeronimos Manastırı gibi tarihi yapıtları gezebilirsiniz.

Jeronimos Manastırı Portekiz'in en büyük manastırlarından biridir. 16. yüzyılda inşa edilen manastır Manueline tarzının en önemli örneklerinden biri olarak kabul edilir. Jeronimos Manastırı Belem semtinde bulunur. Manastırın içerisinde Aziz Jeronimo'nun mezarı da yer alır. UNESCO Dünya Mirası Listesinde yer alan manastır çekici mimarisinin yanı sıra tarihi önemiyle de ziyaretçilerini büyüler.

Belem Kulesi

Belem Kulesi Lizbon'un en önemli tarihi yapılarından biri olup Portekiz'in deniz aşırı keşifler döneminin sembolü hâline gelir. 16. yüzyılda inşa edilen tarihi kale Tejo Nehri'nin girişini korumak için yapılır. Belem semtinde yer alan kule, Manueline tarzı mimarisiyle dikkat çekiyor. UNESCO Dünya Mirası Listesinde bulunan Belem Kulesi Lizbon'un görülmesi gereken önemli lokasyonlarından biridir.

Ribeira

Douro Nehri'nin kıyısında yer alan Ribeira Porto'nun tarihi bölgesidir. Dar sokakları, renkli evleri, tarihi yapılarıyla ünlü olan Ribeirada yürüyüş yaparak eski liman bölgesinin büyüleyici atmosferini keşfedebilirsiniz.

Porto

Dom Luis Köprüsü

Portekiz'in güneydoğusunda bulunan Ria Formosa Doğal Parkı 60 kilometrelik sahil şeridi boyunca uzanan benzersiz sulak alan kompleksidir. Farôdan Tavira'ya kadar uzanan doğal park lagünler, tuzlalar, kumullar, adalar, bataklıklar gibi çeşitli ekosistemlere ev sahipliği yapar.

Évora Katedrali

Évora Katedrali, Portekiz'in Évora şehrinin merkezinde bulunan ve gotik tarzıyla sembol hâline gelen yapılarıdır. 12. ile 13. yüzyıllar arasında inşa edilen katedral, UNESCO Dünya Mirası Listesinde kendine yer bulur. Katedralin dikkat çeken özelliklerinden biri iç mekânında bulunan değerli sanat eserleri ile fresklerdir.

Portugal dos Pequenitos

Porto'nun sembolik yapılarından olan Dom Luis Köprüsü, Duero Nehri üzerinde yer alır. 19. yüzyılda inşa edilen çift katlı köprü, Gustave Eiffel'in öğrencisi Teophile Seyrig tarafından tasarlanmıştır. Köprünün üst katı yaya ve tramvay trafiğine ayrılmışken alt katı araç trafiğine hizmet verir. Dom Luis Köprüsünden muhteşem nehir manzarasıyla Porto'nun güzelliklerini seyredebilirsiniz.

Ria Formosa Doğal Parkı

Portekiz'in Coimbra şehrinde bulunan ve 1940'lı yıllarda inşa edilen Portugal dos Pequenitos, çocuklar için eğlenceli ve eğitici tema parkıdır. Tema parkı, Portekiz'in farklı bölgelerindeki mimari ile kültürel öğeleri küçük ölçekte modeller sergiler. Portugal dos Pequenitos minyatür yapılar, parklar, müzeler, eğlenceli etkinliklerle dolu bir alandır. Ziyaretçiler Portekiz'in kültürel ve tarihi mirasını eğlenceli şekilde keşfetme fırsatı bulurlar.

Pico Ruivo

Pico Ruivo, Madeira Adalarında bulunan ve Portekiz'in en yüksek dağı olan etkileyici bir zirvedir. Pico Ruivo, nefes kesen manzaralar ile doğal güzellikler sunar. Yürüyüş parkurları ile ünlü olan Pico Ruivo macera ve doğa tutkunları için popüler bir yerdir.

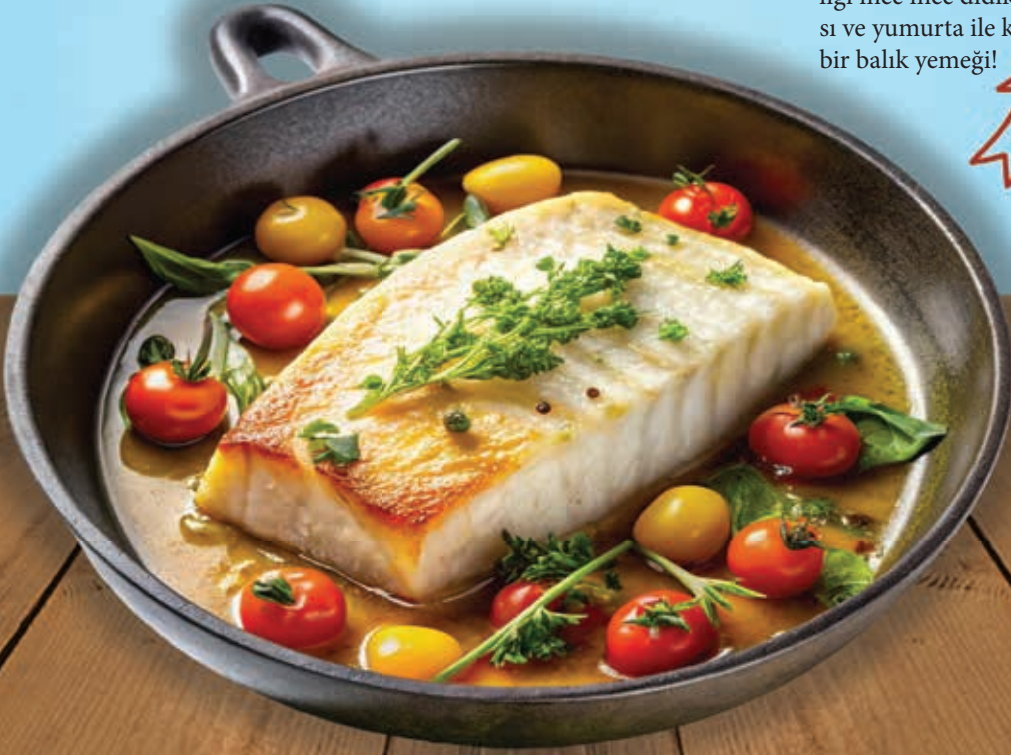
PORTEKİZ

Portekiz

Mutfak Kültürü ve Lezzetleri

Bacalhau

Portekiz mutfakı denilince ilk akla gelen lezzet kuşkusuz ki bacalhaudur. Yani tuzlanmış morina balığı. Portekizliler bu balıkla tam 365 farklı tarif yapabiliyor. En popüler hâli ise bacalhau à brás. Bu yemekte morina balığı ince ince didikleniyor, patates kızartması ve yumurta ile karıştırılıyor. Sonuç, nefis bir balık yemeği!

Sardinhas Assadas

Portekiz'de yaz ayları sardinhas assadas yani ızgara sardalya zamanı demektir. Özellikle Lizbon'da yapılan Ant3nio Festivali sırasında sokaklar sardalya kokusuyla dolup taşar. Izgara sardalya basit ama bir o kadar da lezzetli bir yemektir. Genellikle yanında taze ekmek, patates ve salata ile servis edilir.

Caldo Verde

Eğer hafif ve doyurucu bir yemek arıyorsanız caldo verde tam size göre. Bu çorba lahana, patates ve chouriço adı verilen bir tür Portekiz sucuğu ile yapılıyor. Özellikle serin akşamlarda içinizi ısıtacak mükemmel bir seçenek. Üstelik lezzetli olduğu kadar besleyicidir de. Portekizliler için caldo verde her mevsim sofrada yer alan bir yemektir.

Pastel de Nata

Tatlı severler burada mı? İşte karşınızda Portekiz'in dünya çapında meşhur tatlısı: Pastel de nata. Bu

mini milföy hamuruna sarılmış kremalı muhteşem lezzet Portekiz mutfağının en tatlı köşelerinden biri. Pastel de natayı yerken yanında tarçın ve pudra şekeri serpiştirmek geleneksel lezzetini daha da artırıyor. Yanına güzel bir kahve ile kendinizi şımartabilirsiniz.

Francesinha

Portekiz'in kuzeyine doğru bir gezi planlıyorsanız francesinha ile tanışmaya hazır olun. Bu devasa sandviç Porto'nun meşhur lezzetlerinden biridir. İçinde salam, sosis, biftek, jambon ve bolca peynir bulunan bu sandviç, üzerine dökülen özel sos ve yanında patates kızartması ile servis ediliyor. Kısacası karnınızı tek başına doyuracak dev bir yemek. Porto'ya gelmişken bu lezzeti kaçırmak olmaz.

Açorda

Ekmek seviyorsanız Portekiz'in ekmek bazlı çorbası açorda sizi şaşırtacak. Bu lezzet genellikle taze ekmek, zeytinyağı, sarımsak ve

kişniş ile yapılır. Özellikle deniz mahsullü versiyonu olan açorda de mariscos lezzetli karides ve midyelerle zenginleştirilmiş enfes bir yemektir. Doyurucu ve besleyici bu yemek Portekiz mutfağının en özgün lezzetlerinden biridir.

Portekiz Kahvesi

Portekiz'deki kahve kültürü de oldukça güçlüdür. Küçük, sert bir espresso olan bica güne başlamak için mükemmel bir tercihtir. Yanında pastel de nata ile birlikte sabah kahvaltılarınız tam bir keyif hâline gelecek. Bica, Portekizliler arasında sohbetlerin vazgeçilmezi. Kafelerde oturup çevrenizi izlerken kahvenizin tadını çıkarabilirsiniz.

Hayri TURHAL

İnfaz ve Koruma Memuru

Marmara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Plaza de España

“Yarım daire şeklindeki dev yapı İspanya’nın dünyaya açılışını ve aynı zamanda ülkenin birleşmiş gücünü simgeliyor.

Sevilla’nın en görkemli yapılarından biri olan ve fotoğraf açısından birçok harika açı veren Plaza de España aslında görece genç bir yapıdır. 1929’da düzenlenen İbero-Amerikan Fuarı için inşa edilmiştir. Bu fuar İspanya’nın Latin Amerika ülkeleriyle ilişkilerini güçlendirmek ve geçmişin bağlarını kültürel bir buluşmaya dönüştürmek amacıyla düzenlenmiştir. İşte tam da bu amaçla Mimar Aníbal González tarafından tasarlanan Plaza de España, hem geleneksel Endülüs mimarisini hem de modern dönemin ihtişamını bir araya getirerek İspanyol mimarisini tam olarak yansıtmaktadır.

Yarım daire şeklindeki dev yapı İspanya’nın dünyaya açılışını ve aynı zamanda ülkenin birleşmiş gücünü simgeliyor. Meydanın çevresini süsleyen seramik panolar

İspanya’nın 48 farklı eyaletini tasvir ediyor. Bu durum aynı zamanda ülkenin kültürel yapısının görsel olarak anlatılan sergi gibi karşımıza çıkıyor. Burada attığınız her adımda geçmişe yolculuğa çıkıyorsunuz.

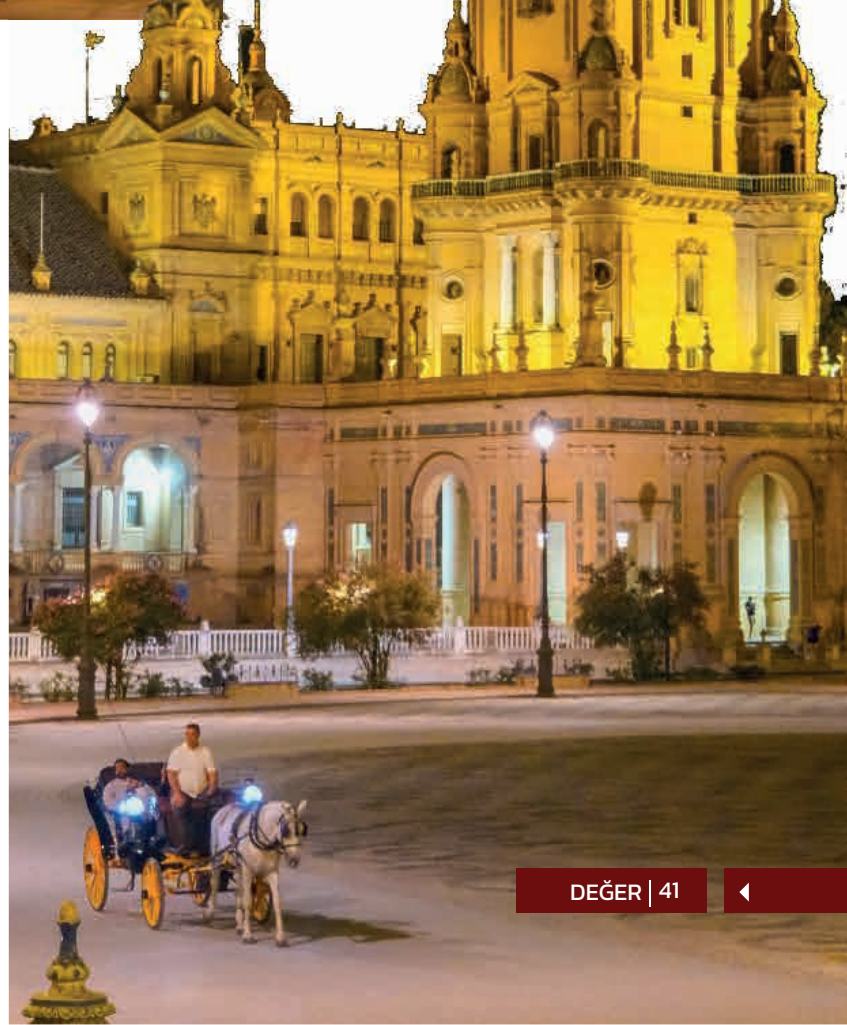
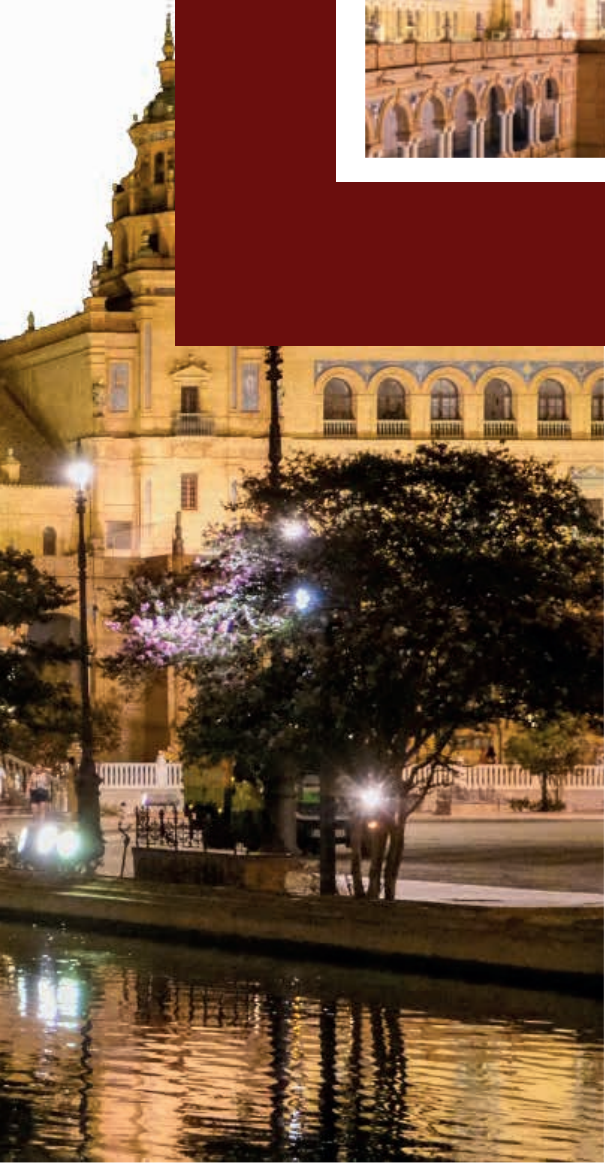
Açıldığı günden itibaren Plaza de España’nın Sevilla’nın göz alıcı bir yapısı hâline geldiğini anlayabiliyoruz. Lawrence of Arabia ve Star Wars: Attack of the Clones gibi filmler burada çekildi. Yani burada çekilen bir fotoğraf aynı zamanda dünya sinema tarihinin izlerini de taşıyor.

Bugün avlunun ortasına geçip manzaraya bakarken, düşündüğünüzde yüz yıl öncesinde olduğu gibi hâlâ İspanya’nın kendine güvenini, kültürünü ve tarihini aynı zamanda bir ulusun kendini dünyaya anlatma çabasının tam ortasında bulunuyorsunuz.

Sevilla'nın Kalbinde Gece Turu

Serkan MUTAN

Psikolog

Ankara Batı Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

Yaşamın ●● Mikroskobik Kahramanları KUFİLER

“Çünkü doğa, onu anlıyorum dediğim anda tekrar tekrar beni şaşırtmaya devam ediyor. Artık benim için yerde uzanan kuru yaprakların, ağaç dallarının ve yağmurun bambaşka anlamları var.

Bir doğa fotoğrafçısının unutması gereken şey, çoğu kişinin bildiğinin tersine “kötü hava, iyi fotoğraf” yaklaşımıdır. Yine birçoğumuz için kötü sayılabilecek yağışlı bir günde ormanda yaptığım fotoğraf gezisindeki amacım çam kozalaklarını çok katlı bir apartman gibi kullanan mantarları sıkça bulduğum yerleri tekrar kontrol etmek ve yeni çekimler yapmaktır. Ne bitki ne de hayvan olan doğanın en büyüleyici sırlarına sahip mantarların yer altında ördükleri mikroskobik ağlarla, ağaçlar arasında kurdukları iletişim sistemini düşünürken o gün doğanın başka bir mucizesiyle karşılaşacağımı beklemiyordum. Kendilerine çam kozalaklarını yuva olarak seçen mantarları hemen hemen aynı ağaçlar altında buluyor ve çekimlerimi tamamlıyorum.

Yeni bir mantar ile karşılaşmak için orman içerisindeki yürüyüşüme devam ediyorum ve beni bir “pembe dünya yıldızı mantarı” karşılıyor. Latince adı “geastrum rufescens” olan bu mantar farklı bir şekle sahip. Mantarlar sporları ile çoğalırlar ve bu sporları gözle görmek çoğu zaman imkansızdır. Ancak pembe dünya yıldızı bu türlerden farklıdır. Sporlarını havaya dağıtma işlemini büyük bir gösterişle gerçekleştirir. Dokunulduğunda ya da biraz güçlü bir esintide havaya dağılan sporları görüntüleme uğraşım oldukça yorucu bir çekim sürecini gerektiriyor. Neyse ki bu çekim de mutlu sonla bitiyor.

Artık ekipmanlarımı toplama-ya başlıyorum. Ormanın içimde uyandırdığı tazelik hissiyle ağaçlar arasında ilerleyerek aracıma dön-meye çalışıyorum. Yürüyüşümün yorucu olmaya başladığı bir an duraksıyorum çünkü ölü bir ağaç gövdesinin yüzeyinde göz alıcı bir turuncu renk dikkatimi çekiyor. Koyu yeşil ve kahverengi tonların hâkim olduğu nemli bir orman zemininde görenlere meydan okur gibi bir renge sahip bu canlıyı merakla incelemeye başlıyorum. Sonrasında adının “wolf’s milk” yani “kurt sütü” olduğunu öğrendiğim bu yaşam formunun fotoğraflarını çekiyorum.

“Doğada geçirdiğim bu kadar yıla rağmen onları fark etmemiş olmama çok şaşıyorum. Sonraki günlerimi onları tekrar bulabilmenin yollarını araştırarak, küfleri estetik kaygılarla fotoğraflamaya çalışan yurt dışındaki fotoğrafçılarla yazışmalar yaparak geçiriyorum.

Bu canlının ölü ağaç gövdesi üzerinde neden var olduğunu, neyi amaçladığını, tüm yaşam döngüsünün nasıl gerçekleştiğini bilememenin beni daha da heyecanlandırdığını hâlâ hatırlıyorum. Evime dönüş sonrası fotoğrafları makinemden bilgisayarıma sabırsızlıkla aktarıyorum. İlk işim gördüğüm bu canlının ne olduğunu araştırmak oluyor. Fotoğrafını internet üzerinde aratıyorum ve Latince “lycogala epidendrum” kelimeleriyle karşılaşıyorum. Bunun bir “slime mould” yani “balçık küfü” olduğunu öğreniyorum. Aklıma çoğumuz gibi bozulmuş ekmek, rutubetli duvarlar ya da kötü kokular geliyor. Ama okumalarım devam ettikçe bu canlının mucizevi dünyasıyla tanışıyorum.

Bir süre sonra insanı hayrete düşürecek becerilere sahip doğanın geri dönüşüm sisteminin vazgeçilmez

parçaları olan küflerin, mantarlar âleminin mikroskopik üyeleri olduğunu, genellikle gözle görülmeyen sporlar aracılığıyla yayıldığını ve uygun ortam bulduklarında hızla çoğaldığını zekâ kavramını altüst eden becerileri ile “düşünmeden düşünmek” olarak tanımlanan davranışsal zekâları olduğunu; boyutlarına ve tek hücreli olmalarına rağmen çevresel koşullara uyum sağlama, en kısa yolu bulma, engelleri aşma ve önceki deneyimlerden “öğrenme” gibi davranışlar sergileyebildiğini öğreniyorum.

Özellikle physarum polycephalum türünün laboratuvar ortamında yapılan deneylerinde, küfün karmaşık labirentleri çözerek besine ulaşabilmesine hatta alternatif yollar arasında en verimli olanı seçebilmesine ve bu davranışları sinir sistemi olmadan bilgi işleme becerileriyle gerçekleştirmesine,

biyolojik zekânın yalnızca beyinle sınırlı olmadığını kanıtlayan canlı örneklerden biri olmasına ve yakından bakıldığında güzelliğine şaşıyorum. Balçık küflerine merakım arttıkça yalnız olmadığımı, farklı ülkelerdeki bir kısım fotoğrafçıların da ormanlarda dedektif gibi gezindiğini, daha kolay temin edilebilen türlerin internet ortamında satıldığını, insanların evlerinde küf üretme ortamları yarattıklarını hayretle görüyorum.

Doğada geçirdiğim bu kadar yıla rağmen onları fark etmemiş olmama çok şaşıyorum. Sonraki günlerimi onları tekrar bulabilmenin yollarını araştırarak, küfleri estetik kaygılarla fotoğraflamaya çalışan yurt dışındaki fotoğrafçılarla yazışmalar yaparak geçiriyorum. Kendimi her fırsatta küfleri ararken buluyorum. Bolu, Gerede, Mengen, Kızılcahamam, Ankara'ya yakın tüm kuru ve ormanları sık sık ziyaret ediyorum. Başarısız geçen üç ay sonrasında ikinci küfümü buluyorum. Bugünlerde artık onları bulmak benim için kolaylaşmış olsa da milimetrelerle ölçülebilen bir canlıyı büyük bir orman içinde aramaktan vazgeçmediğim için mutluyum. Çünkü doğa, onu anlıyorum dediğim anda tekrar tekrar beni şaşırtmaya devam ediyor. Artık benim için yerde uzanan kuru yaprakların, ağaç dallarının ve yağmurun bambaşka anlamları var. Her yağmur yağdığında ormandaki küflerin harekete geçtiğini ve bir çiçek gibi açılıp kapandıklarını düşünmek beni heyecanlandırıyor ve farklı türleriyle karşılaşmak için yağmurları sabırsızlıkla bekliyorum.

Tuba ELİBOL

Öğretmen

Küçükçekmece Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

Müsamaha; hoşgörü.

Tesamüh; hoş görme.

“Toplumsal hayatta en yararlı erdem, hoşgörüdür.” Dale Carnegie

Dilin yüzeyinde kendine has bir tat bıraksa da ‘müsamaha’, adaletin estetik bir biçimi, pedagojik bir strateji ve hatta ahlaki bir güç biçimi olarak tezahür eder. Arapça semâha kökünden türeyen bu kelime klasik anlamda ‘izin vermek, yumuşak davranmak, hoş görmek’ gibi anlamlar içerir. Bu yönüyle ‘müsamaha’ davranış biçimi olmaktan çıkıp aslında daha çok bir varoluş tutumu, naif bir bakış açısıdır.

Hayatın çeşitli alanlarında hoşgörünün nasıl etki ettiğini toplumun en temel yapı taşı olan aileden eğitime, adalet mekanizmasından ve nihayetinde toplumsal yapının geneline doğru yayılan bir eksenle ele alarak

hoşgörünün yaşam tarzında aslında ne denli belirleyici bir unsur olduğunu hatırlıyoruz.

Aile İçi Tolerans

Eğitimci ve Psikanalist Donald Winnicott, çocuk gelişiminde ‘yeterince iyi ebeveyn’ kavramını ortaya atarken kusursuz ebeveynlikten bahsetmez. Aksine insani kusurlarıyla birlikte anlayışlı bir ebeveynliğin önemini vurgular. Müsamaha ile amaç çocuğa hem hata yapma hakkını tanımak hem de hatasında çocuğun yalnız bırakılmamasını sağlamaktır.

Küçük bir çocuk vazo kırdığında ebeveynin çocuğuna bağırmadan, nasıl kırdığını sormadan önce onun göz hizasına inmesi karakterini şekillendirirken sınırları silmeden şefkatle sınır çizebilmesidir müsamaha.

“Nihai kertede; ailede karakter inşasının, eğitimde öğrenme ikliminin, adalette dönüşümün ve kamusal alanda birlikte yaşamanın kurucu zemini müsamahadır. Hakkı teslim ederken hiddeti askıya alabilme becerisidir. Pedagojik bağlamda ise bireyin hatasından ziyade potansiyeli üzerinden inşa edildiği bir gelişim anlayışının göstergesidir.

Şefkatli Eğitim

Fransız Filozof Jacques Rancière, 'öğretmenin cehaleti' kavramıyla otoriter bilgi aktarımının yerine öğrencinin öz potansiyelini keşfetmesine alan açan bir öğretim modelini savunur. Burada öğretmenin 'her şeyi bilen' kategorisinden çıkarılarak 'anlayan yani anlayışlı' pozisyonuna çekilmesi müsamahanın eğitimdeki temelidir.

Eğitimde müsamaha akademik eksikliği tolere etmekten ziyade bu eksikliğin arkasındaki sosyal, duygusal, kültürel bağlamı doğru okuyabilmektir. Bir öğrencinin tekrar tekrar aynı hatayı yapmasında öğrenme güçlüğünden çok öğrenilmemiş bir sevgi dili olabileceği hesaba katılmalıdır. Ödevini teslim etmeyen öğrencide tembellikten öte belki de evde tek başına sorumluluk taşıyan bir çocuk saklıdır. Bu bağlamda eğitimde müsamaha, öğrenme ortamını yargısız kılan bir pedagojik etik biçimidir.

Adalette Müsamaha

Hukuk felsefesinin temel sorula-

rından biri şudur: "Adaletin mutlak uygulanışı mı yoksa vicdanla dengelenmiş bir adalet mi daha insanidir?" bu sorunun yanıtını modern hukukta 'iyi hâl indirimi', 'hükümün ertelenmesi' ve 'denetimli serbestlik' gibi kavramlar verir. Bu uygulamalar, adaletin yanında müsamahanın bir sistem kuralı olarak da var olabileceğini gösterir.

Alman Hukukçu Gustav Radbruch, "Pozitif hukuk ile doğa hukuk arasında çelişki varsa vicdanın sesi ağır basmalıdır." derken tam da bunu kastetmektedir. Bir suçun cezası kadar failin dönüşüm potansiyeli de dikkate alınmalıdır. Adalette müsamaha cezadan vazgeçmek olarak değerlendirilmemelidir. Aksine cezayı dönüştüren, onaran ve kazanan insan merkezli bir sistemdir.

Toplumsal Müsamaha

Toplumsal düzende müsamaha, kitlelerin birlikte yaşam kültürünün vazgeçilmezidir. Başka bir ifadeyle **"Herkes kendi baktığı yerden bakar, herkesin baktığı yer kendisidir."** müsamaha, başkasının

gözünden de bakmayı öğrenmektir. Anlamaya çalışmak anlamaktan önce gelir. Bugün dünyanın en büyük sorunu kanımca haklılık yarışıdır. Herkes haklı olmayı talep ediyor fakat hiç kimse anlamayı seçmiyor. Toplumda müsamaha haklılıktan feragat etmekten çok anlamayı önceliklendirmektir.

Nihai kertede; ailede karakter inşasının, eğitimde öğrenme ikliminin, adalette dönüşümün ve kamusal alanda birlikte yaşamının kurucu zemini müsamahadır. Hakkı teslim ederken hiddeti askıya alabilme becerisidir. Pedagojik bağlamda ise bireyin hatasından ziyade potansiyeli üzerinden inşa edildiği bir gelişim anlayışının göstergesidir.

Yargılayıcı tutumların öğrenmeyi bastırdığı, hız ve performans çağının empatiyi geriye ittiği günümüzde müsamaha eğitimden hukuka, aileden kamusal dile kadar yeniden düşünülmesi gereken bir kavramdır. Unutulmamalıdır ki yerinde gösterilen müsamaha sonradan çıkarılan dersten daha kalıcı bir öğüttür.

“Eğitimci ve Psikanalist Donald Winnicott, çocuk gelişiminde 'yeterince iyi ebeveyn' kavramını ortaya atarken kusursuz ebeveynlikten bahsetmez. Aksine insani kusurlarıyla birlikte anlayışlı bir ebeveynliğin önemini vurgular. Müsamaha ile amaç çocuğa hem hata yapma hakkını tanımak hem de hatasında yalnız bırakılmamasını sağlamaktır.

Onur KAYA

Psikolog

Marmara 1 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

ATMAYA KIYAMIYORUZ

“Hepimizin hayatında yıllardır sakladığımız, atmaya kıyamadığımız önemli eşyalar vardır. Bazılarımız eski kıyafetleri atmaya kıyamaz bazılarımız çocukluk oyuncaklarını atamazken bazılarımız ise gazete-dergi gibi nesneleri biriktirmekteyiz. Peki, neden artık işimize yaramayan bu eşyaları biriktirmekteyiz? Bu yazıda bu sorumuzun cevabını inceleyeceğiz.

Kimi zaman çevremizdeki insanların bazı nesneleri biriktirmeye başladığına şahit olurken kimi zaman ise bu eylemi kendimiz gerçekleştirmekteyiz. Bazen işimize asla yaramayacak eşyaları biriktiren bazen bunları atmakta zorluk yaşamaktayız. Yapılan araştırmalar neticesinde biriktirme bozukluğunun toplumda 100 insandan 2 ile 6 kişide görüldüğü saptanmıştır. Biriktirme davranışının başlangıç yaşının kaç olduğu tam olarak netlik kazanamasa da yapılan meta-analiz çalışmalarında başlangıç yaşı 16 olarak tespit edilmiştir. Biriktirme bozukluğu birçok yaş grubunda görülse de özellikle 35 yaş sonrası biriktirme bozukluğunun şiddetlendiği tespit edilmiştir. Cinsiyet araştırmalarında ise herhangi bir fark saptanmamıştır. Hem kadınlar hem erkekler benzer oranda biriktirme davranışı sergilemekle

birlikte kadınların erkeklere nispeten tedaviye daha meyilli olduğu anlaşılmıştır. Yapılan çalışmalarda biriktirme bozukluğu tanısı alan 100 kişiden 92'sinin ek tanı aldığı ve başka psikiyatrik rahatsızlıklar da geçirdiği görülmekle birlikte özellikle 100 kişiden 75'inin OKB (Obsesif Kompulsif Bozukluk) geçirdiği tespit edilmiştir. Ayrıca bu kişilerde depresyon ve anksiyete bozukluğu da sıklıkla gözlenmektedir.

Eşyalara Yüklenen Anlamlar

İnsanlar eşyalara anlamlar yüklemekte ve buna göre saklamaya ya da atmaya karar vermektedir. Ancak biriktirme bozukluğu olan kişilerde durum daha ileri seviyededir. Biriktirme bozukluğuna sahip kişiler eşyalara çok daha fazla anlam yüklemekle birlikte buna katı bir şekilde bağlanmaktadır ve bu düşüncelerinin değişmesi diğer kişilere kıyasla çok daha zor olmaktadır. Yapılan çalışmalarda biriktirme

bozukluğu olan kişilerin eşyalara özellikle fırsat anlamı atfettiği ve bu yüzden bu eşyaları atmaktan çekindikleri tespit edilmiştir. Aynı zamanda benlik bütünlüğü yaşayan ve kimliklerini tam olarak yeterli görmeyen kişilerin de eşyalarla kendilerini bütünleştirdikleri ve kendilerindeki eksiklikleri bu şekilde telafi ettikleri saptanmıştır.

Obsesif-kompulsif bozukluk yaşayan biriktirme davranışı sergileyen bireylerde yapılan araştırmalarda ise bazı eşyaların kendilerine konfor oluşturduğu ve zihinsel motivasyon sağlayıp rahatlatığı gerekçesiyle sahip oldukları eşyalardan vazgeçemedikleri anlaşılmıştır. Bununla birlikte sahip olunan eşyaların ileride kesinlikle lazım olacağı gibi abartılı bir düşünceye sahip olmaları da biriktirme davranışının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Ayrıca eşyaların estetik açıdan ortalamanın üstünde olması da biriktirme davranışına etki etmektedir.

Tedavi Yöntemleri

Biriktirme bozukluğu görece yeni tanımlanan bir rahatsızlık olduğu için henüz net ve kesin bir tedavi yöntemi bulunmamakla birlikte çeşitli çalışmalar hâlen devam edilmektedir. Obsesif kompulsif bozukluk tedavisinde kullanılan metotların biriktirme bozukluğu olan kişilerin yarısına etki ettiği ancak diğer yarısına etki etmediği tespit edilmiştir. Bu sebeple yeni tedavi yöntemleri araştırılmaya başlanmıştır.

Biriktirme bozukluğunun tedavi yöntemlerinden biri psikoterapidir. Biriktirme bozukluğunun terapi ile tedavisinde sıklıkla bilişsel davranışçı terapiden faydalanılmaktadır. Bilişsel davranışçı terapidde psikolog ve danışan arasında iş birliği büyük önem teşkil etmektedir. Danışan, psikoloğa güvenerek ona rahatça kendini ifade etmelidir. Psikolog, danışana psikoeğitim vererek onu biriktirme davranışına iten baş-

lıca faktörleri bulmasına yardım etmektedir. İç görü ve farkındalık kazanan kişi, biriktirme davranışının sebeplerini fark edip çözüme kavuşmaktadır. Psikoterapinin yanı sıra bir diğer tedavi yöntemi ise farmakoterapidir (ilaç tedavisi). Henüz kesinliği tespit edilen bir ilaç bulunmasa da biriktirme bozukluğu olan kişilerde ilaç ile tedavi yöntemi de denenmektedir. Genellikle majör depresyon, anksiyete ve obsesif kompulsif bozukluk için kullanılan serotonin geri alım inhibitörleri kullanılmaktadır.

Sonuç olarak psikoterapi ya da ilaçla tedavi biriktirme bozukluğunda etki gösterse de kanıtlanmış bir tedavi bulunmamaktadır ve bu alanda çalışmalar hâlen devam etmektedir.

“ İnsanlar eşyalara anlamlar yüklemekte ve buna göre saklamaya ya da atmaya karar vermektedir. Ancak biriktirme bozukluğu olan kişilerde durum daha ileri seviyededir.

Hamdi ÖLMEZOĞLU

Psikolog

Denizli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

ANIN TADINI ÇIKARALIM

İnsan zihni, şehrin en işlek caddesinde yaşayan bir insana benzer. Düşünceler kalabalık caddedeki akınlar gibi gelip geçer ve asla tam anlamıyla susmaz. Nitekim modern hayatın hızlı temposu zihnimizin de oturup dinlenmesine izin vermez. Geçmişteki yaşantılar veya geleceğin kaygıları zihnimizi meşgul eder.

Günlük hayatta birçok kişi yemek yerken aynı zamanda video izler, otobüste giderken işte yaşadığı sorunları düşünür hatta tatil yaparken bile gideceği bir sonraki yeri düşünürken bulur kendini. Aslında anı yaşamak o anın duygularını deneyimlemek yerine bulunduğumuz zamanın dışına çıkarız. Bu da geçmiş ve gelecek ikileminde sıkışıp kalmamıza neden olur. Zihnimiz sanki altında bir zaman makinesi varmış gibi kolayca geçmişe ya da geleceğe kayar ancak 'şimdi'ye odaklanmakta zorlanır. Geçmiş çoktan olup bitti ve gelecek de henüz başlamamışken elimizde olan tek şey "şu an"dır. Bilinçli farkındalık dediğimiz şey de bu noktada devreye girer ve bizi yaşadığımız

ana çekmeye çalışır. Hislerimizi, düşüncelerimizi, bedenimizi yargısızca kabul etmemiz gerektiğini hatırlatır. Adeta bunları yanı başımıza oturtur ve onları seyredip gözlemleyebileceğimizi aktarır bizlere.

Günlük yaşamda pek çok şeyi farkında olmadan otomatik pilota yaparız. Her sabah işe giderken kullandığımız yol, geçtiğimiz sokaklar, köşedeki bakkal bir süre sonra görünmez olur. Su içerken yudumlarımız, yemek yerken lokmalarımız farkına varmadan kaybolur gider. İşte bilinçli farkındalık veya "an"da kalma buna benzer eylemleri otomatik pilottan çıkarmayı hedefler. Sanki o yolu ilk defa gidiyormuş, köşedeki bakkalı ilk defa görüyormuş gibi her gün yediğimiz içtiğimiz şeylerin tadına varmamızı, hayattaki deneyimlerimizi belirginleştirmemizi sağlar. Bu bağlamda kullandığımız egzersizlerden biri de kuru üzüm tekniğidir.

Peki, nedir bu teknik? İlk önce elinize bir avuç kuru üzüm alın. Sanki hayatınızda kuru üzümü ilk defa

“Günlük hayatta birçok kişi yemek yerken aynı zamanda video da izler, otobüste giderken işte yaşadığı sorunları düşünür hatta tatil yaparken bile gideceği bir sonraki yeri düşünürken bulur kendini. Aslında anı yaşamak o anın duygularını deneyimlemek yerine bulunduğumuz zamanın dışına çıkarız. Bu da geçmiş ve gelecek ikileminde sıkışıp kalmamıza neden olur.”

görüymüş gibi onu inceleyin. Daha yakından bakarak şekline, kıvrımlarına ve rengine odaklanın. Sonra yüzeyine bakın pürüzlü mü, yumuşak mı anlamaya çalışın. Daha sonra koklayın, kokusunu anlamlandırmaya çalışın. 1-2 tanesini ağzınıza atın ama hemen çiğnemeyin. Dokusunu, şeklini dilinizle hissedin. Sonra bir ısıyla tadını almaya çalışın. Aromasını hissetmeye çalışın. Yavaş yavaş çiğnemeye devam edin ve bu şekilde tekrar ederek kuru üzümü tüketin. Bu tekniği diğer yeme-içme deneyimlerinize de uygulayabilirsiniz. Aslında burada anlaşılmasını istediğimiz nokta her zaman yaptığımız eylemleri daha farkında olarak yapmaya çalışmak ve hayatımızı biraz olsun yavaşlatmaktır.

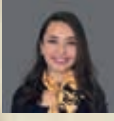
Bunun dışındaki pratiklerden bazıları ise nefes egzersizi, beden taraması ve 5 duyu egzersizidir. Nefes egzersizinde 2-3 dakika boyunca sadece nefes alışverişimize odaklanmak; beden taraması ise o an

üstünde oturduğumuz sandalyenin bedenimizle temas ettiği kısımlara odaklanmak ve vücudumuzun varlığını hissetmek; 5 duyu egzersizi ise o anda gördüğümüz, duyduğumuz, kokladığımız, tattığımız veya hissettiğimiz şeylere odaklanmak şeklindedir. Çay içerken çayın tadına, yürürken ayak seslerine veya konuşurken tamamıyla karşındaki ne odaklanmak gibi yapılabilecek basit ama güzel pratikler de vardır.

Bilinçli farkındalık ve anda kalma bize geçmişin ve geleceğin yüklerini bir kenara bırakıp daha rahat hareket etme imkânı sağlar. Her şeyin hızlıca tüketilip bir sonrakine geçildiği bu çağda biraz olsun yavaşlamamızı, her gün yanı başından geçip gittiğimiz birçok şeyi fark etmemizi sağlar. Duygularımıza, deneyimlerimize yer açar ve onları olduğu gibi kabul eder. Öyleyse diyelim ki her şey 'şimdi' başlıyor ve hayatın koşuşturmacasında kaybolmadan anın tadını çıkaralım.

“Günlük yaşamda pek çok şeyi farkında olmadan otomatik pilotta yaparız. Her sabah işe giderken kullandığımız yol, geçtiğimiz sokaklar, kösedeki bakkal bir süre sonra görünmez olur. Su içerken yudumlarımız, yemek yerken lokmalarımız farkına varmadan kaybolur gider. İşte bilinçli farkındalık veya “an”da kalma buna benzer eylemleri otomatik pilottan çıkarmayı hedefler.

Özlem YILDIRIM

Sosyal Çalışmacı

Kırşehir 2 No.lu Açık Ceza İnfaz Kurumu

Osmanlı Şeref Nişanı

Halide Edib
ile bir mü
Büyük romancımız, yarı nâz
yeni eseri hakkındaki soaller

KADININ ADIVAR

Halide Edib Adıvar (1884-1964), Türk edebiyatının en üretken ve etkili isimlerinden biri olmasının yanı sıra siyasi hayatı ve kadın hakları savunuculuğuyla da tanınan önemli bir figürdür. Halide Onbaşı olarak da bilinen yazar, İstanbul'da doğmuş ve genç yaşta eğitim hayatına başlamıştır.

“İstanbul Üniversitesi'nde edebiyat profesörü olarak görev alan Halide Edib, İngiliz Filoloji Kürsü Başkanlığı yapmış bir akademisyen ve milletvekilliği yapmış bir siyasetçidir. Kariyeri boyunca kadın haklarını savunmuş ve eğitimin toplumsal değişim için bir araç olduğunu vurgulamıştır.

Yedi yaşında Üsküdar Amerikan Kız Koleji'ne giren Halide Edib, kısa süreli bir uzaklaştırma döneminin ardından özel derslerle ilköğrenimini tamamlamıştır. İngilizce ve Fransızca eğitimi alarak kolejde lisans derecesi alan ilk Müslüman kadın olarak tarihe geçmiştir. Halide Edib, Jacob Abbott'un "Ana" adlı eserini Türkçeye çevirerek yayımlamış ve II. Abdülhamit tarafından "Şefkat Nişanı" ile ödüllendirilmiştir.

Halide Edib özellikle Kurtuluş Savaşı yıllarında öne çıkan bir toplumsal figürdür. Bu dönemde kaleme aldığı "Ateşten Gömlek" adlı romanı, savaşın zorluklarını ve kadınların toplumdaki rolünü güçlü bir şekilde anlatması bakımından dönemin en dikkat çekici eserlerinden biri olmuştur. Kadınların toplumsal hayatta aktif rol alması ve eğitimin toplumsal değişimdeki önemini vurgulayan yazıları dönemin kadın çalışmalarına önemli katkılar sağlamıştır.

İstanbul Üniversitesi'nde edebiyat profesörü olarak görev alan Halide Edib, İngiliz Filoloji Kürsüsü Başkanlığı yapmış bir akademisyen ve milletvekilliği yapmış bir siyasetçidir. Kariyeri boyunca kadın haklarını savunmuş ve eğitimin toplumsal değişim için bir araç olduğunu vurgulamıştır. Halide Edib'in gerçekleştirdiği çalışmalarla hem edebiyata hem de siyasete büyük katkıları olmuştur. 9 Ocak 1964'te vefat eden yazar, dönemine damga vurmuş bir eğitimci ve siyasi figür olarak modern Türkiye'de özellikle edebiyat, kadın hakları ve ulusal kimlik alanlarında bilinirliğini sürdürmektedir.

Kadınların eğitimi, emeği ve toplumsal hayatta aktif rol alması bir toplumun en güçlü temel taşlarından biridir. Geçmişte kız çocuklarının eğitim olanakları sınırlı ve okullaşma oranları oldukça düşük iken günümüzde ise kadınların toplumsal rolü köklü bir değişim geçirmiştir. Kız çocuklarının okul-

laşma oranı önemli ölçüde artmış ve kadınlar eğitim, sanat, siyaset, iş dünyası ve bilim gibi hayatın her alanında aktif bir şekilde yer almıştır. Kadınlar artık sadece evin içinde değil toplumsal ve ekonomik katkılarıyla hem kendi hayatlarını hem de çevresindekilerin yaşamlarını dönüştürme gücüne sahiptir. Bu değişim eşitlik mücadelesinin ve kadınların kararlılığının somut bir göstergesidir.

Halide Edib Adıvar'ın yaşamı bunu en güçlü şekilde gösteren örneklerden biridir. Doğduğu dönemde karşılaştığı tüm engellere rağmen eğitimini tamamlamış, Türk edebiyatında iz bırakan eserler vermiş ve kadınların haklarını savunmak için cesurca mücadele etmiştir. Bu yaşam mücadelesi tüm kadınlara ilham kaynağı olmalıdır. Hayat ne kadar zorlu olursa olsun tıpkı Halide Edib gibi kadınlar azim ve emekle kendilerini geliştirebilir, hayata tutunabilir ve başarıya ulaşabilirler.

Yüksek duvarların ardında bile güçlenmek mümkün müdür?

Ceza infaz kurumlarında bulunan kadın hükümlüler için güçlendirici ve iyileştirici çalışmalar; okuma yazma kursları, çeşitli eğitim programları, meslek edindirme kurs-

ları, sanatsal aktiviteler ve üretim faaliyetleri umut ve dayanıklılığın simgesi olmaktadır. Geçmişte yaşanan zorluklar veya hatalar bugünkü potansiyelimizi sınırlamaz. Kadınlar, eğitim ve üretkenlik sayesinde sosyal ve ekonomik bağımsızlık kazanabilir, suç ve suçtan uzak kalarak yeni hayatlarına güçlü adımlarla başlayabilirler. Eğitim, üretkenlik ve yaratıcılık sayesinde kadınlar yenden ayağa kalkabilir, kendi değerini ve gücünü keşfedebilir.

Sanatta, iş dünyasında, eğitimde veya toplumsal yaşamın her alanında varlık gösteren kadınlar hem kendileri hem de toplum için yeni fırsatlar yaratmaktadır. Halide Edib Adıvar'ın mirası, kadınların zorluklara karşı yılmadan mücadele etmesinde ve toplumda söz sahibi olabilmesinde ışık tutan bir örnektir. Her kadın hangi koşulda olursa olsun emeği ve azmiyle kendi hayatını ve çevresindekilerin hayatını değiştirebilir.

Halide Edib'in yaşamı gösteriyor ki kadın yılmadığı sürece hem kendisi hem de çevresi için değişim ve başarı inşa edebilir. Onun mirası, dayanıklılık ve umutla örülmüş bir yol haritasıdır. Emeğiyle, mücadelesi ve gücüyle dünyayı değiştiren, güzelleştiren tüm kadınlara...

Kaynak: <https://uskudar.edu.tr/halide-edip-adivar>

**“ Halide Edib özel-
likle Kurtuluş
Savaşı yıllarında öne
çıkan bir toplumsal
figürdür. Bu dönemde
kaleme aldığı “Ateşten
Gömlek” adlı romanı,
savaşın zorluklarını ve
kadınların toplumdaki
rolünü güçlü bir şekil-
de anlatması bakımın-
dan dönemin en dikkat
çekici eserlerinden biri
olmuştur. Kadınların
toplumsal hayatta aktif
rol alması ve eğitimin
toplumsal değişimdeki
önemini vurgulayan
yazıları dönemin kadın
çalışmalarına önemli
katkılar sağlamıştır.**

Dilek DEREBAŞI

İnfaz ve Koruma Memuru

Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

YÜREKLERİMİZİ KÜL EDEN YAZ

Sevgili Değer dergisi okurları, 2024 yılı ekim sayımızda değindiğimiz orman yangınları konusu maalesef güncelliğini korumaya devam etmektedir. 2025 yazı, dünyada ve ülkemizde yalnızca yüksek sıcaklıklarıyla değil; yitirdiğimiz doğa ve canlarla da hafızalarımıza kazındı. Ülkemizin birçok farklı noktasında orman yangınları felaketi yaşandı. Alevlerin yükseldiği, dumanın göğü kararttığı ve küllerin yağdığı o anları tarif etmek kolay değil. Çünkü yanan sadece ağaçlar değil çocukluğumuzun geçtiği patikalar, serin gölgeler ve kuş sesleriyle dolu sabahlardı. Bu yazı, yangınların bilimsel nedenlerini değil bizzat tanık olduğum insanlık dramını ve o anların yaşanmışlığını anlatmak için kaleme alındı.

25 Haziran 2025 – İzmir

Yazın ilk büyük felaketi İzmir’de yaşandı. Yaz mevsiminin ilk büyük orman yangınlarından biri İzmir’in kuzeyinde bulunan ilçelerde çıktı.

Aliağa, Menemen ve Foça bölgelerinde çıkan yangınlara havadan ve karadan geniş çaplı müdahale edildi.

Bursa, Karabük, Tekirdağ, Manisa, Sakarya, Bilecik, Uşak, Diyarbakır, Kahramanmaraş, Hatay, Denizli ve Antalya’da 2025 yazında çıkan orman yangınları büyük tahribatlar yarattı.

20 Temmuz 2025 – Sakarya

Sakarya’nın Geyve ilçesinde Hacılar köyü mevkiinde çıkan orman yangını rüzgârın etkisi ile büyüyerek Bilecik’in Osmaneli ilçesi sınırını geçti. Yangın, bölgedeki doğal yaşamı da büyük ölçüde etkiledi. Yangında çok sayıda canlı alevlerin arasında kalarak can verdi. Yükselen acı dolu sesler yüreklerimizi dağladı.

22 Temmuz 2025 – Eskişehir

22 Temmuz sabahı Eskişehir’in Seyitgazi ilçesinde ormanlık alanda

başlayan yangın şiddetli rüzgârın da etkisiyle hızla yayılırken alevler Afyonkarahisar İhsaniye’ye kadar ilerledi. Arama-kurtarma sırasında şiddetli rüzgârla yön değiştiren alevler, ekipleri bir mağaraya sığınmaya mecbur bıraktı. Ancak alevlerin burayı da sarmasıyla 14 kişi yaralandı 10 kişi de hayatını kaybetti. Alevlerin arasında kalan orman işçisi Sercan Umut, 22 yaşında olan ve Denizli’den yardım için gelen orman işçisi Hilmi Şahin, orman işçisi Eyüp Dereli, yangından 10 gün önce evlenen orman işçisi Tolunay Kocaman ile AKUT gönüllüleri: Muharrem Can, İlker Onarıcı, Tekin Enes Sarıyıldız, Bayram Eren Arslan, Alperen Özcan şehit oldu. 18 yaşından bu yana AKUT gönüllüsü olarak görev yapan Tekin Enes Sarıyıldız, Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi İstatistik Bölümü son sınıf öğrencisiydi. Mezuniyet diplomasını henüz alamamıştı. Kahraman gencimizin diploması Gazi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Uğur Ünal tarafından ailesine teslim edildi.

“Yanıyorum, su verin!” feryadıyla hafızalara kazınan orman işçisi Kader Dereli el, yüz ve bacaklarındaki 2. ve 3. derece yanıklarla hastanede tedavi altına alındı.

23 Temmuz 2025 - Karabük

Karabük'ün Safranbolu ilçesine bağlı Çavuşlar köyünde başlayan yangın Ovacık ilçesine kadar uzandı. 250 hektar alan küle döndü. 40 ev yandı. Tahliye edilen bölgelere tanık oldum. Evlerini terk etmek zorunda kalan insanlarda çaresizlik ve korku vardı. Kimi eşyalarını kimi sevdiklerini taşıyordu. Karabük'ün Ovacık ilçesinde tahliyeler sırasında bir ineğin gözünden süzülen yaş, tüm çaresizliğin ve acının en güçlü ifadesiydi.

27 Temmuz 2025 - Bursa

Bursa'nın Orhanlı ve Harmancık ilçeleri arasındaki orman yangınına lastiği patlayan tankerle su taşıyan çiftçi Ramazan Doğru: “Bir daha olsa yine yaparım. İsterse traktör gitsin, hiç umurumda değil. Çünkü o traktörü ben yerine getiririm ama oradaki bir ağaç, karınca, böcek, kuş bir daha gelmeyecek. Onlar yandı, çığlık attı benim içim yandı. O gün teker patladıktan sonra çıkma bir teker buldum, taktım traktörüm. Yangının arka tarafından Karagözler Mahallesi ve Bayramlar Mahallesi üzerinden dolaştım. Yangını biraz uzaktan seyrettim. O hayvanların çığlıklarını duydum ve o gece uyku uyumadım. Bugün olsa yarın da olsa Allah bir daha vermesin ama yine giderim.” sözleriyle hafızalarımıza yer etti.

28 Temmuz 2025 - Manisa

Akhisar ilçesi Seğirdim Mahallesi'nde çıkan orman yangının hızlı bir şekilde söndürülmesinde Manisa Valiliğinin kısa süre önce hayata geçirdiği “Yangın Riskini Azaltma Eylem Planı” büyük rol oynadı. Plan kapsamında mahallelerde verilen ortak eğitimler, çevre mahalleler arası önceden kurulan hızlı

iletişim ağı, hazır bekletilen araç ve ekipmanlar, kurumlar arası etkin koordinasyon ile eğitilmiş yerel gönüllülerin hızlı müdahalesi yangın söndürme çalışmalarını kolaylaştırdı.

2025 yazında yaşanan bu yangınlar sadece doğayı değil kolektif bilincimizi de derinden sarstı. Resmi kaynaklardan elde edilen bu veriler bize doğal afetlere karşı kurumsal hazırlığın ve kamu bilincinin ne kadar hayati olduğunu bir kez daha hatırlattı. Ancak rakamlarla ifade edilemeyen asıl gerçek, bir ağacın gölgesini bir yaban hayvanının yaşam alanını ve gelecek nesile bırakacağımız mirasımızın zarar görmesidir. Bu felaketlerden çıkarılacak en büyük ders, doğayı korumanın yalnızca çevresel bir sorumluluk olmadığı ahlaki ve vicdani olarak da sorumluluk sahibi olunması gerektiğidir. Bu kayıpların tekrar yaşanmaması için bireyden kuruma, toplumdan devlete kadar her düzeyde bilinçli, sistemli ve sürdürülebilir bir çevre politikası şarttır.

Unutmayalım ki bir ağacı korumak bir yaşamı, bir yangını önlemek bir milleti korumaktır. Çünkü bir ağaçtan bir milyon kibrit çıkar. Bir kibrit, bir milyon ağacı yakar.

Kaynaklar

1. Anadolu Ajansı - 21 Temmuz 2025 - Sakarya Yangını
2. Anadolu Ajansı - 23 Temmuz 2025 - Eskişehir Yangını

Ferhat ÇELİKER

Öğretmen

Van Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

TAKIM

ÇALIŞMASI

Spor yarışmaları bireysel veya takım hâlinde yapılır. Bireysel yarışmalarda yarışmacı tek başınadır. Oyun esnasında tek yardımcısı kendisidir, kayıplar da kazançlar da onun hanesine yazılır. Tenis, yüzme, bilardo, atletizm, boks, bowling vb. sporlar bireysel spor dalları içinde yer alır. Sporcunun tek başına mücadele etmesi beraberinde diğer spor dallarına göre daha çok fiziksel, zihinsel mücadele gerektirdiği gibi bunların üst düzeyde olması yüksek bilgi, beceri ve disiplini de beraberinde gerektirir.

Takım sporlarında ise birden fazla sporcu ortak bir amaç için sahada mücadele eder ve başarı da başarısızlık da takımın hanesine yazılır. Oyunun başarısı için takım halinde mücadele etmek çok önemlidir. Takım sporlarında her oyuncunun görevi ve yetenekleri farklıdır. Oyun adeta bir satranç gibidir. Kimi oyuncu asker kimi vezir kimi de kale rolündedir. Oyuncular antrenörlerinin kurduğu oyun stratejisi üzerinde kendine yüklenen oyunu oynarlar. Oyunda önemli olan oyuncuların bu görevlerini yerine

getirirken tam kapasiteyle mücadele etmesidir. Takım şeklinde oynanan sporlar voleybol, basketbol, futbol, kriket, buz hokeyi vb. oyunlardır.

Takım oyuncularını uyum içinde hareket etmeli, ekip ruhuyla mücadele ederek arkadaşlarının açıklarını kapatmalıdır. Takım ruhunun oluşmasında takım içi oyuncuların aralarındaki iletişim becerileri ön plana çıkmaktadır. Aynı takımda oynamanın dışında aralarında birçok ortak noktanın olması takım arkadaşı olmanın gereklerindendir. Takım hâlinde oynanan oyunlarda bireysel performansın yanı sıra takımdaki tüm oyuncuların ortak performansı daha belirleyici bir etkidir. Bu nedenle maçları kazanmanın en belirgin yolu takım oyuncularının geliştirdiği taktikler olacaktır. İyi işleyen bir takım sadece yetenekli oyuncularla oluşan bir grup değil aynı zamanda her bir oyuncunun ortak hedef için çalıştığı, çabaladığı ve katkıda bulunduğu uyumlu bir takımdır.

Takım Başarısının Temeli

Güven, her toplumun birlik ve beraberliğini sağlayan en önemli değerlerdendir. Bu değer; toplumu, ekibi ve takımı bir arada tutan yapıştırıcıdır. Güvensiz bir ortamda insanların birbirlerini desteklemeleri, risk almaları veya etkili bir şekilde iş birliği yapmaları zordur.

Oyuncuların yüksek baskı altında birbirlerine güvenmeleri çok önemli bir durumdur. Güven duygusunun olması durumunda tereddüt ve ikinci tahmin ortadan kalkar. Takım içindeki güven; paylaşılan deneyimler, tutarlı çaba ve açık iletişim yoluyla zaman içinde gelişir. Hem saha içinde hem de saha dışında takım olma amaçlı aktiviteler bu süreci hızlandırır. Takım içinde oluşabilecek güven eksikliği ve problem çözme zorlukları ekip ile yapılan sosyal geziler gibi faaliyetlerle güçlendirilmesi sağlanır.

Koordinasyonun Anahtarı

Herhangi bir takım sporunda etkili iletişim şarttır. Etkili iletişim oyuncuların oyun planı tasarladıkları veya oyun sırasında anlık kararlar verdikleri esnada da aynı amaç içinde olmalarını sağlar. Sporda iletişim kelimelerin ötesine geçer. El işaretleri, göz teması ve beden dili bilginin iletilmesinde çok önemlidir. Oyuncuların saha içinde birbirlerine oyunu yönlendirmek ya da onları desteklemek amacıyla yapmış oldukları el-kol, jest ve mimik hareketleri saha içi iletişimde önemli rol oynar. Takım sporlarında saha içi iletişim ne kadar iyi olursa oyuncuların saha içi uyumları o kadar iyi olur.

Güçlü iletişim becerilerinin geliştirilmesi takım içinde önemli bir etkiye sahiptir. Etkili iletişim, net geri bildirim ve aktif dinleme yoluyla takım içi iletişim geliştirebilir. Takımın antrenörleri ve profesyonelleri, etkili iletişimin modellenmesinde çok önemli bir rol oynar ve yapıcı geri bildirim almanın ve vermenin zaman ve çaba ile geliştirilebilecek beceri olduğunu oyuncularına göstermelidirler.

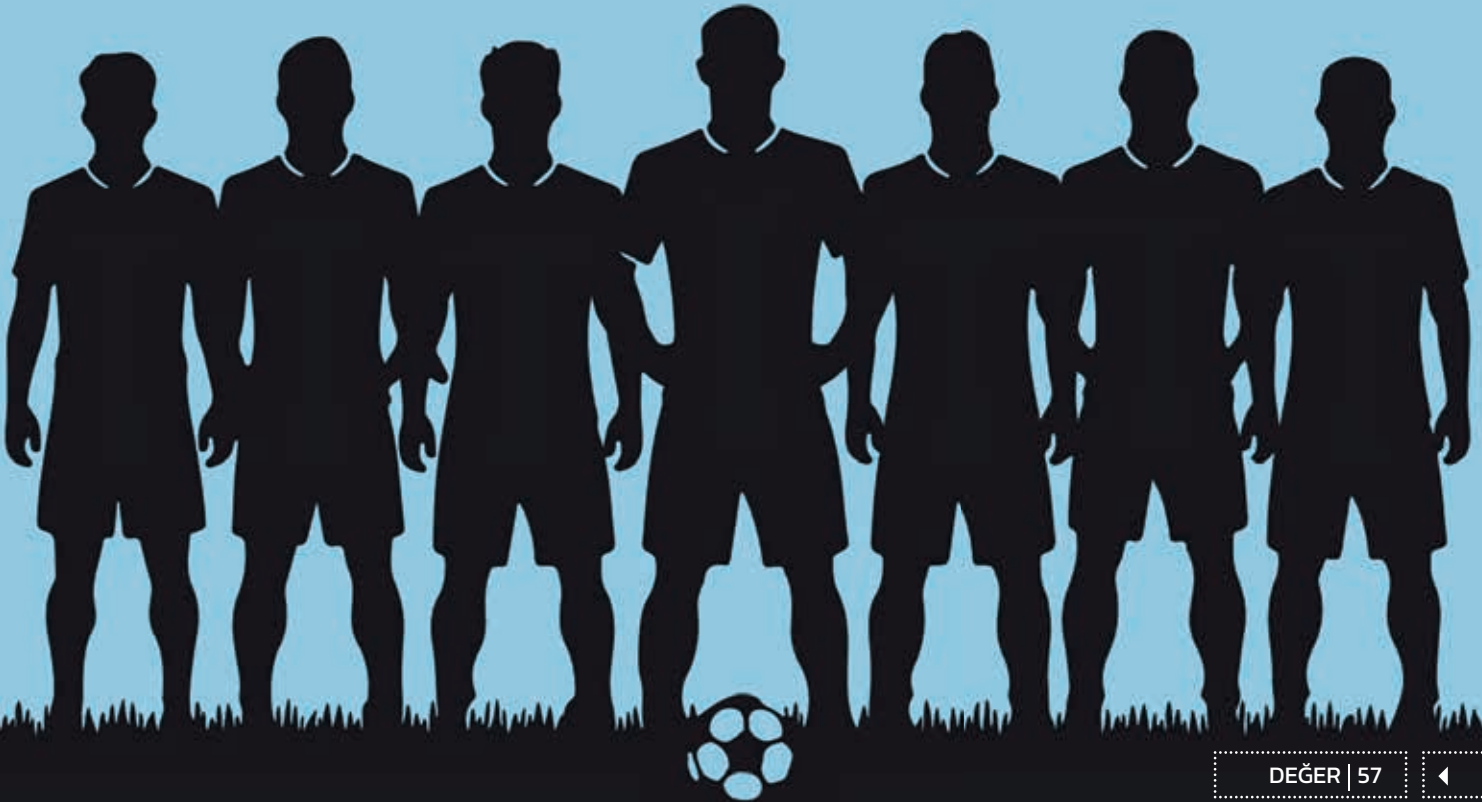
Hiçbir Takım Sonsuza Kadar Yenilmez Değildir

Dayanıklılık, aksiliklerden kurtulma ve çabalamaya devam etme yeteneği ve iyi ekipleri harika olanlardan ayıran şeydir. Dayanıklı ekipler için başarısızlık, aşılmaz bir engel değil değerli bir öğrenme fırsatıdır. Sıkı çalışmanın ve uyum sağlama yeteneğinin gelecekteki başarıya yol açacağına inanarak büyüme zihniyetini sürdürürler. “Hiçbir takım sonsuza kadar yenilmez olmaz.” düşüncesi dayanıklılığın temelini oluşturur.

Dayanıklılık oluşturmak; farkındalık, görselleştirme ve hedef belirleme egzersizleri yoluyla geliştirilebilen zihinsel dayanıklılık gerektirir. Yol boyunca küçük galibiyetleri kutlamak da morali artırır ve ekibin daha büyük resme odaklanmasını sağlar. Unutmayalım hiçbir takım sonsuza kadar yenilmez değildir. Araştırmalar, bir takımda oynamanın ruh sağlığını iyileştirebileceğini, güveni artırabileceğini ve aidiyet duygusunu geliştirebileceğini göstermiştir. Bu avantajlar profesyonel sporcularla sınırlı değildir. Amatör oyuncular, öğrenciler ve eğlence

amaçlı sporcuların tümü bunları deneyimleyebilir. Takım sporları, iş birliği, çatışma çözme ve empati gibi temel becerileri öğretir. Fiziksel aktivite, takım arkadaşlarının sosyal desteğiyle birleştiğinde stres seviyelerini düşürebilir ve genel refahı iyileştirebilir.

“Oyuncuların yüksek baskı altında birbirlerine güvenmeleri çok önemli bir durumdur. Güven duygusunun olması durumunda tereddüt ve ikinci tahmin ortadan kalkar. Takım içindeki güven; paylaşılan deneyimler, tutarlı çaba ve açık iletişim yoluyla zaman içinde gelişir.

Baycan ALTINÖN

İnfaz ve Koruma Başmemuru

Nazilli E Tipi Kapatı Ceza İnfaz Kurumu

FARKLI HAVA KOŞULLARINDA

GÜVENLİ SÜRÜŞ

Hayatımızın bir parçası olan trafikte aktif roller yaya, yolcu ve sürücüdür. Sürücünün güvenli sürüş için trafik kurallarını bilmekten öte kişisel becerileri ve farklı hava koşullarına göre alacağı önlemler de güvenli bir yolculuk için önemli etkenlerdir. Trafikte araçlar ile yol arasında sadece lastikler bulunmakta ve güvenli bir yolculuk için lastiklerin yola sağlam tutunması çok büyük önem arz etmektedir.

Farklı hava koşullarında araç yol tutuşu, görüş mesafesi, aracın durması için gerekli olan fren mesafesi değişmekte hatta kullanılacak lastik türü bile değişiklik göstermektedir. Bu faktörlerden dolayı sürücüler mevcut hava durumuna göre güvenli sürüş tekniklerini bilmeli ve uygulamalıdır.

Yağmurlu Havada Sürüş

Yağmur yağmaya ilk başladığı anda yol yüzeyinde biriken toz, mikro lastik parçaları ve yağ ile temas ettiğinde kaygan bir zemin oluşur ve oluşan yeni zemin lastiklerin yol tutuşunu azaltır. Araç sürücüleri yağmurlu havalarda yasal hız limitlerine uymalı ve hızlarını düşürmeli, ani fren ve sert direksiyon hareketlerinden kaçınmalıdır. Yağmurlu havalarda fren mesafesi artacağı için takip mesafesi artırılmalıdır. Ayrıca camlarda buğu oluşmaması için havalandırma ve buğu önleyici sistem doğru şekilde çalıştırılmalıdır.

Su Birikintilerine Dikkat

Su birikintileri, “suda kızaklama” (aquaplaning) riskini artırır. Eğer bir su birikintisine denk gelerseniz gaz pedalından ayağınızı çekin, direksiyonu sıkıca tutun ve fren yapmaktan kaçının. Aşırı hızda aracınız suyun üstünde kaymaya başlayacaktır ve aracın kontrolü sizden çıkmış olacaktır.

Karlı ve Buzlu Havalarda Sürüş

Karlı ve buzlu havalarda sürücüler için en zorlu hava şartlarından birisidir. Bu havalarda hem yağın kardan dolayı yol görüşü hem de lastiklerin yol tutuşu azalır. Hatta kar yağsa bile mevsimsel koşullara göre kış lastiği kullanılmalı ve yolda oluşacak gizli buzlanmalara karşı dikkatli olunmalıdır. Genel olarak kış koşullarında araç kullanmak yağmurlu havalarda araç kullanmaktan daha zordur.

Kış koşullarında araç kullanırken yol durumuna göre araç çekici tekerlerine zincir kullanılmalı, ani hareketlerden kaçınılmalı, karlı ve buzlu zeminlerde fren yapılırken öncelikle motor freni kullanılmalı ve devamında yumuşak hareketler ile frene basılmalıdır. Virajlara girerken ayak gazdan çekilerek viraja girilmeli, ani hızlanmalardan kaçınılmalıdır. Yokuş inerken vites küçülterek motor freniyle inilmeli ve yokuş çıkarken ani hızlanmayla arabaya patinaj yaptırmaktan kaçınılmalıdır.

“Şiddetli rüzgârın olduğu havalarda araç kullanırken sürücüler önsezi ve sürüş yeteneklerini kullanmalıdırlar. Çünkü rüzgârlı havalarda ne görüş mesafesini ne de direkt olarak yol tutuşunu etkiler. Fakat kullandığımız aracın cinsine göre güvenli sürüşü riske edebilir. Özellikle hafif araçları ya da yüksek ve geniş yapıları araçları yoldan savurabilir.

Sisli Havalarda Sürüş

Sis, suyun yola yakın yüzeyde kristalleşmesi ile oluşan bir doğa olayıdır. Oluşan sis, görüş mesafesini ciddi ölçüde azaltır. Sisin aracın yola tutunmasına etkisi yoktur. Sadece görüş mesafesini etkiler. Sürücüler, sisli havada azalan görüş mesafesinde araçlarında varsa ön ve arka sis farlarını açmalı, uzun farları yakmamalıdır. Uzun farlar sisli havalarda bilinenin aksine görüş mesafesini düşürür. Sürücüler

yol tutuşunu etkiler. Fakat kullandığımız aracın cinsine göre güvenli sürüşü riske edebilir. Özellikle hafif araçları ya da yüksek ve geniş yapıları araçları yoldan savurabilir. Şiddetli rüzgârın olduğu havalarda rüzgârın etkisi köprüler, açık alanlar ve viyadüklerde daha fazla hissedilir. Bu hava şartlarında sürücü direksiyonu çift elle sıkıca tutmalı ve aracın yan tarafından gelecek rüzgâra karşı dikkatli olmalıdır. Araç kullanırken büyük araçların yanlarından geçerken oluşacak hava akımına dikkat edilmeli, hız düşürülerek temkinli bir şekilde araç kullanılmalıdır.

Genel Güvenlik Önlemleri

Gün içinde dahi havanın değişebileceği düşünüldüğünde her türlü hava koşulları için araçların teknik bakımları eksiksiz yapılmalıdır. Özellikle lastik, fren, silecek ve far sistemleri ve buğu önleyici sistemler kontrol edilmeli ve bunların bakımları eksiksiz yapılmalıdır. Bilinçli bir sürücü hava durumunu önceden kontrol ederek buna göre yola çıkmalıdır. Güvenli sürüş için sadece kurallara uymak yeterli değildir. Değişen hava koşullarına uygun sağlıklı karar verebilme becerisi de gereklidir.

Kaynaklar

1. <https://www.egm.gov.tr/guvenli-surus-teknikleri>
2. <https://www.kgm.gov.tr/SiteCollectionDocuments/KGM-documents/YolDanisma/arackullanim.pdf>

görüş mesafesinden kaynaklı olarak hızlarını düşürmeli ve öndeki araçlar ile takip mesafesini artırmalıdır. Sisli havalarda şerit takibi yaparken yoldaki çizgiler ve refüj kenarlarından yardım alınmalı, kurallar izin verse bile asla sollama yapılmalıdır. Son olarak sisli havalarda yola konsantre olunmalı ve dikkat dağıtıcı unsurlardan kaçınılmalıdır. Görüş mesafesi araç sürmek için yeterli değil ise güvenli bir yerde araç durdurularak sisin kalkması beklenmelidir.

Rüzgârlı Havalarda Sürüş

Şiddetli rüzgârın olduğu havalarda araç kullanırken sürücüler önsezi ve sürüş yeteneklerini kullanmalıdırlar. Çünkü rüzgârlı havalar ne görüş mesafesini ne de direkt olarak

Murat KURT

İnfaz ve Koruma Memuru

Marmara 6 No. lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Memur Kimliğiyle Sanatın Kalbine

Yolculuk

Müzik sayfamızın konuğusunuz. Azmi Çağgün Aybek kimdir, kendinizden biraz bahsedebilir misiniz?

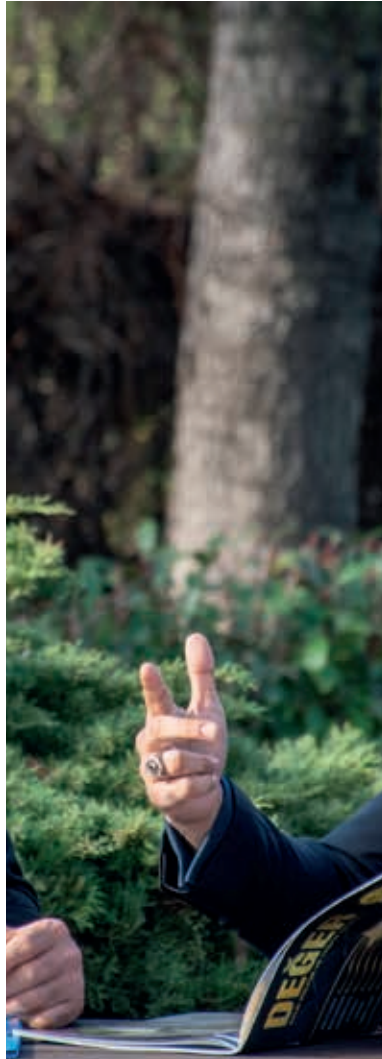
Merhabalar Murat Bey. 1990 yılında Malatya'da dünyaya geldim. 2007 yılında Malatya Anadolu Lisesinden mezun olduktan sonra Fırat Üniversitesinde Metalürji ve Malzeme Mühendisliği Bölümünü okumak için 2008 yılında Elazığ'a ardından aynı bölümü Kocaeli Üniversitesinde tamamlamak adına 2012 yılında da Kocaeli'ye yerleştim.

2013 yılında infaz ve koruma memuru olarak Gebze Denetimli Serbestlik Müdürlüğünde göreve başladım. 2014 yılında ise görev

yeri ve misyon değişikliği nedeniyle İstanbul'a yerleştim. 2007 yılında tanışıp gönül verdiğim hayat arkadaşım ile 2015 yılından beri evliyim. 2016 yılında baba oldum ve dünyalar tatlısı bir kız çocuğum var. 2020 yılında Marmara Üniversitesinde Pedagojik Formasyon Eğitimimi ve 2021 yılında da Haliç Üniversitesinde Konservatuvarda Türk Musikisi Bölümü lisans eğitimimi tamamladım.

Yakın çevremi ifadeyle özetlersek; müzisyen bir memur ya da memur müzisyen, okul okumaya da gelişime de doyamayan bir öğrenci, ailesi için her şeyin en iyisi ve en güzelini sunmaya çalışan bir aile babası, duygularını

İnfaz ve koruma memuru olarak görev yaparken aynı zamanda binlerce insana ulaşan bir müzisyen... Müzik sayfamızda portresini çizdiğimiz, görev bilinci ile sanat tutkusunu ustalıklarla harmanlayan bu isim; 2014 yılında Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürümüz Sayın Enis Yavuz Yıldırım'ın destekleriyle kurulan Grup CTE'nin solisti. Bu söyleşide hem görevinin hem de müziğin ona yüklediği anlamları dinliyoruz.

gizleyemeyen ve özü ile sözü bir olan arkadaş canlısı bir insanım diyebilirim.

Müzikle tanışma ve sahnelere çıkış hikâyenizden bahsedermisiniz?

Konuşmaya başladığım andan itibaren duyduğu şarkıları dili döndüğünce okumaya çalışan bir çocuk olarak müzikal yatkınlığın yüksek olduğu çok güzel bir ailede müzikle iç içe büyüdüm. Müzisyen olma yolunda attığım ilk profesyonel adım 1998 yılında Malatya Musiki Derneğinde bağlama kursuna başlamak oldu diyebilirim. Yıl sonu gösterilerinde görev alıp sahne tecrübesi edinmeye de 1999 yılı itibarıyla başlamış oldum. Bu süreçte ailemin vokal konusundaki denemeler yapmama ısrarcı olmaları ile sesimi de kullanmaya başladım ve 2004 yılından itibaren vokalimi ana sazım haline getirme kararı aldım. 2007 yılından itibaren de solist olarak sahne alıp gelir elde edebilir hâle geldim.

2008 yılında üniversiteye gittikten sonra elektrogitar çalmaya başladım. Müzik sayesinde tanıştığım

yakın arkadaşlarımla da 1 Nisan 2009 tarihinde bir müzik grubu kurmuş ve çok daha büyük çapta sahneler almaya başlamış oldum. O günden itibaren de 3.000'e yakın sahne deneyimi yaşamışım. Bu deneyimlerin 250'den fazlasını da 2014 yılında Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürümüz Sayın Enis Yavuz Yıldırım'ın talimatıyla kurulan Anadolu Rock grubu olan Grup CTE ile tecrübe ettim.

Müzik kariyerinizle ilgili planladığınız farklı çalışmalar ya da bir projeniz olacak mı?

Yakın tarihte de yeni projemi hayata geçirmeyi başardığımı paylaşmak istiyorum. Gezici sahne platformu olacak şekilde kullanmak üzere tasarlayıp özel olarak ürettirdiğim çekme karavanım ile turnelere çıkma ve konserler verme hayalimi gerçekleştirmeyi ümit ediyorum. Bu konserleri öncelikli olarak kurucusu olduğum Grup CTE ile gerçekleştirmeye çalışacağım. Böylece hem şahsım hem Grup CTE hem de teşkilatımız adına çok güzel geri bildirimler alacağımızı, kurumsal imajımıza da olumlu katkıda bulunmaya bambaşka bir boyut katarak devam edeceğimizi umuyorum.

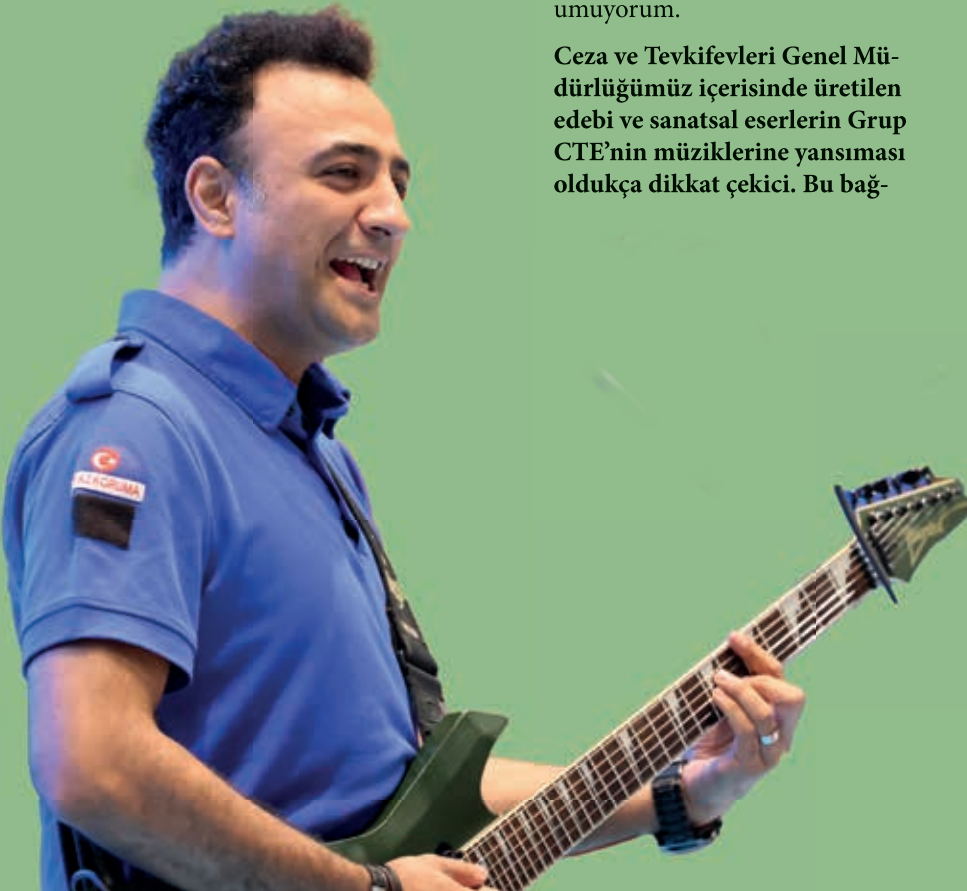
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüz içerisinde üretilen edebi ve sanatsal eserlerin Grup CTE'nin müziklerine yansması oldukça dikkat çekici. Bu bağ-

lamda Genel Müdür Yardımcımız Fatih Güngör'ün kaleme aldığı 'Şairin Vedası' şiirini besteleme fikri nasıl doğdu?

Genel Müdür Yardımcımız Fatih Güngör'ü kurumsal imaj ekipleri ve Grup CTE'nin hem gerçekleştirdiği hem de gerçekleştirmeyi hedeflediği projelere dair görüşmek için ziyaretine gitmiştik. Sanata dair konuştuğumuz konu şairliğe ve halk ozanlığına geldiğinde Genel Müdürümüz de birkaç şiir okudu. Hayranlıkla dinleyip "Keşke o şairden izin alıp bu şiirlere beste yapabilseydim." şeklinde hayıflandım. Cevaben "İzin veririm hatta bundan memnun bile olurum." dediği an şiirlerin kendisine ait olduğunu öğrenmenin şokunu yaşadım. En çok hangi şiirden etkilendiğimi sordu ve akabinde "Şairin Vedası" şiirini bestelemem için benimle paylaştı. Beni bu kadar etkileyen harikulade bir şiire yaraşır ezgileri üretmek zorunda hissettiğim büyük bir sorumluluğu almış bulunduğumda haftalarca şiiri tekrar tekrar okuyup onlarca kez farklı makamlarda mırıldanmaya çalıştım. Yaklaşık 5 aylık bir çalışma neticesinde eser son haline ulaştı. Kendisinden ve eseri dinleyen herkesten aldığım geri bildirimlere göre çok şükür aldığım sorumluluğun üstesinden gelebildiğimi de gururla söyleyebilirim. Bu vesile ile kendisine tekrar saygı, sevgi ve teşekkürlerimi de sunmak istiyorum.

Son olarak okurlarımıza neler söylemek istersiniz?

Sadece teşkilatımız içerisinde bilinen değil birçok kurum ve kuruluşu da ulaşan, geniş okuyucu kitlesine sahip, her satırı ve sayfasında emek ve profesyonellik barındıran ismi gibi çok değerli olan bu dergide bana da yer verdiğiniz, beni ve çalışmalarımı da değerli gördüğünüz için çok mutlu olduğumu ifade etmek istiyorum. Bu mutluluğu yaşamama vesile olan herkese sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Başarılarınız daim olsun.

Nisa BARAÇ

Psikolog

Elazığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Kara Taşın Sessiz Hatırası

OLTU TAŞI

Bazı taşlar sadece yerin altından çıkarılmaz, insanın içinden de çıkar. Oltu'da bir dönem yaşadım. Oltu'yu anlamak ve keşfetmek için oldukça kısa bir dönemdi ancak soğuk rüzgârların insanın kemiklerini titrettiği, sıcak zamanlarda ise dağların gölgesine sığındığı bir yerdi Oltu. Orada Oltu taşını tanıdım. Herkesin bildiğinin aksine sadece süs eşyası yapılan bir taş olmaktan ziyade geçmişin, sabrın, hüznün ve çoğunun geçim kaynağı ve şehir şehir dolaşan bir hatıraydı. Oltu taşı, Erzurum'un Oltu ilçesinde toprağın bağrından sessizce çıkar. Rengi siyahtır ama karanlık değildir. Belki de bu yüzden bana insanın içindeki karanlıkla barışmasını hatırlatır. Oradayken bu taşla gönül vermiş ustaların tezgâh başında Oltu taşına hayat verişlerini çok izledim. Her darbeye biraz geçmiş biraz sabır biraz da dua vardı.

“Yalnızlıktan örülen duvarlarımın rengi Oltu taşı gibiydi. Ne zaman kaybolmuş hissetsem o renk beni kendi içime çağırırdı. Oltu taşı tespih olur, yüzük olur, kolye olur. Ama asıl değerini taşıdığı anlamdan alır.”

Taş konuşmaz ama dokunmayı bile ne çok şey anlatırdı. Ben de Oltu'da kaldığım sürede şekil değiştirdim. İçimdeki bazı sertlikler yumuşadı bazı netlikler karardı. Daha içe dönük ama daha derin oldum. Yalnızlıktan örülen duvarlarımın rengi Oltu taşı gibiydi. Ne zaman kaybolmuş hissetsem o renk beni kendi içime çağırırdı. Oltu taşı tespih olur, yüzük olur, kolye olur. Ama asıl değerini taşıdığı anlamdan alır. Çünkü onu işleyen eller sadece bir maden değil aynı zamanda bir duyguyu da şekillendirir. Tıpkı hayatın bizi yoğurması gibi.

Hatıraların Siyah Işıltısı

Bugün bile Oltu taşından bahsettiğimde içimde bir yer sızlar. O kış sabahlarını, yokuş yukarı çıkan taşlı yolları, sobanın üzerinde kaynayan çayın kokusunu hatırlarım. Ve o taşın simsiyah yüzeyinde kendimden bir parça görürüm.

Oltu taşı
bir maden-
den fazlasıdır.
O; bir yerdir, bir
zamandır, bir histir.
Ve bazı insanlar gibi
dıştan sade ama içten anla-
tılmamış bir hikâyedir.
Oltu'da geçirdiğim zamanın en
kalıcı hatırası hâlâ çekmecemde
duruyor: Siyah, pürüzsüz ve elde
döndükçe içini ısıtan bir Oltu taşı
tespihi. Her tanesinde ayrı bir iz her
dokunuşta ayrı bir sessizlik var. Sanki
konuşmasa da dinleyen bir dost gibi...
Oltu taşına genelde 'kara kehribar' derler.
Ama kehribar gibi kopmaz doğadan, topraktan.
Bilakis toprağın tam içinden gelir kömürleşmiş
köklerin altından. Yumuşaklığıyla kolayca şekille-
nir ama kırılmaz. İşlenmesi ustalık ister. Usta, taşı
eline aldığı anda aceleyle yapmaz. Çünkü bilir ki Oltu
taşı çabuk kırılırsa değil sabırla işlenirse değerlenir.
O tezgâhlarda dönen torna makinelerinin sesiyle
birlikte zaman da döner. Her bir tespihe, yüzüğe, kol-
yeye bazen dualar bazen bekleyişler bazen de gizli bir
hüznün izleri işlenir.

Oltu Ceza İnfaz Kurumunda çalışırken şahit olmuş-
tum. Hükümlüler için Oltu taşı bir meşgale bir terapi
bir iç yolculuktu. Taşın torna ucunda şekil alması
aslında insanın kendisiyle yüzleşmesiydi. Her çizikte
geçmişin izleriyle vedalaşma her parlaklıkta yeni bir
ihtimal vardı.

O tezgâhların başında herkesin sustuğunu gördüm.
Kimse konuşmazdı ama taş konuşurdu. Kim taşı eline
alsa önce tartardı. Sanki kendisini tartar gibi. Ardından
tornaya yerleştirir, işlemeye başlardı. Bazısı ilk başta
beceremez taşı kırardı. Ama sonra öğrenirdi sabrı ve
sakinliği. Taş gibi kendisi de yavaşça şekillenirdi.

Bir Taşın Dönüştürücü Gücü

Bir hükümlünün bana dediği söz hâlâ aklımda: "Hocam,
bu taşı işlerken kendimi unutuyorum. Taşa hayat veriyor-
um ama sanki taş da bana hayat veriyor." bu öyle sahici
öyle sade bir cümleydi ki. Çünkü Oltu taşı kelimenin tam
anlamıyla dönüştürücüydü. Usta bir tarafta geçmişiyile
yüzleşirken diğer yandan elleriyle yeni bir şey üretmenin
huzurunu tadıyordu. Taşın parlaklığı belki de uzun zaman-
dır görmedikleri bir umudu temsil ediyordu.
Bir taş bir hayatı değiştiremez belki ama bir hayat, bir taşı
işlerken kendini değiştirmeye başlarsa işte o zaman bazı
şeyler sessizce ama kökten değişir.

Şakir ÖZALP

Memur

Kayseri Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

ŞİİR

CUMHURİYET GÜNEŞİ

*Ey gönlüm gururlan zafer Türk'ün kanında
Asalet vatanımızın şanında
Milletimiz her zaman devletin yanında
Vatan sevgisi zirvedeydi cumhuriyet güneşi doğduğunda*

*Mücadelemiz hiçbir zaman tükenmeyecek
Gökyüzünü Türk bayrağı süsleyecek
Mutlu günler var görülecek
Gönüller "Yaşasın Cumhuriyet!" diyecek.*

*Tarihte hiçbir zaman silinmeyecek izimiz
Özgürlük ruhumuza işledi, aydınlandı bilincimiz
Öyle bir ruhtu ki güçlüydü direncimiz
Cumhuriyetle geldi sevincimiz*

*Duamız, sevdamız vatanımıza olsun
Umut ışığı kalplerimize vursun
Türk'e karşı olan haddini bilsin, dursun
Cumhuriyet sen bizim için tek yolsun*

*Türkiye'miz güzel vatanımız, cennetimiz
Kalbimizdeki coşkumuz, kıymetlimiz
Uğrunda can verenlere bitmeyecek minnetimiz
Sonsuzdur aşkımız, sonsuzdur cumhuriyetimiz*

29 EKİM

CUMHURİYET BAYRAMI

Kutlu Olsun

DEGER

**6 Haziran artık
Ceza İnfaz Kurumu Personeli Günü olarak kutlanacak.**

Bu anlamlı gün tüm ceza infaz personelimize hayırlı olsun.

9 772687 365604